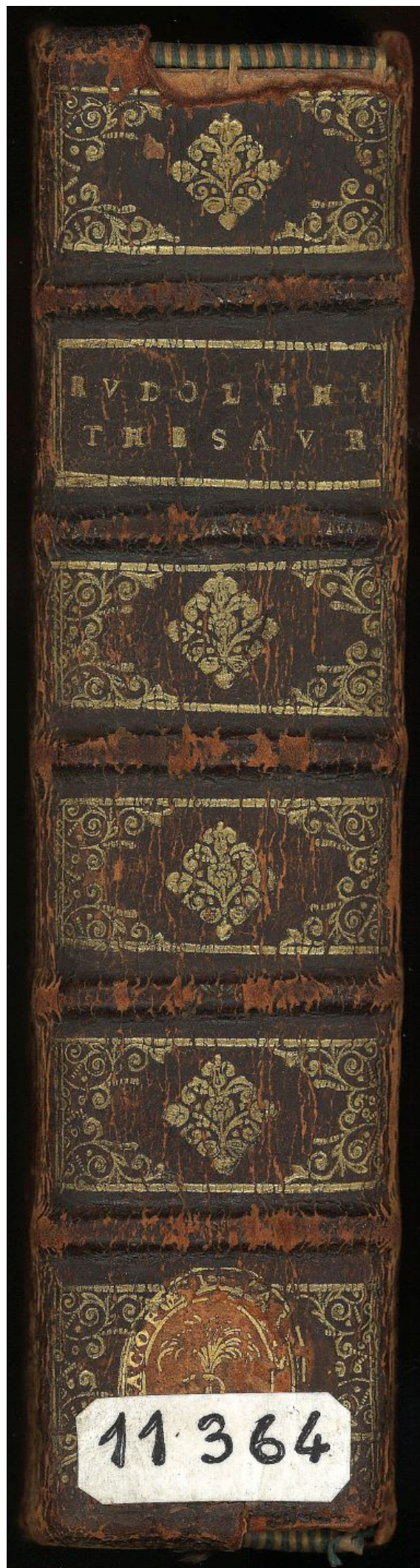
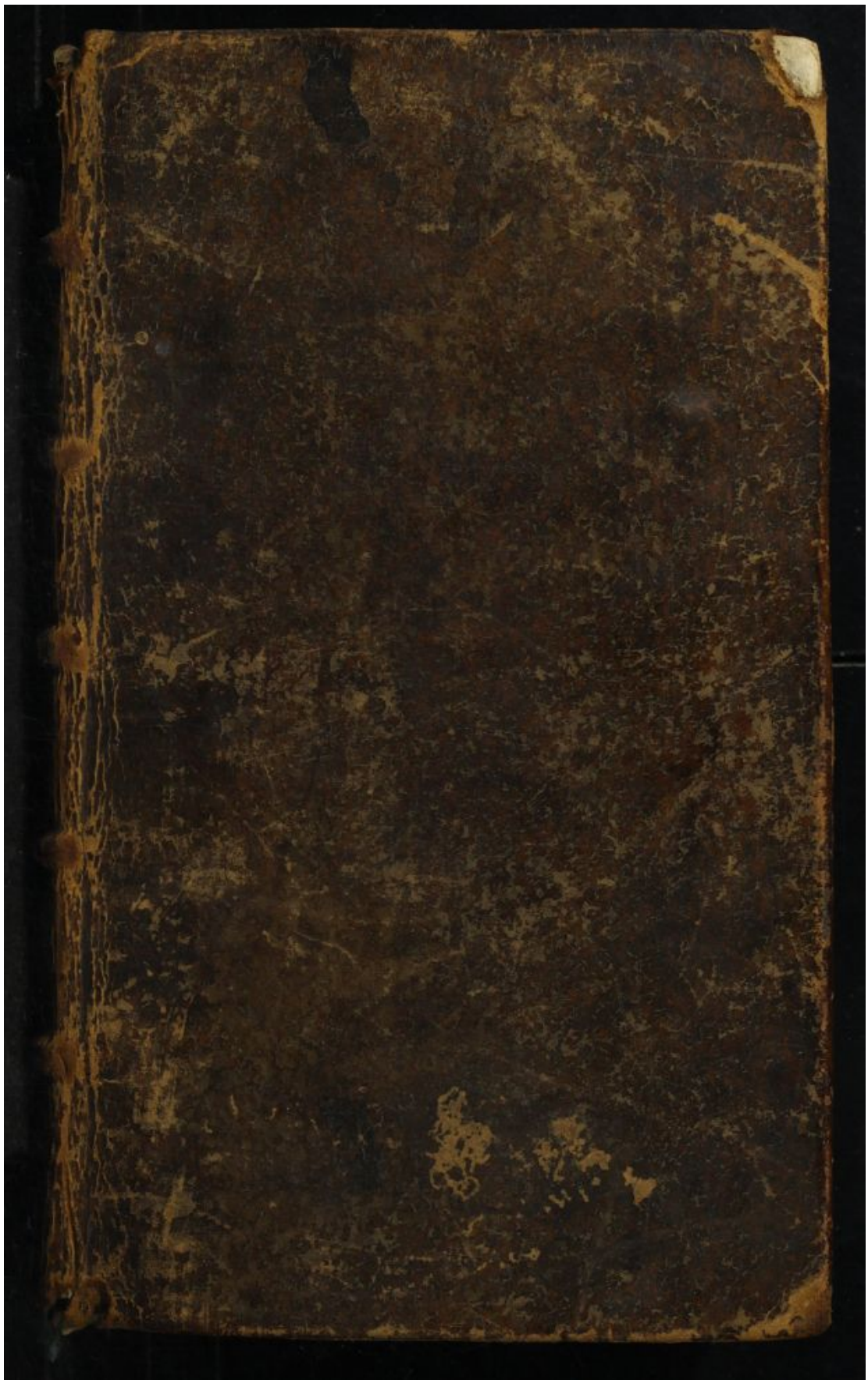

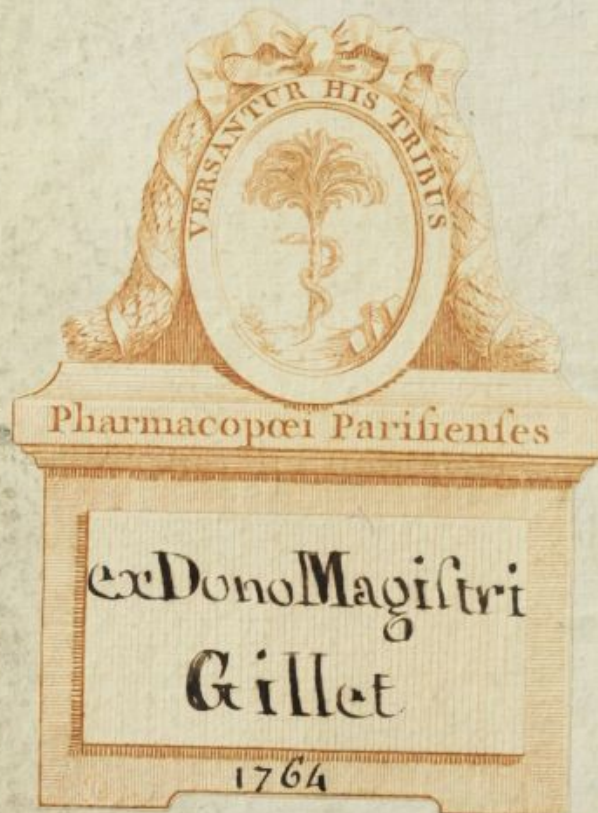
medic@

Glauber, Johann Rudolph. Johannis Rudolphi Glauberi arca thesauris opulentia, sive Appendix generalis omnium librorum hactenus editorum, quæ non solùm cuncta tam in philosophicis & medicis, quàm chymicis scriptis loca obscura illustrat, & intellectu difficilia explicat, sed etiam quæ deficiunt, adeò abunde supplet, ut docti & indocti, summi, & imi, quin etiam vilissimi opifices & agricolæ satis superque queant comprehendere, in omnibus suis scriptis Glauberum puram putam veritatem scripsisse, & hactenus tamdiu in tenebris jacentem alchymiaë artem nobilissimam, iterum in lucem produxisse, & in commune generis humani bonum detexisse. In æterni, incomprehensibilis, omnipotentis, & justi Dei, omnis boni patris & originis honorem, sacræ & oppressæ veritatis auxilium, ac defensionem, totiusque generis humani emolumentum, opus

fermo 1683 - 864 R. 22 m 1/2 h. 11. 1/2
haurio h. 10. B. 30 -
3. 1/2
C.

Table

- 10) Glauber - Arca thesauris opulenta ... Amstelodami
1660, 189 p + 749 p.
- 20) Glauber - Vera ac perfecta descriptio qua ratione
ex vini fecibus tartarum sit extrahendum.
Amstelodami, 1655, 28 p.
- 30) Glauber - Libellus dialogorum, sive colloquia
hermeticae medicinae ... Amstelodami, 1663, 91 p.
- 40) Glauber - Apologia contra mendaces
Christophori Farnneri - Amstelodami, 1655, 94 p.
- 50) Glauber - Tractatus de natura salium.
Amsterdam, 1659, 96 p.
- 60) Glauber - Tractatus de signatura salium
metallorum et planetarum. Amstelodami, 1650
44 p.
- 70) Glauber - Explicatio verborum Salomonis in
herbis, verbis, ... magna est virtus. Amsterdam, 1666,
88 p.
- 80) Glauber - Consolatio Navigantium. Amstelodami
1657, 96 p.

Arca Thesauris Opulentia. —
Sive Appendix Universali
— 2.^a part. continens
de viis fecibus. & Tartaro.
libellus dialogorum
Apologia contra farinam
Naturam Salinum
Designatum Salinum
Explicatio verborum Salomon. 7.
Consolatio nauigantium

11364

11, 364.

Johannis Rudolphi Glauberi (N) ^{NTA}

ARCA THESAURIS OPULENTIA,

SIVE

LIS

APPENDIX GENERALIS

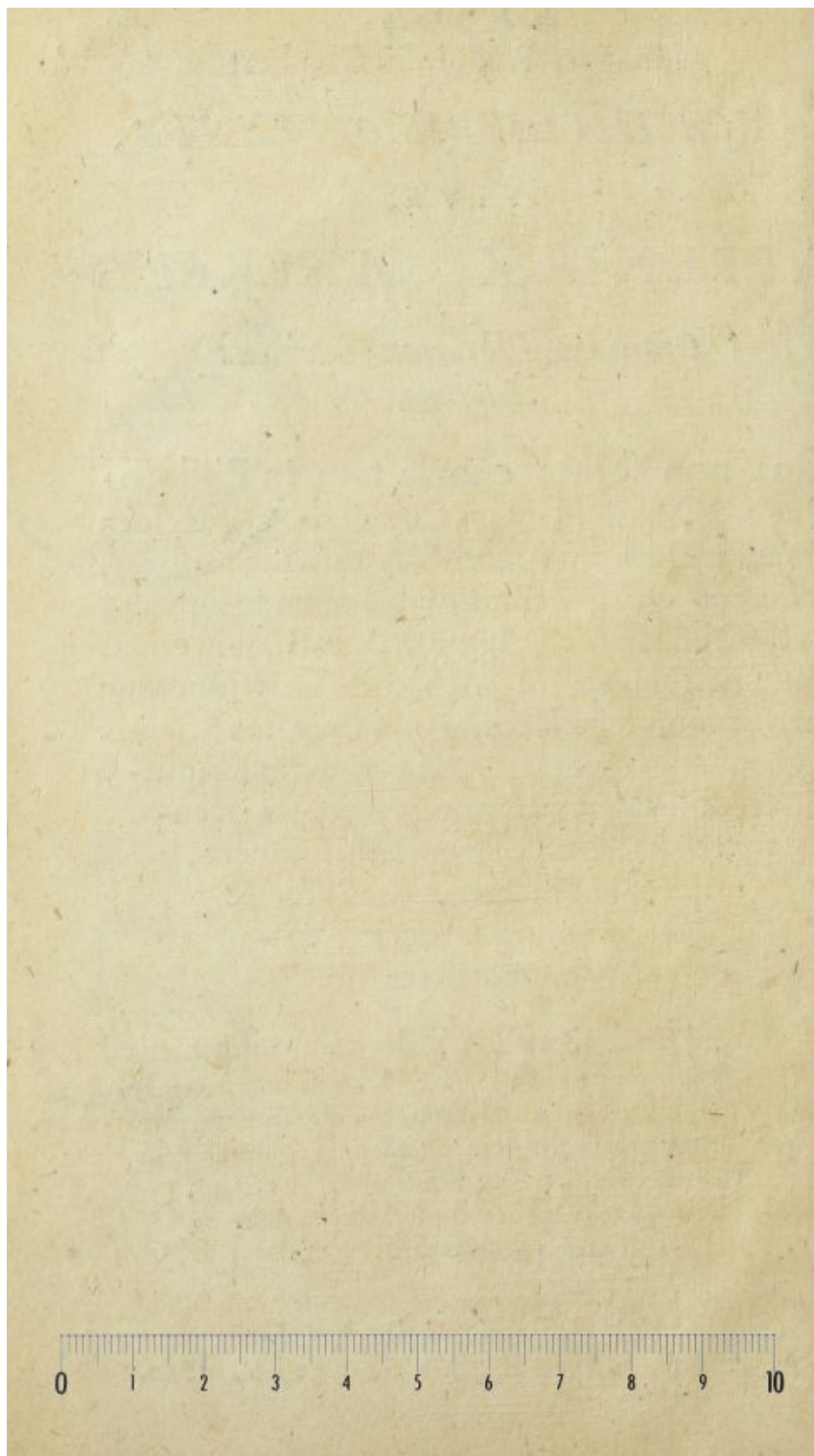
*Omnium Librorum hactenus
editorum,*

Quæ non solum cuncta tam in Philoso-
phicis & Medicis, quàm Chymicis Scriptis loca
obscura illustrat, & intellectu difficilia explicat,
sed etiam quæ deficiunt, aded abunde supplet,
ut Docti & Indocti, Summi, & Imi, quin etiam
vilissimi Opifices & Agricolaë satis superque
queant comprehendere, in omnibus suis Scriptis
Glauberum puram putam veritatem scripsis-
se, & hactenus tamdiu in tenebris jacen-
tem Alchymiaë artem nobilissimam,
iterum in lucem produxisse, &
in commune Generis huma-
ni bonum detexisse.

In Æterni, Incomprehensibilis, Omnipotentis
& Iusti Dei, omnis boni Patris & Originis honoris
eræ & oppressæ veritatis auxilium, ac defensionem, totum
que Generis Humani emolumentum, opus ab ipso
Authore, Divino Auxilio, & non sine sudore,
sumptu, & labore conscriptum, & in
Decem Centurias distributum.

AMSTELÆDAMI,

Apud JOHANNEM JANSONIUM. 1660.

P R Æ F A T I O.

Benevole Lector.

OMne promissum cadere in debitum, communi diverbio fertur, ac proinde promissis stare res est, quæ non minus Junioribus quàm Senioribus magnum ornamentum conciliat. Cum igitur in scriptis meis, nonnullorum opusculorum pollicitatione, meam fidem obstrinxerim, ac eorundem editione, ob temporis penuriam, plurimorum expectationi & desiderio satisfacere tamen hætenus nequiverim, imò de die in diem majora incommoda, & impedimenta objecta me impediunt, quo minus plura scribam, licet nihil magis in votis habeam, quàm ut promissis stando fidem meam exolvam, & dicta opuscula edam; nimirum, meum Opus Vegetabile, Opus Saturni, Colloquium Chymicum, Quartam Pharmacopœæ Spagyricæ partem, & admirandum de Concentratione Cœli & Terræ libellum, Tractatus profectò, excellentissima, & Humano Generi utilissima arcana continentes, ac dignissimos, quorum homines compotes fiant: Tempore tamen ad
A 2 quem-

quemvis tractatum peculiariter conscribendum necessario destituor, eaque de causâ cogor viâ propinquiori insistere, & dictos tractatus, boni publici promovendi gratiâ, pauciore labore & molestiâ in publicum emitte-
re. Præstat hoc præsens Tractatus, insigni-
tus Titulo, *Universalis Arcæ divitiis opulen-
tæ, sive Appendicis Generalis*, omnium meo-
rum Scriptorum hætenus in lucem emissor-
um, quo cuncta in iis, aut brevius, & ob-
scurius dicta, illustratione magis perspicuâ,
explanantur, aut penitus omissa supplentur,
atque operâ eadem promissi Tractatus ad-
duntur, non tamen eo ordine, quo debebant
alias conscribi, & qui hîc observandus plu-
rimum exhiberet molestiæ; sed quo cun-
cta *Secreta temporis* progressu mihi inno-
tuerunt, & in chartam conjecta sunt. Cui-
libet autem integrum est, pro arbitrio suo,
*Medicæ Secreta Medicis, Mineralia Mi-
neralibus, & Chymica Chemicis* addere, si
ipsi ita placuerit, & idem etiam permise-
rit tempus, quod mihi neutiquam permittit.
Quisque his acquiescens, & contentus co-
gitet, si *Cocus* aliquis patinam optimis ci-
bis repletam apponeret, tempore destitutus,
quo

quo ipsi non liceret separatim singulos singulis patinis imponere ; num ideo succensere ipsi jure posset , aut ogganniendo dicere aude-
ret , quod Coci culinariæ rei minus periti in-
cusanda esse imperitia , utpote tot delica-
tos & tantos cibos in unam patinam impe-
ritè conjicientis , & apponere audentis ?
Non puto , jure aliquem de Coci alicujus
facto ejusmodi conquesturum esse , aut con-
queri posse. Cocus bene consultum cupiens,
quales cibos habuit , tales apposuit ; qui
eos arripere recusat , suâ libertate utatur ,
& eos omittat , quos accipere non cogitur ,
sicuti & Cocus in iisdem suo arbitrio paran-
dis à nemine cogi potest. Quicunque cibus
unius palato non arridet , alterius tamen
gulæ non erit fastidiosus , sed è contrario
gratus , cum unus cibus huic , alter alteri
sapere soleat , nec fastidio afficiatur inor-
dinatè confusorum ciborum , qui sibi sa-
pientes arripit , & reliquos pro reliquis re-
linquit.

Idem quisque hæc Scripta nanciscens fa-
ciat , non in malam partem rapiendo , sed
humaniter , & benevolè excusando , quod ea
con-

concinniore ordine non emissem. Similia sunt veræ & magnæ alicui capsæ, aut arcæ, quam plurimis excellentibus repleta secretis, successivâ indagatione triginta annorum, in cognitionem meam redactis, & in unum cumulum ita congestis, ut aut pro meis conservarentur, aut aliquando publici juris fierent. Ex hac arcâ quisque ea arcana & secreta depromere poterit, quæ ipsi arriserint, aut usibus ejus inserviverint.

Quantum ad me attinet, quoniam quotidie cerno, modò hunc, modò illum à morte abreptum efferri; & terræ mandari, facili negotio mecum rationes inire possum, & ad me brevi tempore illas vices perventuras esse; ægrè admodum committerem, ut tot sumptibus, laboribus & molestiis, tot ac tantorum arcanorum frustrâ consumptis, ea mecum sub terram auferrem, ac in commune non conferrem. Fungar hic officio boni Patris familiars, aut Oeconomiperiti, qui postquam sibi, uxori, liberis & toti familiæ de vestitu hyberno abundè prospexit, si adhuc pannorum lineorum & laneorum copia ipsi supersit, eos non abjicit, sed potius in arcam conjicit tamdiu custodiendos, donec eos in proximi sui usum adhibendi occasionem nactus

naetus fuerit. Sic ubi tempore hyberno imprudentes cicadas, quæ toto æstivo tempore, sedularum apum, & formicarum diligentiam non imitata, nobilissimum tempus, otando, cantando, & saltando inutiliter transegerunt, nudo corpore, famelico stomacho, & sitibundâ gulâ circumcursare cernit, arcam suam promptuariam, quam necessitatibus illis replevit, aperiendo egenos abundantie, quæ ipsi suppetit, participes reddit, ut molestissimam hyemem vivendo superare queant.

Quoniam autem, meâ opinione, hætenus per plures annos, serena & fertili æstate, id est, tranquillâ pace & quiete fruimur, ac potissima hominum pars luxui, gulæ, ac comessationibus, compotationibusque crebris studet, parum sollicita de futurâ hyeme, angustiisque temporum imminentium, licet quatuor illis Partibus Prosperitatis Germaniæ in lucem missis, consilia admodum salutaria, frumenti, vini, & aliarum rerum, quæ aliàs jacent, & situ corrumpuntur, colligendi, conservandi, & concentrandi suggesserim, nihilominus à Farnerianis nebulonibus sannis, & scommatibus excepta: profectò maximè verendum erit, ne admodum acris & frigida hyems, id est, tem-

pus peste, igne, fame, nivis, & grandinis loco
grassans, & cuncta affligens, quod Divina
manus clementer à nobis avertat, vix ta-
men ob peccata nostra emanfurum, subito
mortales securos, & incautos oppressurum
sit. Ac quia tot annorum series æstivâ sere-
nitate nos exhilaravit, nullâque hybernâ
temporis tempestate incommodâ afflixit, con-
jecturâ mea præsentire mihi videor, si semel
temporis angustia, & afflictiones nos obruerint,
eas longiorem moram trahendo non tam citò
cessaturas esse. Eâ de causâ, ut egenis sola-
tium, & auxilium afferrem, in animum indu-
xi, ex meo promptuario aperto, plurimas ex-
cellentes, & utiles artes expromere, quò unus-
quisque, si modò velit, sibi & suis abunde pro-
spicere, & hyberno tempore futuro multo com-
modius vitam degere queat, quàm avarus,
beneficio amplissimarum suarum opum, quæ
tamen ipsi, in talibus angustis temporum
versanti, minimè auxiliari possunt, cum è
contrario Ars omnibus temporibus, & o-
mnibus in locis possessorem suum ex angu-
stis & difficultatibus ejusmodi eripere so-
leat. Nulli usui meliori ditissimum hunc
Thesaurum, summis laboribus congregatum,

con.

conservare potuissem, quàm ut honori Omnipotentis, & omnium bonorum datoris Dei, à quo ipsum accepi, atque egenorum solatio, auxilio & saluti eundem consecrarem. Quicquid enim boni, in hujus vitæ contubernio, egestate laborantibus hominibus confertur, si vel minimus etiam aquæ Haustus fuerit, in altero Mundo Deus millecuplâ mercede compensabit, ut ex 25. Cap. Matth. patet. Cui ergò usui meliori, quàm huic, thesauros meos collectos impendere possem? Cum hæc sit nullius comparationis permutatio, si temporalium cum æternis permutatio fiat, quandoquidem illa caduca, momento pereunt, hæc perpetua, nunquam intereunt. Num illos thesauros, avarorum more, pro liberis meis solis custodirem? qui neutiquam certus sum, an tamdiu victuri sint, donec ipsos in usum adhibere queant. De furibus, igne, & aquâ nihil dico, quibus auferri, aut corrumpi possunt. Hoc autem modo, nimirum in commune Humani Generis bonum & emolumentum scripta mea edendo, non solum Divina miracula, & ipsius Dei honorem manifesto, & amplifico, sed etiam opere hoc miseri-

cordie infinitis hominibus benefacio. Si igitur Deus verus est omnis boni compensator, (quâ de re nullum mihi est dubium) certus etiam sum, quod meorum beneficiorum, in egenos collatorum, fructus, post obitum meum, meis redditurus sit : Sic enim Exodi 20. Cap. Ego, inquit, sum Dominus Deus tuus, Deus Zelotes, vindicans peccata Patrum in Filiis, idque in tertiâ & quartâ progenie eorum, qui oderunt me, & faciens misericordiam in millesimam eorum, qui diligunt me, & observant præcepta mea. In nomine igitur Domini Arcâ meâ Thesaurariâ aperiendâ initium faciendo, sensim ac pedetentim eam evacuabo, & usui communi offeram, ut ex tot thesauris, quisq; in usum suum convertat, quæ sibi utilia judicabit ; Medicus videlicet medica, Chyrurgus chyrurgica, & Chymicus chymica, prout quisque quævis ad suum usum idonea deprehenderit. Ea, quibus contentus esse poterit, cujuscunque ordinis quisque inveniet, adeo quidem, ut, quicquid in Prima, Secunda, aut Tertia Centuria non occurret, in reliquis offendatur, cujus rei gratia, si decem Centuriæ non suffecerint, alias decem aut plures adjungam, ut ita à me amoliar curas illas omnes, ac sollicitudines,

nes, quibus tot annis, tantorum thesaurorum custodia, me sollicitavit & affecit. Instar parturientis femine partus horam summo desiderio expectantis, & sui fructus intuitum desiderantis, illud desidero tempus, quo omnia typis excusa erunt. Omnipotens Deus tantum ingenii, valetudinis, & virium mihi largiatur, ac eò usque vitam proroget, ut in ipsius honorem, & totius Humani Generis auxilium, solatium, & emolumentum absolvere possim. Amen.

IN

IN NOMINE SANCTISSIMÆ
Trinitatis incipio scribere Primam
Centuriam meæ Appendicis Generalis,
sive Expositionis omnium meorum
Scriptorum hætenus editorum.

*I. De Igne, & Sale, & quid sit Al-
chymia.*

ALCHYMIA est scientia, & ars immatura, & impura Metalla, per Ignem & Salem destruendi, purgandi, & singulari artificio puriorem partem in meliorem formam, ac speciem convertendi, secundum verba Paracelsi dicentis; Omne aliquid in nihilum, & omne nihilum in aliquid convertendum est. Item: Corruptio bonum perfectum reddit: quod æquè de Particularibus, atque Universalibus Operationibus intelligendum est.

De Particulari tamen Metallorum per Ignem & Salem transmutatione non necesse est, ut hîc prolixè agam, quia illud in Secundâ Parte Miraculi Mundi, & etiam in Quintâ Parte Prosperitatis Germaniæ jam pridem factum est.

I I. Demonstratio, quâ, Ignem & Salem, nobilissimas Dei Creaturas, atque in Igne purissimum Salem, & in Sale efficacissimum Ignem, absconditum esse, probatur.

Ignem & Salem, nobilissimas Dei Creaturas esse, in meo de Naturâ Salium Opusculo, satis evidenter demonstravi. Quod autem cuivis igni subtilis Spiritus Salinus insit, atque inter Solis, & nostri ignis culinarii calorem, quoad Spiritus ipsorum Salinos, magna intercedat differentia, satis superque notum est. Sed ejusmodi purum Spiritum Salinum Solis capere, concentrare, corporalem, palpabilem, & visibilem reddere, nobis propter peccata nostra incognitum, & ignotum manet; quia Deus tanta mysteria reservat suis solis, à quibus honoratur, & time-

& timetur. Nam Deus ipse nulla meliore similitudine utitur, quàm Igne, cui Veteres divinum Honorem exhibuerunt, ejusdemque adminiculo cuncta sua sacrificia perfecerunt: Sic apud Chaldæos Ignis, & Deus uno eodemque nomine Esch appellantur, & inter Ethnicos præcipui Philosophi, imò ipse Hermes, Solem esse Deum, arbitrati sunt, & pro Deo coluerunt. Hæc apud Mutium de Naturâ Deorum expressa inveniuntur, ac proinde non necessaria sunt, quæ hîc repetantur. Illud tamen probè notandum, Sanctis Deum semper sub specie Ignis apparuisse, & ex eo cum ipsis loquutum fuisse, id quod maximis mysteriis plenum, à paucis tamè observatum, in peculiari opusculo de Concentratione Cœli & Terræ, planius & plenius declarabo.

Affero itaque, vix fieri posse, ut admirabilis, imò incredibilis Natura Ignis, sine summorum Dei Mysteriorum revelatione describatur. Ided fatius est, ut tanta Secreta silentio prætereantur, quàm, tanquam preciosæ margaritæ, porcis obijciantur, qui ea risu excipere solent & nihil nisi mera nugatorum sophismata esse proclamant, sicuti evidenter patet ex I. H. S. descriptione Lapidis Philosophici, in quâ; Natura, inquit, in Terræ visceribus non utitur vitris, vasis, igne, sale, urinâ, & similibus, ipsumque Universale admodum commodè parari potest ab eo, qui etiam nullos labores Chymicos tractavit, aut nunquam Igne aut Sale occupatus fuit. Pudeat homi-

hominem tam putidorum mendaciorum, quibus suam ignorantiam tegere conatur. Ego contra affirmo, omnes eos, qui Ignem & Salem tractare ignorant, nihil revera scire, sed iis tantum fidem adhibere, quæ audiunt, aut in aliis Scriptis legunt, eam etiam ob causam verorum Philosophorum nomine & titulo indigni; Etenim vera Philosophia, solius Ignis & Salis ope addiscenda est, quod, Deo volente evidentius demonstrabitur.

III. Porro demonstratur, in omnibus Salibus admirabilem ignem reconditum latere, cujus opera quam plurimæ res admirabiles tam in Medicina, quam Alchymia perficiantur: Atque etiam omnino fieri posse, ut ex Vitriolo Lapis Venterum Sapientum, ex Sale Petra spirituale Aurum, & excellens flava Tinctura, & ex communi Sale Marino vera Margarita Philosophorum paretur.

IN omnibus Salibus potentissimum Ignem reconditum latere, ii optimè norunt, qui Ignis labores perspectos, atque cognitos habent. Huius enim efficaciam, & operatione, Sales ad vim igneam, five humidum ignem, ex quo antea orti sunt, post terrestreitatis suæ depositionem reducuntur. Unus tamen Sal alium expromit ignem, alterius igni longè dissimilem, aded u' hic sit fugax, ille fixus, & in igne constans.

aliu

alius partim volatilis , partim fixus, prout operatio ipsis hanc vel illam proprietatem conciliaverit. Omnes tamen tales Sales ignei , artis beneficio concentrari , & efficaciores reddi possunt, quàm unâ aliquâ distillatione effecti sunt. Exempli gratia; Si quis Vitriolum adspiciat , & naturam ipsius consideret, re ipsâ comperiet, quod ignis fortis adjumento , ex ipso illud elici possit, quod in principio fuit , nempe igneus Spiritus, qui Ignis externi auxilio , in angustam concentrationem redactus , expromit ignem illum internum , tantas vires exerentem , ut omnia, quæ madefacit, aut cingit , in carbonem redigat, haud aliter, ac si communi igne culinario, aut speculo, Solis radios excipiente, & cuncta obversa comburente , exusta fuissent. De his Salibus igneis , eorumque præparatione , ac usu , pauca hic traditurus , exordium capiam ab Igne Vitrioli , ejusdemque præparatione , cujus usus varius ac multiplex postea suis in locis explanabitur.

IV. De Præparatione Ignis Vitrioli.

Retortæ ex optimâ Terrâ factæ , Ignem Vitrioli per distillationem sequenti modo expromunt. Vitriolum commune in ollis terreis ad ruborem calcinatur, calcinatum in pulverem redigitur , retortæ terreæ imponitur , & in fornace collocatur , adjuncto ingenti vase collo re-

tortæ ,

retortæ, quod spiritus exeuntes recipit. Ignis sensim accenditur, atque ita pedetentim augetur, ut tandem tota retorta candeat, quo gradu ignis tamdiu urgenda, donec nullæ albæ nebulæ amplius appareant. Hæc operatio 24. horarum spacio ut plurimum perficitur: Sin verò retorta major fuerit, omne oleum 24. horarum spacio elici nequit, sed longius ad hanc operationem tempus requiritur, quod experientia ipsa definit. Postquam omnes Spiritus exiverunt, & in vasis fundo confederunt, lutum, quo conjunctio retortæ & vasis recipientis munitum est, humido linteo circumposito mollitur, vas recipientis removetur, & Spiritus ex eo effunduntur in vitream cucurbitam, luto probè munitam, quæ cum alembico imposito in arena collocatur, ut Spiritus volatilis lentè admodum eliciatur, & vitris, ad usum postea docendum, custodiatur. Postea quoque Phlegma abstrahitur, ad suos itidem usus reservandum, quia peculiares suas vires habet. Tandem Spiritus ultimus etiam peculiari vase excipiendus, quem postquam cessantem igneæ guttæ consequuntur, ignis sensim removendus, & ex refrigeratâ arenâ cucurbita eximenda est, in quâ, alembico dempto, invenies oleum igneum, coloris nigri, aut subrubri, quod iterum in cucurbitâ per arenam, aut in retortâ luto probè munitâ, per apertum ignem rectificandum est, ut magis igneum, & clarum reddatur. Hoc oleo admiranda, & non solum

B

Me-

Medicis, sed etiam Chymicis, atque aliis Artificibus utilissima perficiuntur, ut mox videbimus.

Sunt verò etiam alii modi, quorum ope hoc Oleum acquiritur: sed hic quem docuimus, omnium facillimus est, licet plus temporis postulet. Si quis autem copiâ ejusdem majore indigeat, is adhibere posset grandiores illos ex terrâ optimâ paratos cantharos, ita invicem junctos, ut supremus igni impositus, cæteri extrâ ignem constituti essent, atque ita infimus oleum, per descensum exiens, reciperet.

V. Proba, an Oleum hoc Vitrioli probè paratum, ac satis forte, & idoneum sit, ad operationem illam, de qua hîc agitur.

IMmitte in Oleum pennam, aut ligneolum aliquod, quod ubi aliquandiu in eo reliqueris, extrahe: si in carbonem combustum fuerit, Oleum probè paratum est; sin minus, signum est, aliquid humiditatis ipsi adhuc inesse, quæ rursus igne expellenda est.

V I. Aliud experimentum.

INsere Oleo laneum, lineum, aut, quod melius est, gossipinum pannum digiti latitudine extensum, & aliquot Spiritus sive Olei Therebinthinæ guttas eidem exempto, & alicubi reposito

posito affunde, quæ si accensæ conflagraverint, indicio sunt, quod Oleum debitâ operatione confectum sit.

VII. Alia adhuc Proba.

INfunde in parvum aliquod vitrum Spiritus vini omni phlegmate carentis aliquantulum, eidemque aliquot hujus Olei guttulas sensim affunde: si Spiritus vini flammâ conceptâ in fumum abit, Oleum debito modo paratum est.

NB. Hanc operationem, ut quis cautè tractet, moneo. Nam in his duobus Ignibus, Salinis puta, & Sulphureis, magna vis est occulta, quæ paucis sit verisimilis, si ipsis aperiretur, nec tamen etiam consultum est, ut plurimis innotescat. Hæc pauca satis superque docent, quo pacto tales Ignes in Medicinâ, Alchymiâ, & cæteris artibus usurpanda sint.

Sed hæc Experimenta sufficiunt.

VIII. De hujus Ignis Vitrioli usu in Medicinâ.

Hujus Ignis, ut & ejusdem Spiritus volatilis, atque phlegmatis usum in internâ Medicinâ descriptum invenies in Secunda Parte Fornacum mearum, & apud alios Authores, unde ipsius repetitio, superflua hîc, non est necessaria. Hoc solummodò sciendum, quod hic

B 2

ignis

ignis omnibus incurabilibus, & cancrofis ulceribus, pennâ saltem illitus, venenum illorum occidat, & efficiat, ut talia ulcera faciliè admodum curationem admittant, si modò Eschara alicujus unguenti, aut emplastri unctionem curantis impositione, prius removeatur. Hoc enim oleum omnem feram, & luxuriante veneno se attollentem carnem comburit, instar ferri alicujus candentis, & omnem malam, atque noxiam carnem à bonâ & sanâ carne separat.

IX. De generali Vsu hujus Olei in Alchymia.

HOc Igne Minerali omnis generis Transmutationes rerum perficiuntur. Particulariter enim nonnulla viliora metalla in gradum altiore exaltat, & constantiora reddit, de quo in sequentibus plura occurrent.

Universaliter nonnulla Vegetabilia, Animalia, & Mineralia subjecta in fixa Medicamenta, hujus Olei operatione, redigi possunt, & quidem longè commodius, quam vulgari lignorum, aut carbonum igne. Quin in hoc ipso Oleo, quod longè majus est, ignea Tinctura occultitur, & artis beneficio manifestatur, ut Frater Basilius, alique Philosophi asserunt.

X. De

X. De hujus Ignis in aliis Artibus Vsu.

HUjus invisibilis, & tamen essentialis Ignis viribus, omnis generis res utilissimæ effectui dantur, quas tamen hic describere mihi jam non est integrum, sed in aliud tempus rejicere cogor. Breviter duntaxat hoc in loco indicare operæ pretium videtur, quod hic Ignis omnia ea præstet, quæ aliàs carbonum ignis efficere solet. Ignis profectò est, sed instar Ignis lignorum aut carbonum non lucet: Qui verò vult, ut luceat, subtile sulphur ipsi addat oportet, ut visibilem Ignem ex eo eliciat. Contra aëris ingressum defensus hic Ignis, per multa annorum millia, occultus manet, & se ipsum non manifestat, nisi quis ipsum palam faciat. Admirabilis profectò est Ignis, & ad multas res incredibiles efficiendas aptissimus, de quo hac vice sat multa diximus.

XI. Evidens Demonstratio talis Ignis, etiam in Culinario, & unicuique noto Sale latentis.

POSTEAQUAM Plato, & alii Philosophi complures animadverterunt, nihil vitæ præditum sine Sale consistere, ac ipsa cadavera per longum tempus à putrefactione, ipsius viribus, conservari, in eo Divinum quid occultari putarunt,

B 3

&

& scripserunt. Quo pacto autem hoc Divinum & Occultum visibile reddendum sit, non docuerunt. Procul dubio autem sapientissimi illi Philosophi hoc verbo aliquid singularis excellentiæ indicare & denotare voluerunt.

Quia igitur Deus ipse ignis est, & nunquam Sanctis aliâ, nisi ignis specie apparuit, ac præterea etiam omnes Sales, in Terræ visceribus humidis, ab Astrali igne generantur, & è contrario ex omnibus salibus, Ignis verus, artis operatione, extrahi, & palpabilis, ac visibilis reddi potest, id quod ipsos procul dubio non latuit, verisimile idcirco quoque est, non sine magni momenti causa ipsos scripsisse, aliquid Divini, aut Ignei in Sale occultum latere.

Quod autem non aliquid melius, aut nobilius innuerint, quàm Igneum illum, & Salinum Spiritum, facili conjecturâ provideri potest. Si enim quid Divini in Sale lateret, ut scribunt, necessariò sequeretur, illam divinam scintillam, omnibus suis terrestribus vinculis liberatam, pulchritudine, virtutibus, efficaciâ, & potentiâ, omnibus terrestribus rebus longè superiorem fore, & post Deum ipsum Æternum, summam & preciosissimam margaritam in Mundo existuram esse.

Sed quis nos tam preciosam margaritam ex vulgari, & culinario Sale separandi modum docebit? Nemo nisi solus Deus, aut bonus aliquis amicus, qui à Deo acceptæ cogni-

cognitionis bonum amicum participem reddere possit.

Siquidem verò pauci admodum Mortales Deum sincero corde quærunt, amant, timent, & honorant, sed multò potius caduco & injusto Mammoni adhærent, eidemque Divinos honores exhibent, haud mirum est, quod Deus sibi reservet, aut ad minimum parcè nobis largiatur ea, quæ Veteribus largâ suâ manu cumulatim suppeditavit. Quin etiam idem Omnipotens Creator, aliquod aptum subjectum, aliquâ Naturæ scintillâ illuminans, tantum simul ingenii concedit ipsi, ut taciturnitate debitâ sibi, ab hac impiâ Mundi sæce, cavere sciat. Unde haud mirum est, quod Naturæ lumen tam paucis Mortalibus hodierno tempore innotescat.

Antequam autem de preciosa illa Salis margarita pluribus agam, necessarium omninò mihi videtur, prius indicare modum & rationem, eliciendi Ignem illum ex culinario Sale, cujus separatio nullâ aliâ ratione perfici potest, nisi Ignis vulgaris violentiâ, quando nimirum Sal, terrestri aliquâ materiâ mixtus, ut fluere nequeat, in retortâ aliquâ fortissimo igne urgetur, ut purior Salis pars, quæ nihil aliud est, nisi acris Spiritus, in appositum vas recipiens exeat, in quo acido, & suavi Spiritu, efficacissimus Ignis delitescit, sequenti ratione extrahendus & concentrandus.

XII. De Preparatione Ignis Salis.

℞. **A**cidum hunc Salis Spiritum, eumque per arenam, ex vitreâ cucurbitâ, aut etiam Retorta distillando rectifica. Phlegma præcedit, quod in prima distillatione recipienti vasi infusum est, ut Spiritus eò commodius colligeretur. Postquam omne phlegma elicatum est, ac guttæ acidæ subsequuntur, illud remove, alioque vase Spiritum excipe, & distillationem tuam tam diu continua, donec omnis exiverit, Acidâ suavitate præditus, effector est plurimarum operationum, quæ in Medicinâ, & Alchymia multum utilitatis conferunt, ut ex diversis meis Scriptis, ac potissimum ex Secundâ Furnorum Parte, ac Hominum mare frequentantium Consolatione liquet. In hoc suavi, & instar Vini acido Spiritu, occultus est infernalis Ignis, qui æquè ac lignorum, aut carbonum Ignis, omnia sibi immissa, ut Vegetabilia, & Animalia, in carbones comburit, & cuncta, quæ Ignis vulgaris calcinando in cineres redigit, ut sunt immatura Metalla, Stannum, Plumbum & similia, quando ipsi imponuntur, in albos cineres calcinando comburit.

XIII. Recti-

XIII. Rectificati Spiritus Salis, in humidum & frigidum Ignem Concentratio.

UNusquisque Spiritus Salis ex duabus rebus consistit, Igne nimirum, & Aquâ, quam aquam Ignis adedò arctè sibi connectit, ut nullâ distillatione, aut rectificatione penitus separari queat, sed semper Igni adhæreat, quotiescunque etiam distillando rectificetur. Si quis ergo cupit utrumque rectificando separare, Spiritui Salis imponat oportet Metallica subiecta immatura, quæ quo immaturiora sunt, eò puriorem Spiritum Salis reddunt. Talia sunt Lapis Calaminaris, Zincum, & Ferrum, quæ ob naturam suam humidam & attrahentem ex Salis Spiritu attrahunt invisibilem illum Ignem, tanquam Agens illud, quo ad maturationem necessariò destituuntur, & sine quo Agente igneo, genus Metallicum, ad nullam perfectionem, in Teriâ pervenire potest. Talia igitur subiecta Metallica, sibi imposita, Spiritus Salis aggreditur, ac quantum in se est, dissolvit. Hæc solutio ex vitreâ retortâ per arenam mitiore igne distillata, nil nisi merum & insipidum phlegma emittit, ipsâ essentia igneâ, apud minerale illud, in retortâ manente, quæ si magis ac magis igne auctiore urgeatur, ut planè incandescat, tunc minerale illud Ignem Salis diutius retinere non

B 5

valet,

valet, sed eum dimittit, qui in vas recipiens descendendo, in crassum & igneum Oleum se condensat, in fortibus probèque obturatis vitris postea custodiendum, quia sine intermissione fumat, & in aërem tanquam Chaos suum, unde exivit, redire desiderat. Hic Ignis in Alchymia & Medicina operator est magnorum effectorum, de quibus pauci admodum differere norunt. Habet autem longè alias proprietates & qualitates, quàm ille, qui ex Vitriolo extractus est, de quibus postea dicetur.

Ac quamvis hujus Ignis adjumento incredibilia tam à Chymicis, quàm Medicis, aliisque Artificibus præstari queant, Ignis tamen est consumens, destruens, & etiam maturans, nec minimum apud se habet istius nobilissimi Unionis, cujus superius mentionem fecimus, & qui in hac præparatione in talem Ignem conversus est. Is si ex Sale eliciendus foret, mea simplici opinione, non Ignis beneficio, sed Subjectorum Metallicorum & attrahentium opera extrahendus esset.

Quanquam verò tam peritum Magistrum non profiteor, & mihi cognitionem, tam preciosum unionem extrahendi, non arrogo, non possum tamen, quin prodam parvam illam Naturæ scintillulam, quam Deus mihi concessit, ut ita unusquisque cognitum & perspectum habeat, quam admiranda Mysteria Sal corpore suo vili occultet.

XIV. Mo-

*XIV. Modus, quo preciosissimus ille Salis
Unio, aliquâ saltem ratione, conspicuus reddi
queat.*

Quemadmodum in meis præcedentibus scri-
ptis monui, quod in Igne & Sale omnium
Vegetabilium, Animalium, & Mineralium vi-
res, colores, & Virtutes concentratæ reperian-
tur; Ita etiam idem jam affirmo, & assero, quod
ex Sale, Ignis beneficio, omnia Vegetabilia,
Animalia, & Metalla in suâ specie, naturâ, &
proprietatibus, in infinitum augeri, & propa-
gari possint, modò ipforum semina habeamus.
Exempli gratia: Saleculinarium per ignem
ita paro, ut acrimoniam suâ amisâ, Salis Alkali
naturam induat. Ejus partem aliquam sterili ter-
ræ misceo, aut etiam arenæ nudæ, quam aquâ
humecto: his infero Vegetabilium semina, ut
sale illo alantur, & crescant, quæ ita crescendo
suas proprias figuras, vires, & colores nanci-
scuntur, viridia, flava, rubra, cœrulea, pur-
purea, & alba, &c. apparent, atque dulcem,
acidum, acrem, amarum, &c, saporem habent,
prout cuivis speciei propriam suam naturam
Deus largitus est; quæ operatio ab unico hoc
Sale, & igneis radiis Solaribus, aëre tempera-
tis, proficiscitur.

Quando igitur his herbis, ex hoc Sale cre-
scentibus, & nutrimentum fumentibus, bestię
vescuntur, iisdem etiam necessariò aluntur & au-
gentur,

gentur, sicuti & ipsis hominibus eadem herbæ, ex dicto Sale crescentes, nutrimentum, & augmentum suppeditant. Si quis autem verum Auri semen nancisci, & id Salis atque Ignis adjumento augere posset, procul dubio magnam Auri copiam consequeretur. Sed non vult Deus, ut quantâ vaccæ, tantâ longitudine etiam capræ cauda extendatur, quæ fastu nimio elata, sibi ipsi oculos, nimis longâ caudâ, excuteret. Si igitur omnes res, atque Aurum ipsum, ut & Argentum, Uniones, ac lapides pretiosi, invisibili, & occulto modo in Sale occultæ sunt, atque Artis & Naturæ adjumento palpabiles, & visibiles reddi possunt; Cur etiam fieri non posset, ut ex eodem Sale excellentissima Medicina, & pretiosissimus Unio Sapientum eliciatur? Vulgares profectò margaritæ ex aquis salis nascuntur, in quibus si Materia Prima margaritarum non esset, quo pacto ex iisdem margaritæ prodirent? Ut igitur evidenter pateat, quod etiam artis operatione ex Sale elici possint margaritæ, quæ pulchritudine, virtute, efficacîâ, & excellentiâ illis margaritis, quæ ex profundo Mari piscando extrahuntur, longè antecellunt, præscribam hîc, quantum quidem mihi ad rei possibilitatem demonstrandam concessum est, modum aliquem, ex quo quisque, rem accuratius expendendi, fundamentum firmum, & certum sumere poterit.

XV. Phi-

*XV. Philosophicum Vnionem ex Sale
eliciendi Operatio.*

IN Aquâ vulgari solve Salis vulgaris quantum vis ; quanto maiorem copiam sumpseris, tantò plus nancisceris. In Aquâ forti itidem solve 1. aut 2. lotones Argenti ; hanc solutionem Lunæ , Sali in aquâ soluto affunde, ac utramque solutionem aliquoties move , ut alba, & lacti similis evadat. Argentum enim Salem perferre nequit , sed ab eo secedens fundum petit , & in formâ nivei pulveris residet , qui effusione aquæ segregandus , & exsiccandus est. Hic pulvis Argenteus spirituale , & Philosophicum Aurum , sive dictam Margaritam pretiosam, ex aquâ salsa extrahit. Quippe Diana non minus in mari salso margaritas piscari , quàm in viridibus silvis feras venari novit. Unio autem ille modo sequenti corporalis & visibilis redditur.

XVI. Quomodo acquisitus Vnio visibilis reddatur.

NOtandum est , pulverem illum Argenteum ita per se , & sine aliorum Salium fixorum admixtione , admodum ægrè per fusionem , in pristinam suam formam Argenteam redire , sed instar Salis fluere , & quæcunque vasa penetrare , imò etiam in fumum abire. Salis enim spiritus

Spiritus Argentum aded fluidum, & fugax reddunt, ut penitus Mercuriale fiat, ac proinde admodum facilè ejus tenerior, & nobilior pars, per Distillationem, à crassiore parte segregari queat, si hoc per vitra, aut vasa terrea vel Metallica fieri posset.

Quando hic Mercurius Lunæ in aperto crucibulo liquatur, in fumum evanescit. Retortæ vitreæ impositus igni cedere recusat, qui nimium auctus vitrum liquefacit, ac vitrum cum Argento pessundat.

Si terrea vasa adhibeantur, eadem, instar olei corium, idem Mercurius illæsa penetrat. Quando abiit, etiam Salia in fumum abeunt, ac argenti granula vasi adhærentia relinquunt, cujus hac ratione fit jactura, quæ Sublimationem irritam reddit.

Vasorum ferreorum quoque usus hîc est nullus, quia Sales Argento admixti ferrum adoriuntur, Argentum corpori pristino redditum dimittunt, ac præter parum Spiritus Salis, nihil emittunt, ut ita separatio nulla fiat, sed purum & impurum commixta maneant.

Has incommoditates declinandi causa plures modos frustra tentavi, ac tandem animadverti, si huic penetrantissimo Lunæ Mercurio ejusmodi addatur materia, quæ ipsius solvendi efficaciam, & colliquationem ita impediat, ut in porosam massam mutetur, tunc ignis beneficio facilem ipsius separationem fore, quæ

quæ sine hoc adjumento difficillima existit.

In Nomine Domini igitur tuo reti piscario, id est, Mercurio Lunæ talem Materiam debito pondere, & mensurâ adjunge, quæ nullam liquationem admittit, & Mercurium Lunæ non sinit confluere. Tales sunt carbones lignei in tenuem pulverem redacti, quibus Mercurio Lunæ mixtis, vas tuum distillatorium, sive terreum, sive ferreum, sive vitreum, quod omnium est optimum, usque ad mediam partem replebis, atque in ignem immittes, aucto pedetentim per gradus igne, donec vitrum incandescat. In hoc candore tamdiu retine vas, usque dum omnes spiritus exiverint, quibus cessantibus, vas frigefactum eximes, & in eo invenies Mercurii reliquias, quæ non ascenderunt, in corporale Argentum reductas, aut saltem tales, quæ addito Borace, in crucibulo, facilè in Argentum reducuntur, & aliquantum Auri continent. Subtilem autem illam & puram materiam, quæ in distillatione ascendit, ut pretiosum thesaurum custodi, atque meditare, quo pacto hunc pretiosum Unionem secundum Artem figere, & in fusilem, atque penetrantem lapidem convertere possis.

Quâ verò ratione hoc effectui dandum sit, revera dicere nequeo, utpote qui illud perficiendi hætenus nec otium, nec tempus habui, ac proinde illa tantum hîc indicare volui, quæ oculis meis vidi & manibus palpavi. Alius arbitrio suo periculum facere, & videre poterit, quid
Deus

Deus ipsi largiturus sit. Vice Mercurialis statuae viam monstravi, quod in praesentia sufficiet.

*XVII. Facilior Unionem Philosophicum
consequendi modus.*

SI faciliore modo Unionem Philosophicum acquirendi cupidus fueris, ita opereris oportet.

Quintæ, aut dimidio lotoni Mercurii Lunæ adde parum pulveris carbonum, conjunctasque materias immitte in parvum vitrum imponendum crucibulo, & circundandum arenâ, ad eam altitudinem, quam materia in vitro ipso definit. Vitri orificio impone frustulum vitri alicujus, ut probè tegatur, atque minus crucibulum inversum supra vitrum illud parvum ita constitue, ut extrema, & summa ipsius ora, dictæ arenæ immersa, omnem aërem à parvo illo vitro arceat. Crucibula hac ratione coaptata, & parvum vitrum conclusum continentia carbonibus ligneis immitte, & candefac, ut per quartam horæ partem ignita maneant. Refrigerata exime, invenies parum per sublimationem elatum; Reliquum per Boracem liquidum, Auro prægnans dabit Argentum, attamen sine lucro, quod solummodo dimidiæ horæ intervallo, quid fieri possit, demonstrat: quid lucri autem ex hac ipsâ operatione acquiri possit, mox indicabitur. Porro

Porro hîc cernitur, quam pulcherrimus Unio prodeat, licet parum admodum proveniat, quoniam in hoc labore haud exigua ejus pars in auram evolat, & tantum solos suos colores in vitro exhibet, longè pulchriores auro, argento, & lapidibus preciosis, si ritè quis operatus fuerit. Nec ullus erit pictor, qui illos imitando, & pingendo expresse-rit.

Hac vice, quæ dico, æqui bonique consule, & meditando tantam rem accuratius expende. Ora, labora, quære, talia quærendo invenies, quæ nunquam antea credidisses.

Fratres ignorantiae, inimici mei hîc mihi objicient, & dicent, quod elegantissimi hi colores non ex Sale, sed ex Argento suum ortum traxerint. His breviter respondeo, quod Argenti quidem auxilio ex Sale sint extracti, sed per se ad Argentum non pertineant. Nam si Argentei essent, ab Aquâ forti etiam solverentur, quod cum non fiat, non sunt Argentum, sed mera Salis anima. Hoc ut evidentiore argumento stabiliatur, solutionem Saturni afferro, quæ & ipsa sine Argento eundem Unionem ex Sale expiscari potest, si eodem, quem mox indicavi, modo quis operatus fuerit. Hoc etiam addo, quod postea sim docturus rationem, quâ Saturnus, ex omnibus Salibus, purum putum Aurum, expiscari valeat.

Redeamus jam ad humidum & frigidum Ignem
C Phi-

Philosophorum , & videamus , quam admirandum Ignem Deus in Salem petræ abdiderit.

Potentissimum in Sale petræ Ignem latitare , non est quod aliquo argumento confirmemus. Rem notissimam arguit horribilis ille pulvis Pyrius , cuncta discutiens , & Aqua fortis omnia Metalla dissolvens , & destruens. Alius tamen , longè potentiorum virium Ignis , in eodem Sale occultus est , quem pauci admodum cognitum , & perspectum habent , & nos hîc , in Dei honorem , & totius Generis Humani emolumentum , patefaciemus.

XVIII. De Præparatione humidî & frigidi Ignis Salis Petræ.

℞. **T**erræ figulinæ nulli arenæ mixtæ , & ustæ 2. partes , & unam partem Salis petræ optimè purificati. Utraque hac materiâ in pulverem redactâ , & probè commistâ reple retortam vitream , luto bene munitam , eam apto ad hanc distillationem furno impone , collo retortæ adapta vas recipiens , tot aquæ libras continens , quot Salis petræ libræ ad commixtionem adhibitæ sunt , ut Spiritus egredientes ed citius in humiditatem convertantur ; postquam luto debito utrumque retortæ , & vasis recipientis collum , exactè junxeris , & muniveris , secundum artem , & per gradus Ignem subministra , ut Salis petræ Spiritus flavam , aut rubram nebu-

nebulam exeundo repræsentans , aquæ præpositæ se adjungat.

Omnibus spiritibus exeundo cessantibus , & ab Aquâ collectis , vas recipiens removetur , & acidus Spiritus Nitri , in forte aliquod vitrum effunditur. A phlegmate superfluo , distillationis operâ , liberatus , & rectificatus ad usus Medicos , & Chymicos adhibetur. De ejus operatione , & viribus fit mentio in Secundâ Parte Furnorum meorum , & in Schrœderi Pharmacopœâ. Porro ex hoc Spiritu Ignem extrahendi , & concentrandi modus hic est.

Affunde hunc Spiritum Nitri , pulveri lapidis Calaminaris , aut Zinco in granula parva redacto , ut solvat tantum , quantum potest : Ubi in frigore à solvendo cessaverit , vitrum calidæ arenæ impone , ut plus materiæ solvat. Solutionem per Filtrum colla , atque per arenam in retortâ vitreâ , totum phlegma abstrahere : hoc abstracto , & remoto , Oleum igneum in aliud vas recipiens appositum , igne aucto , expelles , quod probè obturatum conservabis , quia indefinenter fumans ab aëre attrahitur , & penitus evanescit.

Hic Salis petræ , ut & Vitrioli , ac Salis communis fumus igneus , omnes herbas , gramen , folia & flores , & quidquid attingit , perinde comburit , ac si forti solis aut ignis calore combusta essent.

Atque hæc est humidi & frigidi Ignis Salis
C 2 petræ

petræ præparatio, de cujus usu & efficaci operatione in Medicinâ, & Alchymiâ, in sequentibus, accuratius & plenius agetur.

XIX. *De Aluminis Igne humido.*

Alumen, distillationis, & concentrationis operâ, efficacem quoque Ignem expromit, efficaciam & viribus simillimum illi, quem Vitriolum reddit, cui tamen copiâ non respondet, ob nimiam Terram, quâ abundat. Si tamen cæterorum Salium aliquid ipsi adjiciatur, Ignem suum rectè & ordine largitur.

XX. *De humido & frigido Sulphuris Igne.*

Quanquam Sulphur, in Salium ordine, locum non inveniat, eo quod aquæ solutionem respuit, Vitriolatum tamen Salem reconditum complectitur, qui se prius non manifestat, quam pinguior ipsius substantia per accensionem sublata fuerit, cujus operatione Sal attenuatur, & instar acris fumi, cum flammâ, in sublime fertur, aded ut acris hic Spiritus sulphureus cuncta, quæ attingit, comburat, more omnium istorum Ignium, qui ex Salibus conficiuntur. Hujus Vitriolati, & sulphurei Spiritus acquirendi causâ, Sulphuris flamma excipienda est, Alembico aliquo, ex Vitro aut Terra peculiari-ter ad hanc operationem facto, in quo Vitriolatus ille Salis Spiritus se condensat, & emanat
instar

instar craffi, pinguis, & ignei olei, non abfimi-
lis ei, quod fit ex Vitriolo, de quo in meis Fur-
nis agitur.

Cuncta hæc admodum evidenter stabiliunt
ea, quæ antè plures annos, de Sulphure, & Vi-
triolo, memoriæ prodidi, nimirum quod Sulphur
omnium Metallorum fit origo, ac nullum omni-
nò metallum ex terrâ effodiatur, quod aut Vitri-
olum, aut Sulphur, aut ut plurimum etiam utrum-
que sibi adjunctum non habeat. Nullum enim
Sulphur Vitriolo, & nullum Vitriolum Sulphure
destituitur, aded ut utrumque Metallorum quo-
rum cunque ortum sibi vendicent, & quodvis
Sulphur proprio suo, quod penes se habet, agente,
aut Sale Vitriolato, à naturâ, cui Centralis Ignis
terræ auxiliatur, magis ac magis in Metallum
excoquitur, nec Agens hoc universale, five Sal
Vitriolatus, à pinguedine five patiente suo cedat,
donec pinguedo cum Agente in malleum patiens
Metallum evaserit. Manifestum hoc reddunt
Plumbum, Ferrum, & Cuprum, quæ Metalla
nunquam sine Vitriolo, & Sulphure occurrunt,
idque eâ de causâ, quia adhuc immatura Agente
suo indigent. Apud Argentum Sulphuris aut
Vitrioli copia minor, quàm apud Cuprum re-
peritur. Aurum Vitrioli, aut Sulphuris parum
habet, imò planè nihil, si ad summam suam
maturitatem pervenerit, quia tunc purum,
& malleabile invenitur, ac ulteriore fu-
sione, aut liquatione non eget. Quantò

C 3

autem

autem plus cupri Aurum & Argentum obtinent, tantò plus Vitrioli aut Sulphuris, uti & temporis, ad excoctionem, & perfectionem suam requirunt.

Ex his manifestè liquet, quâ ratione Metalla, in Terræ visceribus, longo tempore, à primo suo principio, Sulphure puta, generentur, & ejus proprio, quod penes se habet, Sale aut Agente ad perfectionem maturentur. Si hoc Natura longo tempore efficit, cur etiam fieri non posset, ut Ars idem breviori temporis intervallo præstet. Sed hæc dicta sufficiant. Qui non intelligit, nec etiam percipit scopum, quem tam clare ostendo, cæcus est, & cæcitatæ remedium non admittit.

Hæc pauca quidem, sed lucidissimâ face, longissimam viam ostendentia, de humidis & frigidis Ignibus Mineralium, quibus Metallorum maturatio, & perfectio, tam à Naturâ, in terræ visceribus, quàm ab Arte, suprâ Terram, perficiendæ sunt, satis esse arbitror.

NB. Si igitur Minerale Sulphur, auxilio, & impulsu sui Salis Vitriolati, quo præditum est, à vili suâ formâ & gradu infimo, ad meliorem, ac tandem optimum, hoc est, purissimum Aurum maturari potest, id quod nemo rerum naturalium vel minimâ cognitione imbutus negabit; Item si in quovis Vegetabili tale Sulphur occultum est, quod Minerali Sulphuri, naturâ & proprietatibus suis responderet; Cur etiam fieri non posset,

posset, ut hoc idem æquè, ac alterum in maturum Aurum perficiatur? Hinc evidentissimè liquet, quod in quavis herbâ, quantumvis abjectissimâ, quæ à Sole ad maturitatem suam promota est, immaturorum radiorum Solis, Artis operatione in purum Aurum maturandorum, scintilla reperiatur. Quanam verò ratione ex quavis herbâ, vel quocunque ligno, tale Sulphur, Minerali in omnibus simile, eruatur, in meo Opusculo, de Naturâ Salium, & in Secundâ Parte Miraculi Mundi jam pridem tradidi, ac inferius multo clariore indicio demonstrabo.

Ad Animalia & Vegetabilia pergamus, & consideremus, an in illis ipsis, Ignis ejusmodi maturans, offendatur, & inde etiam erui, ac visibilis reddi queat.

Sciendum autem est, nullum sub Sole animalculum, nullamque herbulam crescere, vivere, & incrementa sumere posse, sine igneo, & falso aliquo Agente, quod licet à quovis superbâ elato, & stupido vervece credi, & percipi non queat, revera tamen existit, & facilè manu artificis artificiosâ demonstrari potest.

XXI. Modus potentissimum, ex quovis ligno, aut quacunq; herba Ignem extrahendi, concentrandi, & palpabilem ac visibilem reddendi.

R Eple vitreum, lapideum, aut terreum aliquod vas distillatorium sicco aliquo ligno,
C 4
aut

aut herbâ aridâ , atque inde acetum distillando expelle, atque ab eo Oleum separa. Acetum verò illud affunde lapidi Calaminari , Zinco , aut Cineribus plumbi , quæ materiæ omnem insipidam humiditatem in distillando dimittunt , ac totam aciditatem secum retinent, quæ per distillationem inde ablata, instar meri ignis, ascendit, magni tam in Medicinâ , quam Alchymia usus , de quo postea mentio facienda erit. Hic autem notandum , Ignem hunc per distillationem expulsum, partem duntaxat esse Ignis illius Lignorum & Herbarum , ac alteram partem in carbonibus remansisse , atque Ignem esse illo , qui ascendit, longè fixiorem , ac tale Sulphur , ut modo supra dictum est , quod Mineralis Sulphuris naturæ penitus respondet , & ex carbonibus , per Sal Mirabile solutis , extrahi potest, atque in sequentibus docebitur , & manifestabitur.

Si enim nullus Ignis ipsis inesset , quo pacto arderent , & calorem expromerent ? Omnibus carbonibus in cineres conversis , postquam occultum Sulphur ipsorum, officio suo functum est, ligni feces , instar mortui cineris , remanent , in quibus adhuc occultus latet singularis quidam Ignis Vegetabilis , naturæ omninò alterius , & penitus contrariæ illi , qui per distillationem ascendit. Hic aqua ex cineribus extrahendus lixivium exhibet, quod per decoctionem cunctam aquam exhalat , & igneum Salem reliquum facit, de

cit, de quo in Secunda Pharmacopœæ meæ parte. Si sine fusione, aut liquatione aliquantò diutius candeat, magis igneus evadit, adeò ut pisi magnitudine per aliquot horas cuti alligatus, ei parvum foramen inurat, haud aliter, ac si candente ferro inustum esset. Idcirco ejusmodi Ignibus Chyrurgi utuntur, ut immutata ulcera aperiant, aut fonticulos conficiant.

Ex his videre est, etiam diversorum Generum esse Ignes in quovis ligno, aut quavis herbâ, qui & in Animalibus reperiuntur, partim fugaces, & acidi, partim fixi, & Alcalium naturam obtinentes. Uterque Sal, sive Ignis postea conjunctus naturam suam igneam amittit; & aliam sibi qualitatem, & proprietatem adsciscit, mediam nimirum, & contrarii hi duo Ignes evadunt Sal Tartareus essentialis, & ulu suavis, in quo nullus Ignis amplius deprehenditur, licet Ignis ille inversus per Artem iterum erui, & visibilis reddi queat. De his mirabilibus Naturæ mutationibus, & conversionibus ex unâ specie in alteram, multa passim in meis scriptis reperiuntur. In Primâ Parte Continuationis Miraculi Mundi aperte describitur, quo pacto ejusmodi Ignis copia, ex lignis, acquiri queat: Ejus autem concentratio hic est tradita. In genere hîc notandum, quod unum lignum, aut una herba, tali Igne, magis, quàm alterum abundet. Quantò aliquod lignum, aut aliqua herba veterior est,

est, & quantò diutius radii Solares in eam operati sunt, tantò plus Ignis suppeditat, sicut ex Vite patet; quæ copiosos ejusmodi radios suscipit, ac proinde Vegetabilibus cæteris omnibus, majore & fortiore Igne, antecellit. Indicio est non solum Spiritus ejus ardens, sed etiam Tartarus, sive Sal Tartareus, qui ferè totus est Ignis, & tamen sine distillatione & calcinatione manifestari non potest. Ut igitur in apertum producat, & visibilis reddatur, sequenti operatione utendum est.

XXII. Vitis Ignem manifestandi ratio.

Vitream retortam communi Tartaro reple, & Spiritum ejus volatilem distillando evoca, ut & oleum, quæ debito modo separabis. Oleo huic insunt magnæ virtutes, quarum in Secundâ Furnorum Parte mentionem feci. Spiritus in Balneo ita rectificandus, ut sola ignea substantia exeat, & inutile phlegma in fundo relinquantur. Sali fixo qui in retortâ residuus est, forti igne candefacto, & calcinato affundendus est Spiritus rectificatus, atque inde, per distillationem, iterum eliciendus, ut Sal ille fixus inutile phlegma reliquum secum retineat, & Spiritus majores vires igneas acquirat, ad perpetrandum in Medicinâ mirabiles effectus, quos mea scripta docent.

XXIII. Alina

*XXIII. Alius ex Tartaro, longè fortior
rem Ignem, eliciendi modus.*

Solve Salem illum Alcalifabum, à quo Spiritus purificando est abstractus, pauca aqua, ut admodum acre lixivium evadat. Hujus lixivii libram unam affunde in cucurbitâ duabus libris Tartari albi, & in pulverem redacti, alembicum cucurbitæ impositum luto probè muni, arenæ juncta vasa immitte, & pedetentim ignem subjice. Si ritè operatus fueris, subtilissimum adipisceris Ignem, cujus una guttula linguam perinde urit, ac si candente ferro tacta fuisset.

Quàm mirabilia hoc Igne effici queant, in aliis Scriptorum meorum locis jam indicavi.

*XXIV. Adhuc vehementiorem ex Tartaro
Ignem eliciendi ratio.*

R. **T**artari crudi, & Reguli Martis partes æquales, quas tundendo miscebis, ac immittes crucibulo ita luto munito, & clauso, ut nullum aërem admittat, ac per horam unam igne candefacies, & eximes.

Ex his omnibus cuivis innotescit, vehementem in Vegetabilibus Ignem absconditum latere, in Medicinâ, Alchymiâ, & aliis artibus multis rebus admirandis efficiendis inservientem, quarum narratione temporis, & hujus tractatus

tractatus brevitās , hac vice nos supersedere jubent.

Porro autem videndum , an eodem Igne & Animalia polleant , & quā ratione quis ejusdem particeps fieri possit.

XXV. Ignium ex Animalibus Præparatio, & Concentratio.

Sicut Vitis ex omnibus Vegetabilibus nobilissimum ; Ita & homo inter Animalia nobilissimum ab omnibus judicio præditis æstimatur , quod verum esse res ipsa testimonio suo luculento affirmat. Idcirco omnia reliqua Animalia silentio præterimus , & solius Ignis in homine latentis parandi modum hic indicamus sequentem.

Veteres Philosophi Magnum orbem , Macrocosmum , & hominem tanquam Minorem Mundum , Microcosmum appellaverunt , ac comparisone factā , Itaruerunt , quæ in Magno Mundo reperiuntur , eadem & in Minore Mundo , id est Homine inveniri. Unde etiam unanimiter tum crediderunt , tum memoriæ prodiderunt , tam Majoris , quàm Minoris Mundi Vitam , in Salino Spiritu consistere , atque hunc in uno loco magis , in altero minus dominari. Nec quisquam est quoque , qui inficiari velit , aut possit , totam terram Sale , tanquam balsamo suo , repletam esse , & eo Mineralia , in ipsius terræ visceribus , æquè

æquè ac Vegetabilia, in superficie terrenâ, nasci. Nihilominus tamen Magni Mundi Sal, nullibi copiosior reperitur, quam in aquâ, sive maribus, quod ut notissimum, nullâ confirmatione indiget.

Idem quoque de parvo Mundo, Homine videlicet, intelligendum est, cujus licet totum corpus, sive omnes partes Sale, balsamo suo vero, abundant, Spiritus tamen hujus falsi & balsamici major in carnibus, quàm in ossibus copia reperitur, major item in sanguine, quàm in carne, maxima verò in vesicâ, sive falso mari Minoris Mundi, quod neminem quoque latet. Moris autem est, ut res necessariæ non in remotis locis quærantur, sed in proximis, ubi inventu sunt facillimæ.

Hinc quia nullibi in Homine Sal copiosior offenditur, quàm in ejus Urinâ, jure in eadem illum Ignem quærendi, & concentrandi ansam arripimus, atque sequenti operatione utimur.

XXVI. *Ignem ex Urinâ Hominis parandi Operatio.*

Operationem hanc prolixè tradidi in Secundâ Furnorum meorum Parte, quò Lectorem remitto, ubi non solum multiplicem hujus Ignis confectionem, sed etiam varium in Medicinâ usum inveniet.

Quanquam verò ibidem descriptam illam operationem hîc repetere omninò non est necessa-

cessarium, consultum tamen mihi videtur, evidentioris declarationis causâ, nonnullas admonitiones hîc adjungere, quæ illam concernunt.

XXVII. Observationes, Ignis Animalis præparationem, concernentes.

UT plurimum talis Ignis ex urinâ Humanâ, aliquot septimanarum spacio per se putrefactâ, per distillationem evocatur, & per rectificationem in humidam, & igneam essentiam convertitur, sicut Secunda Furnorum meorum Pars indicat. Ibidem docui rationem faciliorem eliciendi eundem Ignem ex Sale Armoniaco, qui ex urinâ paratur, & fortis lixivii additione distillatur, & rectificatur.

Monstravi quoque eundem Ignem, ex eodem Sale Armoniaco parandi modum, additione lapidis Calaminaris, & distillatione per retortam. Ritè his modis parati Spiritus æquè utiles sunt in Medicinâ, Alchymiâ, aliisque artibus, utpote qui probè confecti omnes sunt boni, quacunque ratione parentur.

Quamvis autem fugaces hi Ignes Animales insignibus rebus effectui dandis inserviant, ac ipse Sal urinæ fixus per distillationem & rectificationem in aliud ignis genus concentrari possint; Longè tamen adhuc absunt ab Igne illo Philosophico vero, quem Veteres tantâ curâ, ac tantâ sollicitudine occuluerunt, eò quod in his
præ-

præparationibus optima Ignis pars avolat, & amittitur. Hoc autem dico, quod hi concentrati Spiritus urinæ ignei, prout eos parandos docui, omnia quidem ea efficere queant, quæ ipsis attribui, & adhuc attributurus sum; sed unam quidem rem, & eam optimam effectui non dent: Nimirum ut concentratum Vitis Ignem coagulent, quæ coagulatio ad universalis Medicinæ confectionem haud minima clavis existit. Quando enim Spiritus urinæ hanc naturam acquirit, ut subtilissimum Spiritum Vini coagulando, in Salem commutet, ipsi affusus; hoc eodem Sale ritè parato Auro anima sua extrahitur, qui etiam per se, si mutatur, & in ficcum, atque suavem Salem convertitur, ac figitur, præclarissimi, & magni usus in Medicinâ Medicamenti vires possidet. Unusquisque, qui vel minima luce naturali illustratus est, facili negotio odorari poterit, quid sub hoc Sale reconditum lateat. Ex Vite purissima est substantia Spiritus Vini, præter omnes alias res hominis corroborans, ut & cerebrum, ac cætera ejus membra. Spiritus urinæ est purissimus, & subtilissimus sal Mercurialis, & Animalis, in penetrando, aperiendo, & resolvendo parem non habens. Subtilis igitur, Mercurialis, Animalis, & penetrans hic Ignis, purissimo Sulphuri Vegetabili, id est, Spiritui Vini junctus, ut unâ cum ipso in ficcum Medicamentum mutetur, quidnam in Medicinâ effecturus sit, facili conjecturâ aliquis providere poterit.

Ut

Ut autem erroris indicium faciam, ac causam demonstrem, ob quam adeò rarò Vini Spiritus paratur, qui Spiritum Vini in Salem coagulet, frequentiu rationem cuius habendam esse moneo.

Primò enim animadvertendum, solam subtilissimam Spiritus urinæ partem, & non crassiorem, ad Spiritus Vini coagulationem idoneam esse. Si igitur in ejusdem præparatione, Operatoris negligentia aut inscitia, partis subtilissimæ jactura facta fuerit, fieri neutiquam potest, ut reliqua crassior, & fæculentior, coagulationem illam expediat. Non solum autem in distillatione, per vitra non satis munita, subtilissimus ille Spiritus evanescit, sed etiam plurima ejusdem copia, ante distillationem, amittitur, quando videlicet Urina, successivè collecta, nimis diu stare, & expectare cogitur, adeò ut pederentim Spiritus exhalet & in auras abeat, præcipuè cum Æstivo, aut Hyberno tempore congregatur. Nullorum enim extremorum Ignis ille patiens, à parvo calore, aut frigore expellitur, ac proinde commodius collectionis tempus non postulat, quàm Martium, & Majum, aut Septembrem, & Octobrem, quibus Mensibus aër temperatus, nec minis calidus, nec nimis frigidus existit. Hi igitur Menses quatuor ad colligendam urinam, & Ignem Animalem ex eo extrahendum, sunt commodissimi. Præterea urinæ putrefactæ & distillandæ addenda est calx viva, ut insipida aqua eò facilius ab Igne illo fugace semoveatur, quod non fit si per se distilletur.

Hæc

Hæc pauca in Lectoris, & bonorum Medicamentorum studiosi gratiam, hîc silentio prætere-
rire nolui.

Quomodo autem hoc Igni Animali Metalla emendari queant, ibi non monstratur, sed, Deo volente, mox in sequentibus monstrabitur. Finimus verò hisce præparationem, & concentrationem Ignium Animalium, & Vegetabilium, quorum admirandæ virtutes, & vires in Medicinâ & Alchymia, ac aliis utilibus Artibus, hîc ordine, quantum quidem temporis ratio patietur, manifestabuntur. Reverà dico, quod horum Ignium manifestatione Mundo perverso magnam facem accenderim: Nullus tamen dubito, maximâ mortaliû partem huic luci fidem non adhibituram, sed tergum ipsi obversuram, utpote aspectu dignam non judicantem ejusmodi lucem, à quâ se illuminari patiatur.

Eam autem ob causam, tantarum rerum manifestationem, Deus superbis non concedit, ut se majore superbia non efferant, si noto & communi, atq; omnibus rusticis lucente lumine, majus & clarius consequerentur. Maxima hominum pars, ac cum primis eorum, qui sapientiæ & eruditionis titulo se efferunt, quid Lux & Tenebræ sint, omninò ignorant. Inspiciatur diligenter veterum Sanctorum vita, inspiciantur actiones ipsorum, qui Divinâ luce illustrati fuere; deprehendentur certè magna, & præternaturalia miracula edidisse, quæ toti Mundo perverso, & tenebris oppleto factu impossibilia fuerunt.

D

Solem

Solem elementarem quæso aspice, ut & lignorum Ignem, viresque, lumen, & servitia utriusque, quibus omnes creaturæ, & præcipuè ipsum Genus Humanum ad incolumitatem suam uti cogitur; An vel minimum gramen prodire, aut ullus vermiculus, sine Sole, nasci & vivere posset? An ullum opificium, sine communis Ignis auxilio, exerceri valeret? Qui si non esset, herbis non coctis, & carne crudâ, instar ferarum, vesci cogeremur. Imò tota inter homines conversatio, & negotiatio tolleretur, si terreno Igne & lumine nobis carendum foret.

Si in totâ aliquâ civitate, aut provinciâ, aut etiam toto regno unicus aliquis vir esset, qui solus cæteros Ignis & luminis participes reddere posset, annon omnium hominum maximus ad eum fieret concursus? Sed quoniam unicuique Ignis notus est, & eum quisque ex filicibus facili negotio excutere novit, in nullo precio habetur, sicut & res illæ omnes in nullo precio haberi solent, quæ vulgares fiunt, quantumvis etiam preciosæ fuerint. Idem Igni contigit, qui licet maximi deberet fieri, nihili tamen ducitur, quia communis & vulgaris est.

Quemadmodum autem vulgaris, & unicuique notus Ignis, quamplurimis utilissimis operationibus, multum boni exhibet mortalibus, qui ejus usu minimè possunt carere: Ita etiam artificiosos & occultos illos Ignes plurimi ducendos esse assero, utpote quibus ad præparationem efficacium

ecacium medicamentorum Medicus ægrè , & ad viliorum Metallorum in meliora transmutationem Chymicus nunquam carere potest ; Uterque sine ipsorum auxilio , in Chymicis laboribus , nihil magni alicujus momenti præstiturus.

Qui talium Ignium ignorantia laborat , quid in Metallicis efficiet ? In frigore & tenebris versans eadem affligitur difficultate , quâ pistor aliquis , aut cerevisiæ coctor , hyberno tempore lignis destitutus , aut aquâ in glaciem concretâ uti non valens , quorum ille panem pinsere nequit , licet optimam farinam habeat , & hic cerevisiam coquere non potest , etiamsi optimo frumento abundet.

Sic etiam cum Halchymicis Ignibus comparatum est , quorum egestas facit , ut nobilissimam Alchymiam cum utilitate aliquâ non tractemus , sed ex eadem damnum potius percipiamus. Experientia quotidianâ teste , citius centum solent pessum ire , quam uni alicui contingat , ut sibi aliquas ex Alchymia divitias acquirat. Cujus incommodi culpa in impossibilitatem Artis non transferenda , sed potius imputanda defectui humidorum , frigidorum , & maturantium illorum Ignium , ex Salibus erutorum , qui quo pacto ad Metallorum emendationem , ut & Medicinam , atque cæteras Artes usurpari debeant , partim in hac , partim in sequentibus Centuriis docebitur.

Audaçter itaque affirmationes meas toties iteratas repeto, & firmiter assero, quantum quidem magnorum sumptuum operâ mihi hæcenus innotuit, quod in Halchymia, sine his Ignibus Salium humidis & frigidis, nihil utilitatis, & commodi expectandum sit. Qui Ignes, quandoquidem paucis etiamnum manifesti sunt, atque ob hanc ignorantiam, maxima Chymicorum Pars, hæcenus laboribus irritis, Alchymiam coluit, ac in tenebris luci inhiavit; Eorum manifestatione cæcos ex obscuritate, in novum, & illuminatum Mundum educo, & quidem ita, ut fieri neutiquam possit, quin Alchymia, in plurimis locis efflorescendo, fructus opulentissimos allatura sit. Eâ de causâ primum Deo, tanquam omnium bonorum datori, ac postea iis maximæ agantur gratiæ oportet, quibus Divina gratia concedit, ut huic ultimo & pessimo Mundo tanta mysteria patefaciant.

XXVII. *Generalis Vſus noſtrorum concentratorum, Igneorum, & maturantium Spirituum, ex Salibus extractorum, in Metallorum in nobiliora emendatione, & conversione. Preparatio item multorum excellentium Medicamentorum, & Augmentum, atq; emendatio plurimum aliarum Artium, breviter hic demonstrata, quæ prolixius, Deo dante, in particulari uſu declarabuntur.*

UT in pauca conferam, si imperfecta Metalla vulgaria, & crassorum Salium, atque

que Ignis operatione, frangi, destrui, mundari, & in meliorem formam redigi possunt, id quod Quinta Pars Prosperitatis Patriæ, diversis experimentis, stabilit, Salium Spiritus puros, idem majori efficacîâ, & longè melius efficere, affirmo: quod cum simplices illi Spiritus illud melius & facilius, quàm crassi Sales præstare queant, quidni & concentrati Spiritus omnium optimè & facillimè idem effectui daturi essent?

Pari ratione in Medicamentorum, & aliarum artium apparatu, Salium usus tantæ non erit efficacîæ, quantæ Spirituum vulgarium usurpatio, qui tamen ut plurimum adhuc multo phlegmate imbuti, necessariò tantas vires non exerunt, quantas concentrati, & ignei illi Spiritus, qui omni phlegmate liberati sunt.

Exemplo sunt Solares radii, tantum calorem non emittentes, quando aëri humido commisti sunt, sicut & viridia, & humiditate imbuta ligna fervore tanto non exardescunt, quanto arida, & sicca solent. Imò si Solis calidi radii cavo aliquo speculo, ignem augente, aut ignes carbonum, forti follium flatu concentrantur, & quasi in angustias coguntur, decies, imò centies plus efficiunt, quàm illi, qui tali pacto non concentrantur. Quò magis verò & arctius illæ Solarium radiorum, aut cæterorum ignium vires concentrantur, eò majorem, fortiolem, & acriorem calorem expromunt.

Speculum Igni augendo inserviens, si diame-

D 3

trum

trum habuerit unum pedem longum, lignum duntaxat accendet. Si verò diameter ipsius duorum pedum longitudine se extendet, stannum, plumbum, aliasque ejus generis metallicas materias liquatu faciles, ut Bismuthum, Zincum, Koboltum, &c. liquefaciet. Si in eodem speculo diametri magnitudo quatuor pedes continebit, Solares radii fortiora incrementa fumentes, argentum, & cuprum fundent, ipsumque ferrum adeò candens reddent, ut perinde malleo tractari queat, ac si prunis incanduisset. Hic effectus Solarium radiorum, per instrumentum concentrationi, & caloris carbonum per follem, aut ventum, coactioni ascribendus est.

Idem de nostris concentratis, & humidis Ignibus intelligendum, qui non solum cum radiis vulgaribus Solis, aut calore Ignis culinarii, sed etiam cum illis Solaribus radiis, qui speculo concentrantur, & igneo carbonum æstu, follium flatibus coacto, comparari debent. Unde necessario majorum virium sint oportet, quàm vulgares Sales, & Spiritus eorum aquosi, quod capere & credere satis potest, quicumque ingenii sagacioris viribus pollet. Oculis hoc vident, atque manibus palpant simplices rustici, & opifices, probè scientes, quod subtiles, calidi, suaves, & cordi robur conciliantes Vini ac Cerevisiæ Spiritus, quando per distillationem ab omni humiditate liberantur, & per rectificationem concentrantur, decies plus efficiant, quàm si adhuc cum

Vini

Vini aut cerevisiæ humiditatibus, efficaciam nullam habentibus, mixti essent.

Ut clarius rem intelligas, uvas, frumentum, aut arboreos fructus perpende: Uvis, & arboreis fructibus, ut pomis & piris vescimur, eâ substantiâ, quâ nobis ab arboribus suppeditantur: Nutrimentum quoque nobis suppeditant, sed tale non, quale succus eorum expressus, à fecibus suis segregatus, ac per fermentationem in clarum, suavemque potum reductus, suppeditat. Necessitate urgente frumentum nutrimenti causâ usurpari posset, non tamen ita, quàm si à suis siliquis separatum, in farinam mutatum, aquâ in massam reductum, sale conspersum, fermentatum, & igne in optimi saporis panem excoquitur. Eadem omnino ratione aquâ nudâ coctum frumentum, potionem exhibet ipsâ aquâ quidem aliquantò meliorem: Sed si artificiosè tractetur, & in cerevisiam excoquatur, siliquæ à puriore succo separantur, qui postea per fermentationem plures adhuc feces à se removet, & in nobiliorem naturam abit, potum suaviorum, & meliorem exhibens. Si verò postea idem succus per ulteriorem distillationem ad majorem puritatem deducatur, & per rectificationem concentratur, ut frumenti vires quasi in angustum coarctentur, longè majores vires, utpote merus Ignis, exercebit, quàm frumentum crassum, quod tantas vires exercendi caret.

D 4

Sic

Sic cum Salium concentratione etiam comparatum est, quibus nimirum suæ feces, Artis auxilio, eripiuntur, ac puriores partes in igneam substantiam convertuntur, ac concentrantur, in Alchymiâ magni momenti effectus præstantem.

Quod autem Salia communiter, tam per humidam, quàm siccam viam, Metalla destruant, lippis & tonforibus notum est. Quâ ratione verò destructa Metalla, in nobiliora, quàm antea fuerunt, corpora reduci queant, nemo hætenus fuit, qui talis artificii gnarus, illud summâ sollicitudine non occultaverit. Hinc factum est, ut nihil commodi ex Metallicâ transmutatione perceptum, & ipsa Alchymia ludibrio habita fuerit ab ignorantium imperitissimâ turbâ, perinde ac si falsissima, penitus ab omni veritate longissimè abesset. Sic docti pariter & indocti, summi & imi, juvenes & senes in eam opinionem inciderunt, Alchymiam nil esse, nisi merum somnium, inane figmentum, & vanum quoddam Phantasma, quæ Metallorum imperfectiorum in perfectiora transmutationem, vanissimâ effictione, excogitaverit.

Quandoquidem verò de hujus Artis veritate non solum tot Ethnici Philosophi, in quorum numero Reges etiam fuerunt, verum etiam inter Christianos quamplurimi, tam majoris, quàm minoris conditionis homines celeberrimi, ut Episcopi, Cardinales, alique viri doctissimi,
scripse-

scripserunt, & eam verissimam esse testati sunt, ipsam tantorum hominum respectu rejicere, atque hos ipsos tantorum mendaciorum accusare, nemo ausus, sed ipsi suam existimationem relinquere quisquis coactus est.

Dubium igitur hoc ut omninò tollatur, & ipsa veritas evidentissimè in conspectu ponatur, in animum induxi, Deo adjuvante, Metallorum veram, & utilem transmutationem, perspicuâ descriptione, toti Mundo ob oculos ponere, ac tot scriptorum, à tantis viris editorum, certitudinem verissimis experimentis asserere, ita ut unusquisque, levi saltem ignis cognitione imbutus, facili negotio commodum aliquod ex iis sit consequuturus. Agam autem primò de communibus, & crudis Salibus, deinde de simplicibus eorum Spiritibus, ac tandem de concentratis ipsorum Spiritibus & Ignibus, quos ex ipsis eruere docuimus.

Antequam verò hanc Regiam Artem describendam & asserendam aggrediar, prius causam indicandam duxi, cur in ejusdem descriptione nonnulla loca occurrant, in quibus verba omissa, & eorundem loco signa reposita sint. Hoc scilicet ideò factum est, ut indignos ars celestis, ab eadem omni ratione arcendos, & solis adeptis, atque filiis Artis innotescat. Præterea quoque ut cuncta secreta non passim, & sine discrimine divulgentur, sed illorum præcipua referrentur amicis, ne ab indignis illis Farnerianis &

D 5

Har.

Harprechtianis porcis conculcentur, & conterantur, sed Amicis, tanquam ictus aliquis clandestinus, & aliis incognitus, ad feliciter pugnandum, relinquantur.

Amicâ igitur petitione ab unoquoque contendendo, ne mox irascatur, si non cuncta ea, quæ propono, ingenii sui acumine valeat perspicere, sed potius cogitet, non pro se scripta esse, sed pro aliis, quorum captu percipi possunt. Nec omnino necessarium est, ut omnes omnia sciant; Nec etiam conducere, si hostes & amici, sine omni discrimine, pariter cuncta hæc intellectu suo assequerentur, quæ hîc descriptionibus meis in apertum produco. Satis est, ut aliqui duntaxat, & quidem digni, eadem perspecta & cognita habeant, ac veritatem testentur. Unicuique integrum erit ea ex iis depromere, & in usum suum convertere, quæ intelliget: Quæ captum suum superantia non intelliget, eorum investigatione supersedeat, & non succenseat, quod unus altero scientiâ dignior existat. Non in eodem gradu Deus omnes homines locavit, quippe volens, ut alter alteri serviat, ac unus alteri dominetur, prout dignus judicatus fuerit. Porro precor, ut quisque his, quæ scripsi, contentus, rogando & scribendo in posterum mihi molestiam exhibere desinat, nullas literas amplius accepturo, nec ad aliquas responsuro. Si plura revelare voluissem, omnino mihi integrum fuisset illud facere, nec opus fuisset tamdiu expectare,

re,

re , donec rogationibus aliorum mihi negotium facefferetur. His igitur acquiescendum erit.

XXIX. Infallibilis Praxis, crudorum Salium adjumento, imperfectiora Metalla, in perfectiora mutandi.

Sicut jam paulò antè, & etiam in aliis meorum Scriptorum locis satis evidenter demonstravi, quod Sales sive Salium Spiritus in terrâ, & extra terram Agens sint universale, Metallorum maturationem promovens; Ita idem hîc denuo firmiter assevero, & dico, quod à Salibus crassa Metallorum corpora destruantur, & in nobiliora Metalla transmutentur, & quidem variis ac multiplicibus modis, ac facilius, aut difficilius, prout aliquis magis, aut minus in laboribus Chymicis versatus fuerit. Cuncta hic, Deo volente, manifestabo, non cuivis tamen, sed dignis tantum, & quidem horologopœorum more, qui horologium aliquod sejungentes, omnes partes ejus, sine ordine aliquo, alicubi reponunt, quas artis imperitus nunquam rursus componet & in ordinem rediget; Alius verò, qui artem illam fabrilem antea tractavit, omnes illas partes facili negotio rursus conjunget, & in pristinum horologii corpus reducet.

Omnes igitur ii, qui antea labores, Igne perficiendos, experti sunt, ex his meis descriptionibus

nibus facile se expedient, intellectu haud facilibus futuris, ignorantium turbæ, quæ nulla Ignis experimenta fecit, & frustra inspiciet ea quæ scripsi; haud aliter ac si quis legendi & scribendi planè imperitus, scriptas literas aspiciat, & nesciat, quid significant, aut quod argumentum contineant. Ejusmodi homo, si scriptori succensere vellet, annon ipsi injuriam factururus esset, utpote absenti à culpa ignorantia illius, quæ impedit, quominus illas literas legat, qui nunquam legere didicerat.

Idem intelligatur oportet de scriptis meis, non in cuiusvis, sed eorum solummodo gratiam in lucem editis, qui scripta istiusmodi intelligere prius didicerunt.

Verum ut rem ipsam aggrediar, & Metallorum emendationem in meliora doceam, ipsum fundamentum negotii totius indico, & dico, ipsorum mutationem veram frustra tentari, & expectari, nisi prius destruantur, & penitus occidantur. Granum tritici, ut Christus ipse ait, nunquam incrementa sumet, aut se multiplicabit, nisi prius in terrâ putrescat. Si igitur Metalla per putrefactionem destrui debent, Salium auxilio illud fiat oportet, secundum Axiomatis Philosophi veritatem: Unius corruptio alterius est generatio: Unius mors alterius vita existit. Cum igitur Metallis moriendum sit, necesse est, ut ab hostibus, aut contrariis rebus ipsis mors inferatur, quia nihil tam in naturalibus, quam

quàm artificialibus moritur, nisi à suo hoste occidatur.

Cum Metalla igitur à Salibus, suis hostibus, destitui & occidi debeant, necesse est, ut ab iisdem invadantur, torqueantur, ac tamdiu crucientur, donec Agens, tanquam fortior pars, à Patientem, tanquam debiliore parte, vincatur, occidatur, ac in meliorem naturam traducatur, in quâ Actione patiens ab Agente non recedere, sed cruciatu non intermittente, torqueri debet.

Quisquis suum hostem in conspectu habens, debilioribus se viribus præditum esse novit, quantum in se est, recedendo impetum hostilem declinare studet. Omni autem occasione aufugendi & elabendi ereptâ, tradere vitam suam cogitur hosti, qui Patientem partem pro luto suo tractat, & ex eo, quicquid vult, facit.

Sic se Metallorum emendatio habet, quæ licet unâ cum Salibus suis hostibus liquarentur, eos tamen parvi facerent, & in ipsâ fusione se ab iisdem segregarent, aded ut quævis pars illæsa suam naturam, & essentiam conservaret. Si autem Sales Metallis fugiendi occasionem adimunt, & suis carceribus includunt, ut elabendi nullam viam habeant, sed maneant, patientur, & moriantur, tunc Salis victoriâ potiuntur, atque ex occisis Metallis puriora & meliora fabricantur. Fit hoc in Igne per
viam

viam humidam, & siccam, de quibus jam satis multa. Hæc integra est Ars illa, præterquam aliis documentis superfluis non opus esset. Cui tamen hæc non sufficiunt, sequentes operationes perlegat, in quibus veritatem inveniet, atque oculis videbit, manibusque palpabit ea, quæ ipsi & aliis plurimis ante hæc impossibilia fuere.

XXX. *Quomodo Metalla ab hostibus suis occiduntur, & in meliora transmutantur.*

Metallis non unus, sed plures hostes adversantur, eorumque hostium pars his inimica & aliis amica; illa verò his amica, aliis inimica existit. Exempli gratia:

Aurum odio hostili nil magis prosequitur, quam Sulphur comburens, & Sales sulphureos, quales sunt Alcalia, & Tartarus crudus. Odii causa est, quod Aurum nil nisi fixum est Sulphur, atque propterea odio capitali ab omni Sulphure comburente dissidet. Argentum & plumbum omne Sulphur, & omnes Sales Sulphureos amant, quales sunt Vitriolum, Sal petræ, Sal Armoniacus, & similes, quibus ad colorem suum indigent. Contra Salem culinarium oderunt, utpote Mercurialis naturæ, atque ideò ejus opem non requirentia, sed solum Sulphur, & tincturam desiderantia. Cuprum, Ferrum, & Argentum Vivum utramque naturam. Mercurialem
puta,

puta, & Sulphuream possident, eamque ob causam cuncta Sulphura, & quævis Salia amore prosequuntur. Stannum hostis est omnium Salium, siue Sulphurei sint, siue Mercuriales. Quando à Sulphure & Sale occiditur, & ad vitam revocatur, purius & tenuius corpus, siue Auri siue Argenti nanciscitur, prout tractatum fuerit.

Porro si quis ex melioribus Metallis adhuc meliorem essentiam consequi cuperet, eadem necesse esset, ut per suos hostes occideret, & per amicos resuscitaret. Quanto majores & vehementiores sunt hostes, à quibus Metalla occiduntur, tantò magis ipsa patiuntur, & tantò clarioribus, & melioribus corporibus resurgunt. Tota igitur Ars in eo consistit, ut Metalla maximis suis hostibus obruantur, occidantur, post mortem ab hostibus suis separentur, atque per optimos suos Amicos vitæ meliori restituantur. Totam Artem habes, nec aliud quid superest, quam ut rem aggrediaris, & manum admoveas.

Exempli causâ Operationem addam.

Occide levem per Spiritus Salium sulphureorum acres, ut calx alba evadat. Hanc aquâ affusa Spiritibus falsis libera, quæ liberata nullâ Ignis violentiâ in Metallicum corpus reduci potest. Similiter occide Metalla Mercurialia ut sunt B, per Mercuriales Sales, ipsorum hostes, & multa in albas calces, quæ suâ falsedine liberatæ

ratæ erunt fusiles. Eas calces Mercurialem
puta & Sulphuream occisam misce, impone du-
plici Vasi cementario, rege superius aliquâ co-
piâ B. probè luto utriusque tigilli cementorii
juncturam muni, fornaci cementoriæ immitte,
lenemque principio ignem adhibe, ut calces se
invicem adorianur, & fixum Sulphur fuga-
cem, fusilem, & Mercurialem calcem D. vin-
ciat. Quânquam enim in cemento aliquid in
fumum abire vellet, illud tamen ab E. interci-
pitur, atque aliquo modo ita in gradum F. ex-
altatur. Ad cementum ipsum non statim nimius
calor admovendus est, ut fugaci materiæ ali-
quid temporis concedatur, quo se adjungat
fixæ materiæ, & cum eadem quoque fixa
& constans evadat. Per quatuor igitur horas
ignis aliquânto remissior erit, ac postea per 8.
aut 10. horas in candore claro conservabitur,
ita tamen, ut G. non lique scat. Tempore dicto
finito ignis extinguendus, & vas cementarium
eximendum, in G. nigrum & fragile invenie-
tur, Argentum continens, cujus facilem separa-
tionem postea audiemus. Utriusque Metalli
calx, in durum lapidem coagulata, si in farinam
molendo redigatur, atque in fornace ad hanc
rem apta fundatur, corpus Metallicum acquire-
tur, haud pauci Auri, & Argenti prægnans, in-
primis si Metalla non vulgarium Salium Spiri-
tibus, sed Aquis Gradatoriis Martialibus occi-
sa fuerint. In hoc cemento H. Aureum, & I.
Argen-

Argentum, unâ & eadem operâ redditur. Emolumentum ipsum quoque haud exigui est momenti, præcipuè si hæc ipsa operatio majore copia & majoribus instrumentis exerceatur, semper Argentum Auro prægnans ad separationem subministratura.

XXXI. *Brevis & compendiosa ratio fugax Aurum ex coloratis silicibus, rubro Talco, Granatis, Arenâ, Argillâ, similibusque terris Metallicis extrahendi, & corporale reddendi.*

PRincipio Mineræ istæ, aut terræ Metallicæ candefaciendæ, aquâ frigidâ extinguendæ, & in molâ in farinam, aut pulverem comminuendæ sunt. Postea sic comminutas immittes in Waldenburghensem, aut Coloniensem aliquem cantharum, atque Aquæ Regis tantum ipsis affundes, ut tantummodo humectentur, & cum cantharo suo apponantur igni carbonum, atque eodem circumdato calefiant. Postquam Mineræ & Aqua Regis probè unâ incaluerunt, ipsis Mineris affundendum calidæ aquæ tantum, quantum ad Aquam Regiam extrahendam necessarium erit. Mineras aquâ sic humectatas impone in magnas, & ex optimâ terrâ confectas ollas, in fundo plura foramina parva habentes, quibus imposita sit charta bibula ad sustinendas Mineras, ut per foramina non excidant, sed aquam solam dimittant. Post aquam

E

pri-

primam egressam, alia calida denuo infundenda, atque hæc affusio aquæ tamdiu continuanda est, donec ipsa eadem dulcedine, quâ affusa est, abeat, & nullam acridinem amplius gustui offerat. Sic aqua vulgaris, & calida Aquam Regis, & Aqua Regis aurum ex Mineris secum abducit.

Ollæ constitutæ sint in scamno foraminibus pertuso, per quæ ipsarum fundi transeant, ut ita suppositis valis aqua excipi queat, ut apposita figura ostendit.

NB. Mineræ possunt quoque immitti doliis duplicem fundum habentibus, qualia Sali petræ eluendo adhibentur, ut ita tamdiu aqua affundatur, donec omnis acrimonia ex aqua extracta sit.

XXXII. *Quomodo ex Mineris extractis, adhuc verus Sal petre, cum emolumento, comparari queat.*

Mineræ dicto modo per extractionem liberatæ, commiscendæ sunt cum ejusdem ponderis calci vivæ, & cineri lignorum, ac conjiciendæ sunt in unum cumulum sub pergulâ aliquâ, ut subinde urinâ, aut si hæc deficiat, aquâ pluvîâ humectari possit, quotiescunque exsiccata fuerint. In hac operatione Aqua Regis, quæ in Mineris remansit, & per aquam calidam penitus non extracta fuit, urinæ aut aquæ pluvîæ adjumento, Salem in calce vivâ, in optimum Salem petræ commutat, qui aqua pluvîa elui, & solito

more

more excoqui potest. Postquam igitur Mineræ dictæ, dimidium aut totum annum, dictâ ratione tractatæ sunt, & ipso Sale petræ per elotionem orbatæ sunt, rursus sub pergula, aut tecto aliquo ita aëri expósito, ut pluvia subire nequeat, in cumulum congeri, & priore modo tractari possunt, suo tempore novum Salem petræ suppeditaturæ, quod per plurium annorum seriem fieri potest. Sic & ex Aqua Regis illa, quæ omnis ex Mineris elici non potuit, commodum percipitur. Causa hujus Salis petræ confecti hæc est: Quia Aqua fortis, aut Aqua Regis, sive Spiritus Nitri in iisdem aquis, quasi semen Salis petræ continet, eam naturam obtinet, ut instar herbæ, ex aliis Salibus incrementum summat, & multiplicetur; Unde forsan natum vetus adagium, Salem ferere, quod ignorantes ludibrio exceperunt, dicentes, quo pacto Sal feri & multiplicari potest, cum ab aqua pluvia solvatur, & auferatur? Sed hos latuit, qualis Sal, & quomodo ferendus sit, quod hîc demonstravimus simul dictæ veterum Philosophorum veritatem asserentes, quod Sal instar Vegetabilium feri, & multiplicari possit.

Quod ad acres illas aquas attinet, quibus Aurum ex Mineris extrahitur, quonam artificio sint tractandæ, ut etiam sine jacturâ, imò cum emolumento Aurum illud reddant, sequentes operationes observandæ sunt.

XXXIII. *Via monstrans extractionem
volatilis & fixi Auri ex aquâ, quâ minera
ablata sunt; atque emolumentum, quod ex a-
quâ illâ percipi queat.*

Optima via hæc est: In solutionem Auri,
vel in Aquam quæ Aurum continet, in-
funde solutionem Lunæ vel Saturni, plus vel mi-
nus, prout auri plus vel minus in ista aqua ines-
se suspicaris. Exemplum propono.

Sunto in aquâ 2. aut 3. Auri lotones: Solve
igitur circiter 2. aut 3. Argenti aut Plumbi lo-
tones in Aqua forti, & effunde hanc solutio-
nem in Aquam Aurum continentem, sive ma-
jor, sive minor ejus copia fuerit; per strenu-
am commotionem omnia confunde, ut lactis
formam aquâ nanciscatur: postquam cuncta
quiescendo confederint, rursus move, motio-
nemque hanc unius horæ spacio aliquoties ite-
ra, ac tandem permitte, ut quiescendo cuncta
fundum petant. Claram aquam omnem per ef-
fusionem à sedimento segrega, sedimentumque
ipsum per filtrum cola, ut aqua penitus ab
Argento separetur. Argentum hoc exsiccan-
dum est, & reducendum in pristinum suum
corpus, modo, qui mox sequetur.

NB. Si Argentum aut plumbum omne
Aurum ex Aquâ non extraxisset, quod
facile contingere potest, illud tamen amif-
sum

sum non est : nam quia Aqua dulcis , qua Aqua Regis debilitatur , adest , quæ ad alium extractionis ex mineris usum , jam inepta existit , eidem jam per solutionem Lunæ aut Saturni Auro suo orbatæ , affundi potest lixivium acre ex lignorum cineribus , cum calce vivâ paratum , cui admiscendum parum . Nam

omne Aurum in solutionibus præcipitant. Hac ratione Aqua Regis occiditur , & omne Metallum , quod adhuc secum retinet , instar flavi pulveris dimittit , sive Aurum solum sit , sive cupro , aut ferro admixtum , qui pulvis etiam siccandus , & modo , quo mox docetur , reducendus erit.

NB. Aqua , post omnimodam Metallorum præcipitationem , in aheno cupreo usque ad cuticulam exhalata , & in peculiaribus vasis frigori exposita dabit tibi pulchrum Salem petræ , in stirias concretum , ex quo iterum Aquam fortem conficies , denuo ad similes operationes usurpandam. Qui ritè operabitur , tantum Salis petræ acquirat , quo Aquæ fortis , ac Aquæ Regis impensas compensabit , ut ita sine sumptibus suum Aurum extraxerit. Nam 5. aut 6. libræ Aquæ fortis , in qua 2. aut 3. libræ Salis solutæ sunt , & quæ tandem acri lixivio cum calce vivâ parato

E 3 præ-

præcipitata fuit, reddunt circiter 10. libras Salis petrae, quæ 5. librarum Aquæ fortis precio respondent. Atque hic est modus ex Mineris Aurum sine sumptu extrahendi.

XXXIV. *Alius & melior modus Aurum ex Aqua Regis eliciendi.*

Ex torrendo cinerem confice, Extractum in ferream ollam infunde, ac Calcem spatulâ ferreâ move, dum coquitur. Omnes acres Spiritus adhærent, & Phlegma solum per exhalationem evanescit. Quando igitur Spiritus apud penitus concentrati, & exsiccati sunt, immittuntur secreto tigillo vel crucibulo, tunc ignis concentratos Spiritus in vas recipiens expellit, qui ad novam extractionem, adhiberi possunt. Ferro mixtum, & fugax Aurum manet apud, quæ calx in fornace ad hanc operationem apta, quam Germani Stichofen appellant, reducta expromit Plumbum Auro mixtum, quod per cupellam expulsum, optimo Auro & Argento operadores ditat.

NB. Si autem tale Plumbum Auri & Argenti tantum non contineret, ut separationem per cupellam non mereretur, illud rursus cum
, & in

, & in cineres reducendum, atque tamdiu operatio iteranda, donec fatis dives Auro, Plumbum separationem illam mereatur. Ipsa separatio simul follibus perficienda erit, ne tanta Saturni copia ex testis eliquanda sit, quæ operatio multum ignis requirit. Plumbum tamen, sine eliquatione, in testam conferri potest, sicut postea docebitur.

XXXV. *Facilis confectio Aquæ Regis, ad Minerarum extractionem.*

Quia Spiritus Salis copiosa multitudo facile paratur, Sal petraë tantum in eo solvendus, eaque solutione Mineræ extrahendæ sunt. Roborat enim Sal petraë Spiritum Salis, ut eò facilius tenerum Aurum in mineralibus illis aggrediatur, & arripiat. Idem Salis Spiritus, etiam sine ullâ rectificatione, ad hanc operationem adhiberi potest, qualis nimirum in primâ distillatione ascendit.

XXXVI. *Alia ratio adhuc facilior Aquam Regis ad Extractionem parandi.*

Quoniam in hac operatione semper Argentum Auro prægnans prodit, per Aquam fortem separandum, Argenti solutio etiam ad extrahendum commodè usurpatur, hoc modo. Dictam solutionem infunde in Aquam

E 4

Regis,

Regis, quæ Aurum extraxit, ut maximam ejus partem Argentum sibi attrahat. Eadem verò Aquâ Regis iterum aliud Aurum extrahi, & solutione Argenti attrahi potest. Si autem nulla Argenti solutio in promptu esset, extractum concentratur & operatio perficitur supra dictâ ratione, depellendo Spiritu,

& reducendo in fornace Germanis Stichofen appellatâ.

NB. Aqua Fortis in eo soluta, & Aquæ Regis, aut Spiritui Salis Nitroso infusa, Aquæ Regis incrementum, & robur addit, quia Aqua fortis melius, quàm Sal petræ Spiritum Salis corroborat.

XXXVII. *Quomodo Calx Argenti, quæ Aurum ex Aquâ Regis expiscata est, recuperanda sit.*

QUando Argenti solutio in Aquam Regis infusa, & potissima pars Auri extracta est, tamdiu quies ipsi conceditur, ut calx Argentea fundum petat, ac postea Aqua Regis clara effundendo, à calce argenti segregatur, ad extractionem novam rursus usurpanda. Nisi forsan tantum ferri admixtum esset, quo in casu

Argenti calx alba imponitur linteo alicui, orificio vitri aut lapidei alicujus vasis imposito, in
quod

quod reliqua Aqua Regis distillet. Postea aquæ calidæ aliquid adhuc affunditur, ut manando in subiectum vas Aquæ Regis, quod in calce Argenti reliquum est, secum abripiat. Ex linteo probè colligato exprimitur residua aqua, & calx siccanda exponitur, atque in secreto tigillo reducitur, aut in concentratione in Argentum, aut Aurum usurpatur.

XXXVIII. *Quomodo præcipitatum Argentum, sine ponderis detrimento, reducendum sit.*

QUandoquidem Argenteæ huic calci maxima fugacitas est conciliata, ita ut in vulgaribus crucibulis, sine magnâ jacturâ, ipsi pristinum suum corpus reddi nequeat, incommodo huic convenientiore modo occurri non potest, quàm eo, qui sequitur.

Æquale pondus huic fugaci calci admisce, atque immitte candenti crucibulo secreto, superius angustiori, & inferius latiori, quod postquam operculo suo, Sapientiæ luto probè munito, texeris, materiam colliquabis, de quâ nihil in fumum abiit, nec etiam vel minimum per tigillum penetrabit, atque omne Argentum, quod Aurum suscepit, hoc pacto sine ullâ jacturâ acquiritur. Hoc per fusionem in grana rediges,

E 5

& ab

& ab iisdem in Aquâ forti Aurum separabis ,
atque Argentum reductum ad novum laborem
rursus adhibebis , quo labore sine intermissione
pergens , habebis continuam operationem sepa-
ratoriam Auri & Argenti , laboremque hunc ,
summo cum emolumento , omnibus in locis ,
exercere poteris.

XXXIX. *Argentum fugax majore cum
utilitate reducendi alius modus.*

AUreæ hujus Naviculæ gubernaculo impone
pisciculum, Remoram nomine, ut fugaci-
tate suâ spoliatur, & consistat. Hanc Navicu-
lam argenteam cum pisciculo Remora, ipsius
gubernaculo insidente, in secretum, & quadra-
tum tigillum immitte, ut per fusionem in unum
corpus abeant. In hac fusione non solum omne
Argentum, sine omni damno, in corpus pristi-
num revertitur, sed etiam ex pisciculi albis spi-
nis, ponderis sui incremento aliquo augetur, &
magis aureum evadit, aded ut hoc additamento
plus Argenti melioris comparetur, quàm si per
aliarum rerum adjectiones, pristino suo corpori
restitutum esset. Quænam alia commoda, hujus
fugacis Argenti ope, quis nancisci queat, Deo
volente, postea docebimus.

Hæc sunt, quæ hac vice de facili extractione
fugacis Auri ex lapidibus, & pauperioribus Mi-
neralibus, ut & Argenti per successivos gradus
in Aurum

In Aurum deductione, docere volui: De quâ re
in aliis locis plura dicentur.

*XL. Operatio per humidam viam Lapidēs,
& Mineras Argenti, & Cupri pauperes, extra-
here docens.*

Eodem modo hæ materiæ candescunt, aquâ
extinguuntur, in molâ comminuuntur, Aquâ
forti humectantur, & extrahuntur, quo supe-
rius de mineris Auri traditum est, nullaue hîc
differentia occurrit, nisi Aquarum extrahen-
tium, cum Aurum per Aquam Regis, & Argen-
tum per Aquam fortem extrahatur. Si Mineræ
Auri & Argenti simul in promptu sunt, Aurum
per Aquam Regis, & Argentum per Aquam
fortem extrahitur, & solutiones confunduntur,
in quâ solutione Argentum apud Aquam Regis
præcipitatum simul Aurum ex Aquâ Regis se-
cum rapit. Ac licet Cuprum Mineræ Argenti
adfuerit, simul cum Argento per Aquam fortem
extractum, ipsi tamen operationi neutiquam est
impedimento. Nam Argentum & Aurum pe-
tunt fundum, atque Cuprum retinetur ab Aqua
Regis, ad novam operationem postmodum ad-
hibenda, & quidem toties, quoties alicui libue-
rit. Cuprum ex Aquâ Regis ferri lamellis im-
positis recuperatur, quæ operatio Aquam Regis
rubram reddit, & ad similes labores prorsus
ineptam. Idco
tum
Spiri-

Spirituale ferrum aliquid ex plumbo ad gradum Auri promovet, atque ita toties usurpata Aqua Regis iterum utilis redditur.

XLI. Modus adhuc longè facilior, sine fusione, per Ignem, Aurum & Argentum, ex pauperibus Mineris, Arenâ, Argillâ, aliisque similibus Mineralibus, copiosè extrahendi.

TOsta & per molam comminuta Minera, Argillâ, &c. fugax, aut fixum Aurum continente luto munitam vitream, aut ex optimâ terrâ factam cucurbitam, usque ad dimidiam partem, reple, ac sequentis menstrui materiæ isti affunde tantum, ut probè humectetur. Ut primum autem menstruum illud affunditur, mox fumum reddere incipit; unde omninò necesse est, ut Alembicum cucurbitæ statim imponas, quæ Arenæ in cupella est immittenda, ut omnis humiditas distillando eliciatur, & durante distillatione Aurum solvatur, solvens verò ipsum in vase recipiente collectum, quod Aquæ Regis vires habet, denudè ad usum adhibeatur, sicuti mox dicetur. Postquam tota humiditas egressa est, frigefactam cucurbitam ex arenâ exime, & aliquantum aquæ affunde Materiæ, ut mollescat, & Sal extrahatur, in quo Aurum delitescit, quod minerâ continebatur. Coagula hoc lixivium Auro plenum, in rubrum salem, qui addito Lithargyrio in talibus crucibulis liquet.

liquefaciendus est, quæ non rumpuntur. Lithargyrium ex Sale Aurum attrahit, separandum à plumbo, ea ratione quæ in sequentibus monstrabitur.

XLII. Preparatio Aquæ, ad Auri Extractionem necessaria.

℞.

Hanc parvarum impensarum aquam, quam copiosam sine molestiâ parabis, mineris affunde, eamque per distillationem rursus remove, denuo ad novos labores usurpandam, ut novam rursus parare non sit opus, quia hæc non modo semper efficax manet, sed etiam in quavis operatione augetur, ita ut in infinitum Mineras extrahere possis, si modò unam libram ab initio paraveris.

NB. Hoc pacto omne Aurum, quantumvis paucum, ex omnibus silicibus, quavis Arenâ, aliisque mineralibus, absque ullis sumptibus, si ignem excipias, copiosè extrahitur.

XLIII.

XLIII. *Alia ad extrahendum Argentum Aqua.*

R.

Hæc Aqua extrahit Argentum ex Mineris Argenti pauperibus, Arenâ, & Lapidibus ejusque operatio præcedentem imitatur, augmentumque est simile, prioris Aquæ incremento, ita ut hoc modo Argentum ex Mineris pauperibus copiosè eliciatur, ac præter Ignem nulli alii sumptus requirantur.

NB. Loco ^{potest} sumi, cum in Extractione Auri & Argenti idem præstet, quod præstat.

XLIV. *Alius modus facilis Aurum & Argentum ex pauperibus Mineris copiosè extrahendi, paucorum, aut ferè nullorum sumptuum.*

Mineram requisitis aquis misce, iisdem reple ^{ex bonâ terrâ,} impone sibi invicem in magna, immitte, & distilla Spiritus, qui omnes impensas reddunt, & Aurum atque Argentum absque ullis sumptibus suppeditant, quod per Plumbum est recipiendum.

XLV.

XLV. *Aurum & Argentum ex Mineris
eliciendi, alia ratio facilior.*

Mineram requisitis Aquis misce, ac sensim
eam humecta, totam injice in

Spiritus exeunt in vas recipiens, ac inter distil-
landum à solvente illo Aurum & Argentum sol-
vuntur, quæ extracta manent apud

& per aquam ex Minera
eluuntur, ita ut sine sumptibus acquirantur, &
Spiritus in recipiente vase collecti omnes im-
pensas compensent.

XLVI. *Ex pingui Argillâ copiosè Aurum
& Argentum eruendi Operatio facilis.*

Quamvis molesta operatione, per humiditas
Aguas, Aurum, & Argentum ex Mineris
extrahatur, sicut in principio docuimus,
ejusmodi tamen Extractio haud parum emolu-
menti affert, quia præcipitando ab aquis libe-
rari possunt, & ipsæ Aquæ Sali petraë conficien-
do inserviunt. Cum pingui Argillâ autem ali-
ter comparatum est, quia Spiritus in pinguem
terram irrepit, & vix dimidia pars recipitur,
nisi terra candefaciendo prius pinguedine sua
orbetur, id quod peculiarem suum laborem
etiam postulat.

Quan-

Quandoquidem igitur in omnibus Mundi
ocis, ubicunque terra reperitur, ejusmodi
Aurum & Argentum continentes pingues Ar-
gillæ se ipsas copiosè offerunt, & nemo ha-
tenuis repertus est, qui ad usum eas revocare
conatus fuerit, præcipuè quando parum Auri,
aut Argenti continentes, in plumbum eroga-
tas impensas, reddere nequiverunt; non potui
quin aperirem modum admodum facilem, il-
lud haud parvo cum emolumento præstandi,
qui sequenti labore perficitur.

Misce talem terram Aurum aut Argentum
continentem cum aut ex eo
majore, & sensim immitte in meum Primum
aut Secundum Furnum Distillatorium, ac Spiri-
tus distillando elice, ut solutum Aurum aut
Argentum in ma-
neat; Ex comminuto per molam

calidâ aquâ eluitur, & per plum-
bum reducitur, sicuti antea monstratum est.

XLVII. *Quomodo artis ope Aurum ex
Granatorum, Agatharum, Saphirorum; &
Rubinorum arenâ, aliisque lapidosis terris mi-
neralibus, neque fusionem, neque plumbum,
neque acres Aquas admittentibus, facile & co-
piosè eliciendum sit.*

Certum est, quod Granati omnes, rubri,
nigri, cinerei, fusci, cujuscunque etiam
co-

coloris sint , aut ubicunque reperiantur , sive in rivis & fluminibus , sive in arenâ , aut pingui terrâ , sive in excelsis scopulis , semper multum Auri contineant , sed propter naturam suam vitream , Aquis fortibus domari , & propter difficillimam fusionem , à Saturno coqui & fundi non possint. Eâ de causâ hætenus Auro suo , neminem alicujus emolumenti participem reddiderunt , & ut inutiles terræ Minerales , repudiati sunt , cum tamen exiguo labore tractati , multum Auri subministrare queant. Quærat igitur aliquis ; quia neque plumbo , neque Aquis fortibus domari possunt , quid consilii capiendum sit , ut ex illorum visceribus Aurum eruat. Respondeo.

& etiam fusili

possunt ita vinci , ut Aurum , quod habent , ipsis subtrahatur , & emolumentum afferat. Nam ad

quia ignem ferre possunt , duplici labore defunguntur , uno per acrimoniam suam , & altero propter ignem fortem , aded ut nihil à tantis viribus tutum sit , sed omnia tantæ violentiæ cedere cogantur. Hinc libenter postea plumbi Salem ingrediuntur , & inter liquandum promptè suum Aurum expriment.

XLVIII. *Firmissima demonstratio, quod hætenus præscriptis modis acres Aquæ, & Sales, ex Mineris Aurum & Argentum continentibus, quasi sine sumptibus, plus Auri & Argenti, quam sumptuosi Ignes fusorii eliciant.*

UNicuique Minerarum auriferarum mediocri saltem cognitione imbuto, haud ignotum est, sine plumbi, aut aliarum rerum fusilium additione Aurum ex ipsis nequam eliquari posse. Quando igitur ipsis parum Auri inest, & nihilominus multum Plumbi, aut aliarum materiarum, facilis fusionis gratia, addendarum requiritur, quis tantis sumptibus ferendis par erit? Hinc factum est, ut inopes ejusmodi mineræ, nihil utilitatis in commune conferre potuerint.

Posito etiam, tantum Auri & Argenti inesse Mineris, ut ignis & fusionis sumptus ferre, & Aurum & Argentum cum utilitate subministrare possint: Vix tamen ejusmodi operationes ad mea inventa, Aquis & Sale utentia, se habent, ut Aqua ad Vinum, aut Nox ad Diem. Primo enim fusio sumptibus suis extractionem, quæ per Salem & Aquas perficitur, longè superat. Deinde fieri nunquam potest, ut fusio omne Aurum & Argentum ex Mineris expellat, & aliquid in scoriis non relinquat. Postea quoque omnis Auri & Argenti fugacis fit jactura, quæ à
for-

fortissimo igne disjiciuntur, & in auras abiguntur. E contratio ex amplioribus, & opulentioribus commodis, quæ Auri & Argenti ex Mineris extractio abundè affert, hoc non est postremum, quod non solum omne Aurum & Argentum fixum, sine ullo detrimento, extrahatur, sed etiam illa duo Metalla adhuc fugacia simul attrahantur, & fixa atque in igne constantia reddantur, cum tamen ab ignis fulorii vehementiâ penitus dissipentur, & in nihilum redigantur. Etenim Salium Aquæ figunt Auri & Argenti fugitivos Spiritus, qui per folium flatus vehementes adhuc longè fugaciores redduntur, ut ita fusionis ope ægrè dimidia ejus Auri pars acquiratur, quod extractio per Aquas Salium offert. Huc accedit, quod non modò omne Argentum & Aurum, tam fugitivum quàm fixum, sine omni jacturâ conquiratur, sed etiam carbonum sumptus longè minores sint, ac unus operarius in hac Auri & Argenti extractione tantum præster, quantum in fusionis labore tres non præstabant.

Hinc facilè est videre, quantum utilitatis & fructus, in omnibus Germaniæ locis, ex inventione hac meâ præstantissimâ percipi posset. Extractio enim hæc non solum idonea est ad elicendum Aurum & Argentum, tam ex divitibus, quàm ex inopibus Mineris, sed etiam Aurum & Argentum eripit cunctis silicibus colore aliquo tinctis, quibus omnes rivi, fluvii, & campi re-

F 2

pleti

pleti sunt. Possent hæc, quæ dico, multis offendiculo esse, idèd forsan dicturis; quonam pacto fieri queat, ut ex vulgaribus ejusmodi lapidibus, ad sternendas plateas duntaxat aptis, Aurum & Argentum eruiatur? His respondeo; Rarè quidem Aurum & Argentum fixum ac constans in ejusmodi filicibus coloratis inveniri, sed tamen eas semper spiritali, fugace, & immaturo Auro & Argento præditas esse, quæ Salia extrahendo non solum fixa & constantia reddunt, verum etiam gradum Auri conciliant aliquantulæ parti ex Saturno, qui in fusione, & separatione additur. Proinde in omnibus terræ locis, ubicunque lapides se in conspectum dant, absque multo labore, & sumptu, cum magno emolumento, quis boni Auri, & Argenti particeps reddi potest, pro quâ Inventionem præclarissimâ Deo omnium bonorum datori sit laus & gloria sempiterna, *Amen.*

SEQUUN-

SEQUUNTUR JAM PARTICULARES aliquot Transmutationes imperfectorum Metallorum in perfectiora, per ignem vulgarem, & Salem crudum, ac non vulgarem, concentratum, & humidum Ignem Salis.

XLIX. *Fundamentalis & evidens demon-
stratio, quod vera Metallorum Transmutatio
in omnibus Terra locis, ubicunque homines habi-
tare possunt, imò in minimis etiam Rusticorum
casis, & quidem iisdem materiis, & vasis, quæ in
ipsis reperiuntur, exerceri possit.*

IN præcedentibus dissertationibus satis evi-
denter demonstratum est, quod Metallorum
transmutatio per Sale & Ignem fieri debeat.
Quia igitur absque Sale & Igne nulli homini vi-
tam degere licet, & hæc duo ad Metallorum
transmutationem pertinentia requisita, ubique
locorum in promptu sunt, necessariò sequitur,
& Metallorum transmutationem in omnibus lo-
cis, ubicunque etiam mortales domicilia sua fi-
xerunt, perfici posse.

Tam notum est, quàm quod notissimum, quod
vel pauperrimus, & vilissimus rusticus nec
igne, nec sale, nec vasis terreis, ad coquendos
F 3 cibos

cibos necessariis, carere possit. Sale igitur instructo, facile aheni alicujus veteris frustum cupreum suppetet, quod per Ignem & Salem in melius & nobilius corpus transmutare ipsi integrum erit.

Quia autem homo longè meliorem, & ad transmutationem Metallorum commodiorem Salem penes se habet, qui Sali communi bonitate suâ antecellit, jure ac merito proprium suum Salem quàm alienum usurpat, idque hoc pacto.

Coque tuam, aut alterius hominis Urinam ad mellis consistentiam, in quâ decoctione omnis inutilis Urinæ humiditas per exhalationem abit, & Sal ipsius in aheni, aut ollâ remanet. Huic condensatæ Urinæ admisce tantum calcis vivæ, aut cinerum ex lignis combustis, ut in crassam massam abeat. In promptu autem debent esse laminæ cupreæ in frusta dissectæ, & candefaciendo purgatæ, cum ollâ terreâ operculum suum habente, cui massa illa Urinæ & calcis vivæ, cum laminis cupreis imponatur. Cuncta hæc ubi in promptu habueris, Urinam, uti dictum est, calce aut cineribus misce, atque hac mixturâ ollam tuam, ad trium aut quatuor digitorum transversorum altitudinem reple, super quam materiam collocabis aliquot cupri laminas, his ipsis aliam materiam rursus imponendo, atque ita his stratis collocandis pergendo, donec totam ollam impleveris. Hanc operculo
suo

suo teges , & hoc ipsum chartâ, farinâ, & aquâ probè munies , ut nullus omninò vapor exire queat. Nam quamprimum calx viva Urinæ condensatæ miscetur , propriâ suâ efficacîâ Urinæ Spiritus operari incipit , ac proinde necessarium est , ut operculum mox ollæ imponatur, & debito luto muniatur , quamprimum stratis illis impleta fuerit. Ollam alicubi reponere , & per dimidium annum quietam relinque , quo tempore Spiritus Urinæ à calce vivâ excitatus , in cuprum vires suas exerit , & in altiore gradum illud exaltat , ut colore ex cœruleo & viridi misto tingatur , & ad artem pictoriam aptum reddatur , cujus una libra pluris æstimanda est , quàm 2. aut 3. libræ cupri , cujus una libra, hujus coloris ut plurimum libram unam cum 8, aut 10. lotonibus tradit, atque ita utilem transmutationem cupri exhibet.

L. Quomodo ex hoc Cupri colore partim viridi , partim cœruleo, Aurum & Argentum separandum sit.

Qui ex hoc colore Aurum & Argentum , quorum non magnæ massæ acquiruntur , sed tantum duntaxat, quo rem fieri posse demonstratur, separare cupit , sequenti operatione utatur oportet.

Primo in colore ex ollâ eximendo probè cavendum est, ne quid ex Urinæ & calcis massâ pul-

F 4

chro

chro isti colori misceatur, & cum impurum reddat. Laminæ exemptæ crebrò sursum ac deorsum curvandæ, & movendæ sunt, ut color squamarum instar à laminis decidat. Residuum cuprum quod nondum in colorem conversum est, ad novum laborem eodem modo iterandum reservatur. Colori affunditur acetum vini, aut acida aqua Tartari, post distillationem vini adusti ex fecibus cum aqua per decoctionem extracta, & in aheno cupreo, aut ollâ terrcâ vitreatâ tamdiu coquitur, donec omnis color solutus fuerit. Solutione in Filtrum immisâ, acetum, sive aqua Tartari sola transit, relicto pulvere subrufo in Filtro, qui cum plumbo in cupellâ fusus, post plumbi exhalationem, Auri granum relinquit. Nam Urinæ Spiritus aliquid ex cupro in Aurum maturavit, quod acetum, aut Tartari aqua non solvit, sed relinquit, solum cuprum solutione attrahens. Ac quia eadem hac operatione aliquid Argenti in cupro maturatur, atque cum cupro ab aceto, aut aquâ Tartari solvitur, aquæ Tartari aut aceto aliquid Salis communis adjiciendum est, ut Argentum ab iisdem non solvatur, sed apud Calcem Auri maneat, & cum eodem retineri possit.

NB. Ad hunc laborem assumi debet purum, & clarum acetum, si color illæsus conservari debet. Nam post aliquam aceti portionem, evaporationis ope ablatam, viridis color cupri in
pul-

pulchros lapillos virides concrefcit, quorum libra pluris æstimanda est, quam 5. aut 6. libræ æris viridis, quod in officinis venale proſtat. Artificioſa igitur hæc Operatio pulchrum, & cryſtallinum Vitriolum Veneris, & Auri atque Argenti aliquantulum offert: Cujus licet tanta non ſit copia, ut emolumentum afferat, rei tamen poſſibilitatem exhibet, & docet, veram Metallorum tranſmutationem, in quovis tuguriolo, à quovis ruſtico exerceri poſſe. Si quis autem Urinam collegerit, & ex eâ volatilem ipſius Spiritum Salis per diſtillationem eliciuerit, longè profundius cupri cor penetrabit ac plus Auri atque Argenti conſequetur, quàm modò dicto labore ruſtico acquiri poteſt, quâ de re in aliis Scriptorum meorum locis plura inveniuntur.

L I. Quo pacto ex quovis Cupro purum Aurum elici poſſit.

IN omni cupro Spirituale Aurum occultum latet, quod in ſeparationis labore, per plumbum in cuppellâ, non animadvertitur. Hoc ipſum autem nihil aliud eſt niſi color cupri, corpori ſuo adedò firmiter adhærens, ut inde ſeparatu admodum difficilis exiſtat. Operatio tamen ritè inſtituta, licet quæſtuofa non ſit, rei tamen poſſibilitatem demonſtrat, cujus experiundæ cauſa, num ſcilicet omni cupro Aurum inſit, ſequenti ratione laborandum erit.

F 5

Cu-

Cuprum in Aqua Regis solve, & solutioni aquæ multum affunde, ut per hanc cuprum solutum latè diffundatur. Huic solutioni per aquam diffusæ, plumbum in Aquâ forti solutum infunde, ita ut unus, aut duo plumbi lotones uni libræ cupri respondeant. Quotiescunque autem plumbum in fundo confederit, motu toties iterato facies, ut solutiones probè commisceantur, & plumbum aliquid Auri attrahat, & secum ad fundum rapiat, quod exsiccatum, & in cupellâ separatum Auri granulum relinquet, non emolumenti argumentum, sed possibilitatis indicium, quod omni cupro Aurum inesse testatur. Si quid verò commodi percipiendum esset, cuprum accipiendum, quod jam in Vitriolum mutatum est. Inter Vitriola autem excellent Hungarica, Cyprica, Indica, Japonica, & alia similia, quæ in fodinis cupri auriferi occurrunt, & sequenti ratione tractantur.

LII. *Ex Vitriolo naturale Aurum extrahendi modus.*

Comuni aquâ Vitriolum solve, solutoque affunde parum plumbi soluti, ac crebris motibus utramque solutionem agita, ut plumbum ex Vitriolo attrahat Aurum, siccandum & per cupellam separandum, quod instar grani remanebit, majoris aut minoris, prout Vitriolum ejusdem plus vel minus continebit. Ex Aquâ
Vitrio-

Vitriolatâ, ex quâ Aurum evocatum est, rursus Vitriolum conficies, eam tamdiu coquendo, & evaporando, donec cuticulam contraxerit, quæ frigori tunc exposita, in Cryсталlos Vitriolatas concrefcet. Sed hæc operatio plus utilitatis confert, si Vitriolum non jam in Stirias excoctum, sed solummodo ex minerâ suâ in aquam extractum fumatur, & post Auri extractionem, demum in Vitriolum excoquatur.

Sed ne cui hæc ex Vitriolo Auri expiscatio mira videatur, modum monstrabimus, quo ex aquâ marinâ, aut Sale marino, solutione plumbi adjuvante, Aurum erui queat: Modus est, ut sequitur.

LIII. *Quomodo ex Sale Marino, vel Aquâ Marinâ Aurum sit eliciendum, non quidem cum emolumento, sed ut duntaxat demonstretur, etiam Aquâ Marinâ aut Sale Marino Aurum occultari.*

A Henum cuprum grande Aqua marina reple, eique parum soluti plumbi affunde, quod fundum petens, quia Salem perpeti nequit, mox in album pulverem præcipitatur. Aquam in ahenò frequenter move, & agita, ut plumbi solutio ubique aquam marinam attingere possit. Hac actione Spirituale Aurum pulveri plumbeo adhæret, & cum eo fundum petit, qui pulvis aqua communi sale suo liberatus, exsiccatus, &
in

in cupellâ liquefactus, Auri granulum reliquum facit.

NB. Ad hanc piscationem Argentum plumbo magis idoneum est.

LIV. *Quomodo ex pauperibus Cupri Minerais, ex quibus vulgariter nullum commodum percipi potest, Cuprum, ut & ipsum Aurum, si adfuerit, facile & sine sumptibus extrahendum & separandum sit.*

Cupri Minera glarea, aut sulphurea, usque ad Sulphuris consumptionem torrenda est; quia sulphureas materias aquæ acres non adoriuntur. Tostâ & in pulverem comminutâ minerâ cucurbitam reple, & eidem affunde nostrum solvens Secretum, quod supra apud minerarum extractionem docui. Abstrahendo totum solvens, & quidem haud sine incremento recuperatur. Cuprum verò & Argentum soluta in Sale hærent, qui post abstractionem in Minerâ remansit, & aquâ eluendus est, ex quâ aquâ, quæ salem illum hausit, per plumbi, aut Argenti solutionem, Aurum eo contentum, elici potest. Si autem eadem aqua decoquatur, donec cuticulam acquirat, in viride Vitriolum concrescet, frigori expositum. Cuprum verò ipsum ex Aquâ illâ falsâ eximendi causâ, ferreæ virgæ imponuntur, quæ cuprum attrahunt, quod ablatum, aquâ ablutum, in cuprum per fusionem liquatur, aut
ad

ad alios usus adhibetur. Quia enim tenero, & limato pulveri simile est, facili negotio in æs viride mutatur, modo, qui mox sequetur.

L V. *Quomodo Aurum per Ignem & Salem
facili negotio ex Cupro separatur.*

SI Aurum cum cupri massâ mixtum fuerit, Signe candefaciente omne cuprum in cinerem redigendum est: Cinis autem nostro Arcano Aceto, quod omisso Auro, solum cuprum solvit, perfunditur, & decoctione cuprum solvitur, quod Aurum contentum relinquit, instar splendentis pulveris, exsiccandi, & cum Borace liquefaciendi, ex quo Aurum 23 Caratorum prodit. Acetum illud nostrum secretum omne cuprum calci Aureæ subtrahit. Cuprum per impositas virgas ferreas, ut in præcedente modo docuimus, ab Aceto segregatur.

LVI. *Quomodo Cuprum ex Aquâ Vitriolatâ
extractum, & Virgis ferreis adherens, in æs viride sit mutandum.*

Cuprum hoc purum fortissimo aceto humectari, & terreis ollis imponi potest, quæ operculis suis luto probè munitis tectæ, in fumo equino collocandæ, & ad tempus in eo relinquendæ sunt, ita tamen, ut fimerum quandoque renovetur. Omne cuprum brevi
tem-

tempore in æs viride mutatur, & quidem longè purius eo, quod in officinis venale prostat, & in Hispaniâ per uvarum filiquas, aut racemos expressos conficitur.

NB. In extrahendo ex Mineris cupro, habenda ratio est hujus rei, nimirum, quod interdum pauperibus & feris cupri Mineris, aut venis etiam lapis Calaminaris, aut Zincum admixtum inveniatur, quod in iis nullo modo animadvertitur. Si autem Mineræ illæ Aquâ Regis extrahuntur, & hæc per distillationem auferenda est, nulla Aqua Regis egreditur, sed insipidum duntaxat phlegma, eo quod lapis Calaminaris, aut Zincum omnem acrimoniam secum retinet, perinde ac si hæc mineralia duo Aquæ Regis dicerent; Te nondum dimittimus, utpote quibus adhuc tuâ operâ ad emendationem nostram opus est, &c. Certum autem est, quod quæcunque Mineralia, & quæcunque Metalla acres Spiritus secum retinent, adhuc immatura sint, & per ejusmodi Spiritus maturari queant, ut Aurum & Argentum largiantur, sicuti jam dictum est, & adhuc prolixius dicetur.

LVII. *Ex feris Plumbi Mineris, aut venis, nullam liquefactionem admittentibus, ex quibus non vulgari ratione bonum plumbum, multò minus Aurum aut Argentum expromi possunt, cum utilitate non modo Plumbum, sed etiam Aurum & Argentum elicere.*

Sicut supra diximus, quod nonnullæ Mineræ, aut cupri venæ in fodinis se offerant, quæ ob adjunctum lapidem Calaminarem, aut Zincum omnem liquefactionem respuunt, & nullo Igne domari possunt. Sic etiam hîc monemus, Plumbi Mineras reperiri, quæ multum Plumbi quidem continent, sed propter lapidem Calaminarem, Zincum, & admixtam Glaream Sulphuream, nullâ liquefactione vinci possunt. Nam hæ materiæ Plumbo facilem fluxum adimunt, & faciunt, ut ejusmodi Mineræ, ut plurimum juxtâ cum Plumbo, etiam haud parum Auri, & Argenti occultantes, tanquam penitus ineptæ, & inutiles abjiciantur, cum tamen plurimum ex ipsis commodi perciperetur hoc modo.

Minera tundendo in parvula frustra comminuatur, & in parvâ meâ Fornace Secretâ, quam torrendis mineris aptavi, candentibus carbonibus torreatur, ut crassum Sulphur flammam concipiat, & conflagret. Si inter operandum materia se conglomeraret, & conglobando globulos efficeret, ex fornace exempta denuo tundatur,

datur, prunis imponatur, ac torreatur, laboribus his toties repetitis, donec omne Sulphur consumptum fuerit, & Minera non amplius se conglomeret, sed instar mortui cineris candelata nullum amplius foetorem sulphureum emittat. Tandem ex cinere hoc abluto, mortua & inutilis materia, à bonâ & metallicâ terrâ, se segregat, quæ in Fornace, Germanis Stichofen vocatâ, per se liquefacta fusile plumbum evadit, quod Aurum & Argentum continet.

Si autem Minera adeò fera esset, ut omnem prorsus liquefactionem respuens, per se reduci non posset, & nihilominus Aurum & Argentum contineret, terræ illi Metallicæ aliquid Lithargyrii addendum esset, quod ipsi fluxum conciliat, & plumbum illud Auriferum & Argenti-ferum largitur, quod per vulgarem illam operationem se offerre penitus recusat.

LVIII. *Alia via docens ope Salis & Ignis, cum emolumento magno, Argentum & Aurum educere, ex omnibus feris & indomitis terris metallicis, in quarum venis ut plurimum plumbum, Cuprum, Glarea, Ferrum, aut lapis Calaminaris in societatem coiverunt, & vulgaribus operationibus omnem utilitatem negant.*

Sicut Ignis omne crassum, & combustibile Sulphur in Mineris comburit, ut tandem hæ liquefactioni se subjiciant, & ductilia Metallata

talla reddant: Ita etiam Sal figit, & constans reddit, quicquid fugax in aërem evolare nititur, ut maturatum, & liquefactum utile Metallum suppeditet. Eam ob causam ejusmodi Mineræ, addito Sale communi, sicuti supra dictum est, in prunis torrendæ sunt, ut rapax illud Sulphur crassum conflagrando evanescat, & simul etiam Metallum ipsum ad maturitatem promoveatur, atque ita ex hoc ipso bonum Aurum & Argentum separetur, cum tamen aliàs ne minimum quidem ex his ipsis mineris quis consequuturus esset. Talis imperfectiorum Metallorum in perfectiora emendatio & mutatio, Salis & Ignis adjumento, acquiri potest. Si igitur communis Sal, & crassus Ignis hoc in Metallis effectui dare valent, quid non efficient non vulgares illi, sed Arcani Ignes Salium, in Metallis jam puris, in puriora & subtiliora transmutandis?

LIX. *Quomodo Metalla per puros Ignes, seu Igneos Spiritus Salium emendanda sint.*

PAlpari manibus potest, si crassus Sal, & Ignis aliquid boni crassioribus Metallis conferre possunt, quod etiam purior Ignis & Sal purioribus Metallis plus commodi allaturi sint. Instrumenta, quorum acies acuendo acutiores
G
redditæ

redditæ sunt, ad operandum longè aptiora existunt, quàm ea quæ hebetiore acie prædita minus præstant. Quantò terebra est acutior, tantò citius lignum perforat, & quo hebetior è contrario existit, eo ægrius illud perterebrat. Qui in Metallorum emendatione boni quid consequendi avidus est, subtiles & fortes Salium Ignēs adhibeat necesse est, ut iisdem Metalla destruat, occidat, & ad pristinam vitam reducat, atque ita nobiliora ipsis corpora conciliet. Quando humidis & frigidis illis Salium Ignibus pristinum suum corpus redditur, ut nimirum ad formam Salis, sed nobilioris & subtilioris redeant, iisdem Metalla longè velocius destrui, occidi, & ad vitam revocari possunt, quia duplex ignis simplice plus præstat. Cum igitur Sal per se nihil aliud sit, nisi merus, & concentratus ignis, ac lignorum aut carbonum ignis se cum ipso jungat, omninò major ab ipsis efficacia expectetur oportet, quàm à solo igne communi. Talium autem operationum hæcenus mentionem fecimus, ideò non necessariarum, quæ hîc repetantur. Unicuique Chymico ex hæcenus dictis decerpere licebit, & discere ea, quæ Metallorum emendationem, Salis & Ignis adjumento egentem, concernunt. Plura Deo volente sequentur.

LX. *Altius jam ascendamus & demonstre-
mus, quàm incredibilia miracula, nostri Arcani
Ignes Salium, apud Magnum illud Philosopho-
rum Opus edant.*

Sicut in præcedentibus fatis superque stabili-
tum est, quod immatura Metalla, Ignis, &
Salis adminiculo, ad perfectiorem maturitatem
promoveri particulariter possint: Ita etiam in
Animalium & Vegetabilium multiplicatione il-
lud evidenter apparet, nimirum si infanti alicui
cibus & potus sufficiens exhibeatur, quod indies
magnitudine & viribus corporis accrescat, do-
nec ad perfectionem, & virilem suam ætatem
perveniat. Eadem Multiplicatio in Vegetabilibus
conspectui se offert, in quibus parvulum semen,
aut exigua radix ex Sale terrestri, & radiis Sola-
ribus nutrimentum suum arripiunt, & in perfe-
ctam, grandem, ac fertilem arborem exsurgunt.
Particularis hæc transmutatio unicuique ante
oculos versatur, ac proinde notissima est. Quo
pacto autem nobilissima pars, sive purissima es-
sentia ex Vegetabilium Mineralium, & Anima-
lium corporibus extrahenda sit, ut eadem alia
debiliora corpora roborentur, & emendentur,
Philosophi semper studio summo abscondide-
runt, & occuluerunt. Hinc pauci admodum
fuere, & adhuc rari sunt, qui summæ hujus
scientiæ notitiam habuere, & habent. Rabula-

rum verò ubique magna est affluentia, qui ore quidem centurias artium effutiunt, & re ipsâ ne minimum quidem præstare noverunt, ut ex garrulitate vanâ I. H. S. liquidò apparet. Unde res eò progressa est, ut ferè nemo credere voluerit, veram Metallorum transmutationem in rerum natura existere.

Quantum igitur ad Philosophorum opus magnum attinet, omnes Philosophi unanimiter in suis Scriptis asserunt, quod in omnibus meis Scriptis etiam verissimum affirmo, & quasi digitis ostendo, nihil videlicet in rerum naturâ tincturam efficere, & gratissimi coloris picturâ tingere, nisi solum & unicum Sulphur, atque hoc idem combustibile, immaturum, & fugax, Salium operatione, & ope in veram tincturam figi & mutari, quod tam certum est, quàm quod certissimum, & tamen etiam laboriosum, ac spacium temporis satis longum requirens, præcipuè si viam humidam quis insistat. Ad talis operis finem perveniendi via, ut opinor, aliorum tamen judicio salvo, hæc esset optima, si quis ejusmodi Sulphur deligeret, quod à naturâ ad perfectam maturitatem jam esset perductum, & hoc commodi secum ferret, ut ad sui maturitatem longius tempus non requireret.

Tale autem Sulphur fixum, & tingens nullibi propius quàm in Metallis, ac præcipuè cupro, & ferro, melius autem & purius in Auro reperitur, cujus

cujus tamen inventio, propter firmissimam & intimam conjunctionem cum corpore suo, ut & separatio ferè impossibilis semper æstimata est. Nam indagatoribus ut plurimum verus separator, qui puriorem ab impuriore parte segregaret, ubique defuit. Nam, uti notum est, durum & compactum corpus ejusmodi Metallicum difficulter admodum segregari, ac in suas partes dividi potest. Acrium Aquarum solutio omne quidem Metallum absorbet, sed nullam separationem efficit. Quia enim Metalla homogenea sunt, & Metallicum Sulphur suo Mercurio Metallico per Metallici Salis vinculum adeò arctè devinctum est, fieri nunquam potest, ut ex talibus solutionibus, sive per præcipitationes, sive per alias vias, una pars ab altera sejungatur. Si ex Aquâ Metallum solutum præcipitatur, omnes partes ita mixtæ, sicut ante solutionem fuerunt, rursus excidunt, & nullam separationem admittunt. Si Metalla verò quis simul Spiritualia reddere vellet, ut ita per distillationem puriores partes ab impuriorebus disjungerentur, nulla tamen fit sejunctio, sed ipsum corpus purius ascendit, ac iterum, ut antè, tribus suis principiis constat, plus quidem in Alchymiâ & Medicinâ præstans, quam crassiora Metallorum corpora, sed ad veram tincturam ineptum, quoniam in omnibus corporibus nihil operatur, nisi viva, & alia

G 3

corpora

corpora mortua vivificans anima. Nam Spiritus est, ut Christus ipse ait, qui vivificat; Corpus inutile est. Exemplo fit homo, aut aliud aliquod animal, quod tamdiu vivit, se movet, & operatur, quamdiu Spiritus, vitæ Author, ipsi adest: Eo autem evanescente, corpus omni motu caret, & cadaver existit. Si jam fieri posset, ut tales Spiritus animales caperemus, & corporales redderemus, iisdem incredibilia quoque præstituri essemus, & forsan ex terræ glebâ vivum animal efficeretur, quod tamen Deus sibi ipsi reservavit. Hoc autem benignus ille Pater nobis concessit, ut ex immobilibus aut vitâ mobili & animali carentibus subjectis, puras animas sive essentias extrahamus & corporales reddamus, atque iis in Medicinâ & Alchymiâ magni momenti res efficiamus. Excellunt autem in his Metallicæ Animæ, quæ Vegetabilium essentis fixiores quidem, & constantiores sunt, sed longè difficilior acquiruntur. Vegetabilium enim animæ se extrahi facilius patiuntur; Metallorum verò colores, & animæ extractionem ægrè admittunt, atque eam ob causam ab ignorantium turbâ pro tali re habentur, quæ nullo unquam tempore fieri possit. Nec etiam immeritò, quoniam Tingentis Animæ separatio à corpore Metallico duro magni momenti res est. Multiplices hujus Sulphuris acquirendi viæ quæsitæ sunt, & de ejusdem acquisitione nonnulli Fratres Ignorantiæ, & Calumniatores libros ediderunt,

cum

cum tamen nunquam tale Sulphur apud eos visum esse constet.

Doctissimus , & sagacissimus Helmo tius egregiè quidem de hoc Sulphure scripsit , non tamen tam dilucidè , ut aliquis ex iisdem scriptis ejus cognitionem aliquam perfectam haurire posset. Non etiam consultum est , ut ejusmodi Margaritæ talium porcorum pedibus subiciantur. Quantum mihi quidem notum est , nullus Scriptor de hac materiâ clarius quid memoriæ prodidit , quàm Isaacus Hollandus in capite de Amausis , ubi docet , eum in Metallicis rebus magnum quiddam consecutum esse , qui Metalla in pellucida vitra cum coloribus suis mutandi artem acquisivit. Similitudine ab hominum corporibus , ad claritatem post hanc vitam deductis , petitâ , doctrinam suam declarat , & dicit. Animæ Metallorum ex suis Amausis five corporibus clarificatis , & suis coloribus obductis elucet , quemadmodum animæ hominum in altero Mundo ex suis clarificatis corporibus olim elucebunt. Porro ; Si , inquit , tales Amausæ suis corporibus pristinis redduntur , Amausæ cupri & ferri fixæ existunt , & ex Argento Aurum , atque ex Auro Tinctura evadit. Modum hoc efficiendi Author dictus clarè non exprimit , sed meâ opinione , nemini tamen aliquid præscribente , hæc proxima ad talem operationem perveniendi via esset , ut Metallorum Animæ , five pura Sulphura acquirerentur ; Si videlicet Me-

talla primò in Amausas, five pellucida vitra converterentur, ex quibus Animæ ipsorum extractu faciliores sunt, quam ex ipsorum crassis corporibus. Ad hanc tamen extractionem menstruum ejusmodi requiritur, quod totum corpus ipsum non aggrediatur, aut solvat, sed colorem, & purissimum Sulphur solummodo ex ipso attrahat, atque ipsum corpus album relinquat. Sed ubi tale menstruum descriptum reperimus? apud neminem apertè, sed apud plures obscurè, quod etiam non necesse est, ut tanquam maximi momenti Arcanum unicuique manifestetur.

Paucis tamen & breviter hîc monendum est, quod simile sibi simile attrahat, & extrahat. Si Mercuriale quid ex Metallicis massis eliciendum erit, Mercuriale menstruum adhibeatur oportebit, cum simile suo simili gaudeat. Sic sulphuræ essentia per sulphurea Menstrua elici volunt, & non per Mercurialia, eò quod aquæ aquis, & olea oleis se admodum libenter associent. Quia igitur omnes Philosophi scribunt, quod Sulphur, five tingens Anima in ferro, & cupro Sulphuri in Auro bonitate & nobilitate respondeat, meo judicio non necesse esset Aurum, sed ferrum tantummodo, & cuprum eò deducere, ut pellucida vitra evadant, ex quibus colores extrahi possent. Si verò cui liberet Aurum his præferre, & ex ipso tincturam elicere, idem ipsi facere integrum erit, inventuro in pluribus

bus meorum Scriptorum locis manu-
ductionem, Aurum, juxta cum aliis Metallis, in pel-
lucida corpora transmutandi, quod maximè
necessarium est. Nulla enim tinctura ex Me-
tallis faciliori viâ extrahitur, quam si prius
in pellucas Amausas transmutantur. Men-
struum autem, huic ex Metallicis corporibus
extractioni Sulphurum inserviens, ita com-
paratum esse debet, ut corpus non solvat,
sed ex eodem Sulphur solum, five puram
Animam eliciat. Talium menstruorum & ipse
Paracelsus mentionem fecit, & asseruit, iis-
dem cœruleos Sapphiros, rubros Rubinos,
& flavos Hyacinthos ita coloribus suis orba-
ri posse, ut corpora alba solummodo reti-
neant. Albas item Crystallus, tingentium Spi-
rituum sulphureorum ope, variis coloribus
imbui posse. Maximi momenti profectò Ar-
canum est, talis menstrui parandi peritiam
habere, quod durissimos lapides, & densissi-
ma vitra penetrat, extrahit, & aliis itidem
colores varios largitur, sine ullius corpo-
ris corruptione, fractione, & destructio-
ne, quod verum esse mihi quidem fit veri-
simile, sed factu adhuc est incognitum. Id quod
ipse faciendo & laborando expertus sum,
scribere & docere possum, videlicet, quo-
modo cuncta Metalla admodum facili-
tatem tamen altero facilius, in pulchra, pel-
lucida, & coloribus elegantissimis induta

G 5

vitra

vitra mutantur, & ex his vitris puræ & tingentes Animæ Metallicæ extrahantur, nimirum per sulphurea, subtilia, non solventia, sed extrahentia duntaxat menstrua.

Quia autem hætenus ejusmodi menstrua, quantum mihi quidem constat, à nemine descripta sunt, & tamen tanti momenti effecta producunt, non potui, quin in veræ Philosophiæ studiosorum gratiam aliquid de ipsis patefaciam, & extractionem illam, quæ nostrorum concentratorum Spirituum Salis, aut humidorum Ignium Philosophicorum auxilio fieri debet, aliquâ ratione ostendam.

LXI. *Quomodo Igne Nitroso, & humido, subtile Sulphur Vegetabile acuendum sit, ut Metallorum Sulphur fixum, sive puram tingentem Animam extrahat.*

PRimò Vegetabilium Olea per distillationes & rectificationes crebrò iteratas ad summum puritatis & subtilitatis gradum promoveantur, ac postea per concentratum aliquem Ignem Nitrosum semel rectificentur, ut ita jam per se subtilia, Igneum vigorem, ac Metallica Sulphura adoriendi, & ex duris atque adèò arctè compactis corporibus extrahendi facultate præditum acquirant. Nam Oleum aliquod Vegetabile, quantumvis subtilissimè paratum, Metalla, multò minus ipsorum vitra ingrediendi
pote-

potestate pollet, nec etiam vel minimum extrahit, licet longissimo tempore corpora talia ipsi immerfa sint. Si verò Artificiosa Operatio ejusmodi Oleum subtilissimis illis Spiritibus Salium exasperaverit, & acutius ac penetrantius reddiderit, concentrati illi Spiritus Salis Sulphur introducunt, & ipsi vires sibi simile attrahendi conciliant.

Ac quanquam tales Spiritus concentrati per se, & soli Metallica vitra penitus dissolvunt, & nullam separationem faciunt, imò etiam ne minimum quidem substantiæ sulphuræ extrahunt, longè tamen aliter cum ipsis comparatum est, quando tales Spiritus ignei purissimis Oleis sulphureis artificiosè uniti sunt, ita ut ipsis facultatem Metalla aggrediendi, & ex iisdem purissimum Sulphur extrahendi largiantur: quin etiam ut non solum ex Metallis, sed etiam ex aliis rebus colores extrahendi copiam ipsis concilient. Oleis verò Vegetabilium subtilitatem conciliandi modum in Secunda Parte Furnorum prolixè docuimus; Nitrosum verò Ignem, qui ad hoc opus requiritur, concentrandi ratio paulò antè in hoc libello reperitur, ut ita neutiquam necesse sit, repetitionibus prolixis eadem illa, quæ antea tradita sunt, iterare. Atque hæc mihi cognita sunt de purissimâ Animâ, ex Metallicis Amausis, sive duris & vitreis illis subjectis, oleorum dicto pacto animatorum, & acutorum ope, extrahendâ: quomodo autem tale Sulphur in
tingen-

tingentem Medicinam deduci queat , me , qui tantum Magistrum non profiteor , hætenus latet. Nec opus etiam est in præsentia , tam latâ tantarum rerum tractatione , ultra limites debitos exspaciari , cum jam nimis multa ingrato Mundo , & impiis hominibus revelaverim. Unusquisque , qui suâ referre arbitratur , ut cognitionem aliquam acquirat , ulteriori meditationi & inquisitioni incubiturus , facili negotio plura indagare poterit. Non necesse est , ut pulmentum coctum ori alicujus inseratur. Non tibi per ventos assa columba venit. Si columbis assis vesci volueris , eas prius capias , atque asses oportet , quàm arreptis vescaris. Hisce , quæ tradidi quisque velim contentus sit , nec eadem contemptui ducat , cum plus in recessu habeant , quàm fronte promittunt. Ut compendio dicam , ea hîc manifestavi , quæ nunquam alius ante me in lucem produxit , nec aliud quid desideratur , quàm ut unusquisque manus adhibeat , & precibus à Deo benedictionem petat. Nam admiranda hujus menstrui adjumento tam in Medicinâ , quàm Alchymia , & cæteris Artibus præstari possunt , de quibus Deo volente mox plura suggeremus.

Quando quidem verò hîc corporum clarificatorum & concentratorum Spirituum mentio facta est , operæ pretium puto etiam indicare , quam differentia concentrati illi Spiritus , & cla-

clarificata corpora, ut à Chymicis appellantur, inter se distent.

Clarificata igitur corpora nihil aliud sunt, quàm Ignis operatione purgata & mundata corpora. Ignis enim ultimus est omnium rerum examinador, utpote pollens eâ potestate, quâ cunctas res comburit, in cineres & pulverem redigit, atque ex cinere vitrum efficit, ultimum nimirum illud, in quod cuncta rediguntur. Si quid boni igitur alicui subjecto inest, quod Igne combustum in pellucidum vitrum per fusionem mutatur, illud in ultimâ illâ suâ essentiâ se manifestat, & splendore suo elucet, ut quisque possit cernere, quid in vitâ ipsius ante combustionem latuerit. Exempli gratiâ: Lignum, aut herbam aut animal comburendo in cineres transmuto, atque hos ipsos cineres fusionis opè in vitrum converto: Quo factò nullus color in conspectum venit, cum vitrum album existat, quia Sulphur à combustionè consumptum est, & Mercurius per fumum in aërem avolavit, utpote duo principia, quæ Ignis viribus nullo pacto resistere valent. Sal autem Ignis contemptor in terrâ nullius efficaciz remanet.

Metallo autem per Ignem in cineres converso, quanquam Sulphuris & Mercurii pars in combustionè & vitrificatione in auras evanuit; potior tamen pars restitit, ob quam causam

sam talia vitra Metallica colore tincta sunt, secundum Metalli naturam, & proprietatem, quam ante suam combustionem occuluit. Exemplo rem declarabimus.

Cuprum aut ferrum si comburo, in cineres redigo, & fusione in vitrum converto, cuprum ita per se, sine alterius rei additione vitrum viride, & ferrum flavi coloris vitrum exhibebit. Cum additione autem aliorum colorum vitra prodibunt. Ex. gr.

Si ferro combusto, aut Croco Martis plumbi vitrum adjungo, vitrum per fusionem confectum flavum Hyacinthi colorem habebit. Idem Crocus Martis cum vulgari vitro ex lignorum cineribus & Sale confecto liquefactus vitrum dabit subviridis coloris, qui color ferro naturalis & proprius est. Nam prioris vitri ex ferro flavum colorem effecit plumbum, ferro in liquatione additum, quod impedivit, quo minus hoc suum verum, & naturalem colorem manifestare potuerit. Duorum colorum vitra simul colliquata falsos exhibent colores, sicut ex cœruleo & flavo vitro apparet, quæ colliquata viridem colorem, tam extra Ignem, quàm in ipso Igne ostendunt. Hinc occasio mihi data est scribendi, & docendi modum per vitra liquefacta indagandi, cujus generis Metallum in Minera aut Metallicâ terrâ aliquâ abditum sit. Qui modus probandi Mineras longè melior, & celerior est, quam ille, qui in cupellâ per decoctionem,

nem, & exhalationem plumbi, more vulgari, solet fieri. Sic 5. 6. 8. aut 10. granis Mineræ alicujus comminutæ in pulverem, admisce unum aut alterum lotonem vitri Venetici facilis fusionis, materiamque ita mixtam, in crucibulo probè tecto, fusione in vitrum redige: Quod Metallum Minera continuerit, ejus colorem in vitro oculis subjiciet: Sic plumbum griseo, stannum albo, cuprum viridi marino, ferrum subviridi, Argentum flavo, & Aurum cœruleo colore apparebit, quorum colorum quisque sui Metallum verus & internus color existit. Aurum imitatur quidem etiam Rubinum suo colore, si alii colores ipsi fuerint additi: Interim tamen cœruleus color ipsi proprius & naturalis est, sicut Argento flavus, id quod veritati maximè est consentaneum, licet mirum videatur Ignorantibus, qui externa tantum noverunt, interna verò penitus ignorant. Colores autem Auri & Argenti melius & perfectius innotescunt, si ipsis aliquid fixi & albi Sulphuris adjungatur, quod Aurum & Argentum impedit, quo minus in fusione penitus in corpora sua reducantur. Si Auri, aut Argenti calx addito Borace liqueatur, Aurum & Argentum pristinis suis corporibus redduntur, nec in vitrum, aliquo colore imbutum, abeunt. Sin verò iisdem calcibus vitrum aliquod facilis fusionis, cui parum tritarum filicum admistum fuerit, fundatur, filices suo sulphure Aurum & Argentum secum retinent, ut toto suo
cor-

corpore fusionem non admittant, sed in vitro remaneant parte ejus aliquâ, quæ internos ipsorum colores visibiles reddit, aliàs nunquam visui expositos.

NB. Si Auri & Argenti Mineræ in promptu essent, & cum vitro funderentur, ipsorum colores etiam apparerent, quia Mineris semper inest aliquod Sulphur, impediens, ne totum Metallum in corpus abeat, sed aliqua sui parte in vitro manens, suum colorem manifestet. Illud quoque hîc animadvertendum est, si fortè Minera aliqua, aut terra Metallica non unum, sed duo aut plura Metalla contineat, quod semper Metallum illud, cujus plus quàm cæterorum adest, post fusionem in vitro etiam præ cæteris eluceat. Exempli gratiâ.

Rubris Granatis, periculum facturus, s. aut 10. granis in pulverem conversis, admisceo lotonem vitri albi Venetici probè contriti, & fundendo in vitrum muto. In hac mutatione non rubrum, sed graminei coloris vitrum admodum pulchrum exhibit, & me docebit, quæ Metalla Granatis illis abscondita fuerint, nimirum cuprum & ferrum, atque hujus quidem plus quàm illius. Ac licet Auri aliquid etiam adfuerit, non tamen animadvertitur, propter ferrum, quod cupro, & Auro prædominatur, quia illud tantummodo Metallum in hac Operatione se in conspectum dat, quod cæteris copiâ suâ excellit.

Hac

Hac vitrificatione Isaacus Hollandus significare voluit, quod post hanc vitam, quando nimirum mundus igne consumptus est, ex hominum in cineres redactis corporibus, alia clarificata corpora sint emersura, talibus tincta coloribus, quales ipsorum animæ sive bonæ, sive malæ, in hac vitâ corporibus suis crassis texerunt. Quid pulchri colores aliud sunt, quam virtutes eorum subjectorum, ex quibus splendorem suum emittunt. Quantâ gloriâ, quanto splendore illustria erunt piorum hominum corpora, quæ Rubinos, & cæteras gemmas pretiosas illustri suo splendore superabunt? Quàm obscura è contrario erunt impiorum corpora, quorum turpitudine & infamia toti mundo palàm fient.

O Farnere, & Harprechte, quàm foetidâ obscuritate aliquando cum turpissimis vestris affeclis, & fugacibus illis Mineris Arsenicalibus, & veneno plenis, coram Divino tribunali apparebitis? nisi à vestrà malitiâ recesseritis, & resipiscendo ad frugem redieritis. Tunc temporis toti mundo innōtescet, quàm mendaces, & quàm proni ad calumnias spiritus in vestris corporibus habitaverint. Qualis anima in hominis in hac vitâ viventis & morientis corpore domicilium habuit, talem olim Ignis, ut Examiner cunctarum rerum ultimus, tandem manifestabit.

H

O ho-

O homines impii, parvi igniculi tostione Sulphur foeditum, superfluum, & comburens à cordibus vestris, in hac vitâ, removete, antequam vos magnus ille Ignis deprehendat, & omni tempore malitiam illam removendi, amoto, corpora vestra, cum Sulphure illo foetidissimo ipsis adhærente, in nigerrimas, & turpissimas scorias convertat.

Similitudo peratur à liquatione Minerarum, in quibus licet Minera Argenti aut cupri multo Argento aut Auro affluat, si Sulphur superfluum ante liquationem parvo tostionis igniculo non removeretur, sed ipsa Minera, cum crasso illo Sulphure, fusionis Igni vehementi committeretur, nullum profectò Metallum acquireretur, sed Sulphur illud foetidum in nigras scorias bonum Metallum transmutaret. Sic etiam nullum pulchrum, & pellucidum vitrum ex puris Metallis confici fundendo posset, si crassum ejusmodi Sulphur ipsi adhæreret.

Quemadmodum igitur crassum, terrestre, foetidum & rapax Sulphur, à Mineris & Terris Metallicis, ante fusionem, parvo igniculo non remotum, in fusione in bonum Metallum impetu factò, illud in nigras scorias transmutat; Ita etiam homines, nisi in hac vitâ, ante mortem, ad universalem illum Ignem in Ultimo Judicio affuturum se præparent, ac Sulphur suum comburens, & superfluum, nimirum peccata, & vitia igne poenitentiae à cordibus suis removeant,

ab

ab illius ipsius, ipsorum cordibus, quæ occupavit, adhuc adhærentis rapacitate, in universali illo Judicii ultimi Igne, paucis etiam illo bono, si quid adhuc abest, orbabuntur, & in horrendas scorias mutabuntur. Nam exigua feri Sulphuris paucitas multum boni Metallum in scorias comburere potest, sicut etiam unum peccatum mortale, quo homo oneratus ad plures abit, corpus & animam hominis in abyssum, & barathrum sulphureum æternæ mortis præcipitare solet, ut vetus Ecclesia semper autumavit, & huic ipsi opinioni constanter adhæsit.

Hæc pauca de clarificatis corporibus silentio præterire non potui; multò minus illud, quod omnium rerum corpora per nostrum Arcanum Ignem multò melius in clarificata corpora transformari possint, quàm per Ignem vulgarem. Hic enim fugaces partes fugat, & expellit, cum tamen è contrario easdem noster Ignis conservet, atque unà cum cæteris clara reddat & figat. Unde necessariò tam pulchris & splendidis coloribus corpora ista eluceant oportet, præ illis aliis, in quibus vulgaris Ignis Mercurium & Sulphur expulit, ac nil nisi Salem reliquum fecit.

Quomodo autem transmutatio talis in cineres, per nostros humidos, & Arcanos Ignem effectui danda sit, facili negotio quis conjecturâ assequitur. Quicquid enim ipsis imponitur, in cineres comburatur oportet, & quidem longè

alios, quam quales vulgaris ignis combustiones efficiunt. Nam herbam aliquam aut lignum vulgari igne in cineres comburente, Sulphur incendio deflagrat, Mercurius alis suis confusus avolat, & Sal in paucis cinere, aut paucâ terrâ restat. Nostra calcinatio Philosophicâ nihil aufert, sed cuncta simul conservat, primò nigrum carbonem in conspectum produciens, postea variæ pulchritudinis colores oculis subjiciens, quibus album subjicit, atque hunc tandem rubro, fusili, & Medicinali lapide absolvit.

NB. Hic probè notandum, quod ad puram Medicinam parandam, purum quoque subiectum adhibendum sit. Nam si quis herbam, lignum, aut animal quodcunque, Secretorum Ignium vi, in Medicamentum commutare conaretur, omnes cineres & feces, quæ apud herbam fuerunt, etiam Medicamento adhærerent, & illud impurum redderent. Necessitas igitur postulat, ut non tota herba, aut totum animal sumatur, sed tantum Sal ipsorum essentialis, qui fecibus carens, solis puris herbæ principiis constet, ac facilius, quàm herba ipsa cum fecibus suis, in rubrum, tingentem, & solutionem faciliè admittentem lapidem se converti patitur.

Pauca verò hæc, à me hoc in loco tradita, ne parvi momenti habeantur velim. Sunt enim talia, quæ haud exigui ponderis res velamento
suo.

suo vili contegunt, & non uniuscujusque cognitioni se insinuare volunt. Maximi sanè momenti res est, quod cujuscunque Vegetabilis, Animalis, aut Mineralis corporis pars, sine ullo sui ponderis detrimento, ob fugacissimas partes omnes conservatas, & simul constantes redditas, in fixum, solubilem, & tingentem lapidem rubrum, ac Medicinalem maturetur. Hæc via, cunctas res, sine ponderis sui jacturâ, in corpora clarificata transmutandi omnium est optima. Illa verò ipsa corpora, hoc pacto clarificata, sine dubio majoris sunt efficacix, quam ipsa crassa corpora Animalium, Vegetabilium, & Mineralium, quæ crassis suis & impuris fecibus adhuc turgent.

Si quis verò his non contentus ad majora aspiraret, consultum ipsi esset, ut ex hoc rubro & fixo lapide Animam extraheret, eamque iteratâ operatione ad lapidis formam redigeret, quo procul dubio adhuc longè majora effectui daturus esset. Quanto crebrius autem quis ejusmodi operationem iteraret, tanto efficacius medicamentum adipisceretur, eodem singulis iterationibus singula virium suarum augmenta acquirente, dum talibus actionibus vires, & virtutes rerum in angustum coguntur, & concentrantur, quibus admiranda præstari possunt.

Atque hæc de omnium rerum in clarificata corpora reductione, de Animarum ex ipsis extractione, & earundem in puriora corpora concentratione, dicta hac vice sufficiunt. Qui caput adeo vervecinum habet, ut ex his nihil omnino assequi possit, eidem non video, quâ ratione consulendum sit.

Videndum porro erit nobis quid Spiritus sint, ac imprimis concentrati Spiritus quid sint, & quid præstare valeant.

Quoniam Materia hoc in loco de Spiritibus dicendi occasionem offert, paucis declarandum erit.

LXII. *Quid Spiritus sint, & quâ ratione bonum, aut malum operentur.*

Primo Spiritus Vegetabiles appellantur, quando Vegetabilia contunduntur, & confusa humectantur aquâ, si ipsa proprio succo, aut non abundant, aut penitus careant, atque ita ad fermentationem deducuntur, ac post fermentationem distillantur, quæ distillatio subtiles & efficaces Spiritus parit, præter Medicinam, in Alchymiâ, & aliis Artibus multarum rerum utilium effectores.

Secundo ex Animalibus etiam varii & diversi Spiritus per distillationem conficiuntur, ut ex Sanguine, Urinâ, Crinibus, Cornibus, Ungulis, aliisque similibus partibus Animalium, qui
omnes

omnes Spiritus in Medicinâ, & Alchymiâ usum suum habent.

Tertio Spiritus quoque expelluntur ab Igne ex Mineralibus & Metallis, ac præcipuè ex Salibus, ut Vitriolo, Alumine, Sale petræ, Sale communi, & aliis similibus, quorum præparationibus pleni sunt Chymicorum libri, nos iterationibus superfluis supersedere jubentes. Eorum autem concentrationes & utilitates jam antè à nobis descriptæ sunt.

In potestate autem hominis situm est, dictos Spiritus omnes ad usum suum parare, & magni momenti res iisdem efficere, sine quibus & in Medicinâ, & in Alchymiâ parum commodi & utilitatis percipietur, aut boni haud multum præstabitur, licet fugacis sint naturæ, & Ignem pati nequeant. Si autem ipsis constantiam in Igne Ars largiri posset, procul dubio longè majorum effectorum operadores existerent.

Cunctis veræ Medicinæ, & Alchymix indagatoribus sedulis, accuratâ meditatione expendendi ansam hîc porrigo, quid in Medicinâ & Alchymiâ effici posset, si fugitivi isti Spiritus per nostros figentes, & humidos ignes, qui nullam partem ab alterâ segregant, sed omnes unâ figunt, fugacitate suâ orbarentur, & constantes redderentur. Hæc pauca sunt, quæ de Spiritibus humanæ potestati subjectis, & mortalium usui fervientibus, dicere voluimus.

De aliis Spiritibus, quos Deus sui ministerii

H 4

causâ

causâ creavit, Angelis nimirum sanctis, & similibus, nihil hîc dicimus, quia quæ de his dicenda sunt, ad alium locum pertinent, nimirum ad meum libellum, in quô de Deo & omnibus mobilibus Spiritibus agetur. Hic enim nonnisi de Vegetabilium, Animalium, & Mineralium Spiritibus, quatenus ad humanos usus parari possunt, breviter agere volui.

LXIII. *Concentratorum Spirituum ex Sali-
bus, Particularis in Medicinâ usus.*

AUdivimus, quod concentrati Spiritus sive humidi Ignes Salium omnes res Philosophicè in calcem redigant, sine Mercurii expulsi-
one, & Sulphuris combustionem, adeo ut cuncta conservando, alterando, & emendando fiant, id quod vulgaris ignis præstare nequit. Hinc facili conjecturâ quis providere poterit, quàm excellentia Medicamenta, tantorum Ignium adminiculo, comparari queant. Ac quia tam excellentia Medicamenta, in humani generis gratiam nobis à Deo donata sunt, ut ad communem usum adhibeantur, impium profectò esset, eadem silentio involvere, ac miseros ægrotos iisdem orbare.

Quid quæso miserior, & ærumnosius est ægroto homine in hoc mundo, ineffabili dolorum vehementissimorum cruciatibus afflicto?
qui

qui licet omnes totius mundi opes possideret, nihilominus quovis mendico pauperrimo est afflictissimus. Idèd proximi mei amore impulsus, in animum induxi, nonnulla Medicamenta, tam universalialia quàm particularia, hoc in loco apponere, ita tamen, ut in indignorum Hostium manus non incidant, sed solis amicis reserventur.

Ac primò quidem Medicamentum, quod debilem Stomachi concoctionem emendat.

℞. Dentes lupo aut cani semivivo, postquam sclopeti ictu prostratus est, ereptos, iisque affunde 2. aut 3. partes concentrati Spiritus Salis, in cucurbitâ, impositâ arenæ calefaciendæ debito igne, ut oleum Salis ipsos solvat, & in crassam pulvem redigat. Ex hoc pulmento, affusâ calidâ aquâ omnis acrimonia Spiritus Salis elicienda est, ut nil nisi album pulmentum reliquum sit, cui quoniam adhuc aliquid olei Salis adhuc adest, utpote quod non penitus aquâ se elui patitur, earum Sacchari candi admisceatur oportet, quo acrimonia illa infringatur, & pulmentum ad suaviorem usum paretur.

LXIV. *Antidotum contra Venenum.*

Rabiosi canis dentes dicto modo parati Antidotum contra venenum exhibent ; Sicut & omnium Animalium , præcipuè verò Cervorum dentes , ac cornua , post talem præparationem omnibus venenis resistunt.

LXV. *Quorum Animalium Dentes & Cornua præ cæteris in Medicinâ excellant.*

Omnium Animalium rapacium , ut & Marinorum Monstrorum dentes , & cornua magni sunt in Medicinâ usus ; ut Luporum, Urforum, Lyncum, Tigridum , Leonum , Leopardorum , & in Aquâ Crocodilorum & similibus raptu viventium piscium , quorum cornua , dentes , & squamæ , juxta cum rapacium Avium ungulis , concentratum Salis Spiritum , dicto modo , in bona Medicamenta converti possunt.

LXVI. *Experimentum indicans, qui Vermes ad Medicinam idonei sint.*

R. **F**ortem , & probè rectificatum Spiritum Salis, aut solummodo Aquam fortem efficacem , eidemque immerge vermem cujusque generis , qui se fugâ eripere conabitur , cum primum Ignem illum humidum senserit. Quoniam
niam

niam verò evadere nequit, tamdiu reluctabitur, donec moriatur. Quantò diutius autem vermis aut musca in Aquâ forti vivit, tantò majoribus viribus in Medicinâ pollet, id quod alicui indicio esse poterit. Quomodo ex corticibus, & filiquis Medicamenta paranda sint, mox sequetur.

LXVII. *Experimentum indicans, quæ herbe ad Medicinam utiles, aut inutiles sint.*

MOdo apud vermes indicato utere, & herbarum, quas cognitas non habes, aut quarum vires te latent, unam post aliam igni humido impone. Ea quæ tardius solvitur, illi, quæ citius solutionem admittit, viribus & virtutibus præstat. Exempli gratia: Lactuca, Porcellana, Melones, Cucumeres ac similes herbæ aquosæ, juxta cum fructibus, humidam naturam habentibus, mox ab illis Ignibus in aquam convertuntur: Rosmarinus, salvia, thymus, serpillum, & aliæ calidiores, diuturnius ad solutionem suam tempus postulant. Zinziber, Piper, Cariophyllum, Nux Myristica, Cinnamomum, Cardomomum, Zedonria, &c. longiorem in solutione moram trahunt, antequam penitus in aquam abeant. Unde cuivis, herbarum natura & proprietates facili negotio innotescunt. Accedit quoque, quod tantò efficacius Medicamentum ex verme aut herba aliquâ efficiatur,

ciatur , quantò vehementiore veneno pol-
let.

LXVIII. *Ex venenosis Vermibus , &
Insectis Medicamentum efficax parandi mo-
dus.*

IN Secundâ Parte Pharmacopœæ Spagyricæ
Idocui modum venenata insecta per Nitri
fixi liquorem corrigendi , & venenum ipsorum
in efficax Medicamentum mutandi , quem Me-
dicamentorum bonorum studiosus ibi reperiet.
Hoc autem in loco docetur , quo pacto ejus-
modi vermes , & herbæ veneno abundantes ,
per concentratum Ignem Salis corrigantur , &
in excellentia , atque penetrantia Medicamenta
mutentur : Operatio talis est.

I. 2. aut 3. uncias nostri concentrati Ignis
Salis infunde in vitrum aliquod , cui injicies
vermium, ex quibus Medicamentum parandum
est, unum post alterum, non tamen plures, quàm
ipse Ignis dictus solvendo consumere potest.
Postquam omnes soluti, & in aquam conversi
sunt , omni veneno amisso , Medicamenta bona
evaserunt.

LXIX.

LXIX. *Medicamentum ex Vermibus ,
per humidos Ignis solutis , separandi Me-
dus.*

INter vermes , & insecta venenata magnum discrimen reperitur. Partim enim sunt siccæ, partim humidæ, partim verò pinguis , & oleosæ naturæ & proprietatis , ut ita omnino necessarium sit , debito discrimine ipsorum naturas distinguere. Insecta , quæ siccam proprietatem habent , ut Cantharides , ac similes , in forma Salis usurpanda sunt. Aquosi vermes, ut Lumbrici , Aranei , atque similes , Medicamentum suum in formâ liquoris exhibent. Balsamici vermes, veluti Majales vermes, & cæteri ejus generis , præter Medicamentum , quod largiuntur , etiam pingue & balsamicum oleum præbent, & quidem ad externum & internum in Medicinâ usum, ipso liquore multò efficacius. Res ut melius intelligatur , operationem apponam , quam tanquam Cynosuram ducem , unusquisque sequi poterit.

LXX. *Operatio in omnibus generibus Vermium tractandis usurpanda.*

R. **A**Liquot Uncias vermium Majalium , vitro impone , & affunde tantum concentrati Spiritus Salis , ut vermes probè tegantur , & sensim dissolvantur. Postquam penitus soluti

soluti fuerint , solutionem immitte in vitrum
separatorium , orificium vitri digito claude , vi-
trumque inversum tandiu claulum digito con-
tine , donec omne pingue Oleum liquori super-
natet. Digitum remove, ut liquor effluere queat,
ac ipsum oleum, liquorem elapsum sequens , di-
gito , quo orificium rursus claudes , retine , ut in
aliud vitrum effluendo immitti queat. Custodi
hoc Oleum , five balsamum , ut thesaurum pre-
tiosum, quo admiranda in curatione morborum,
præcipuè vero Podagræ , atque calculi , præsta-
bis. Ex his vermibus tamen parum Olei elicies,
atque in injiciendo illos in liquorum solventem
cavebis , ne manibus ipsos attingas , sed for-
cipe parvulo arreptos in vitrum immittes. Hanc
enim proprietatem habent, si manibus attingan-
tur , ut mox eas inficiant emissio pingui balsa-
mo , quod Moschum ferè olet. Idem ferè est,
ac si dicerent ; Vitam nobis quæso dona ; omnia
quæ habemus , tibi dabimus : cape hoc balsa-
mum , & ad curandos incurabiles morbos eo-
dem utere.

Nonnulli homines talium rerum studiosi hoc
balsamum collegerunt , atque ipsis vermibus
longè efficacius , imò nimis vehemens depre-
henderunt , quia ejus correctio ipsis ignota
erat.

LXXI.

LXXI. *Separatio Liquoris Medicinalis
ab humido Igne, post Olei separationem*

QUod ad liquorem attinet, à quo balsamum semotum est, sine Ignis humidi mortificatione Medicamentum illud ægrè secernitur. Salis igitur humidus Ignis contrario Igne est occidendus, ut separatio requisita fieri possit, quam ita consequeris.

Liquorem partim ex solutis vermibus, partim ex Igne Salis constantem, per filtrum cola, ut clarus evadat, & cutibus vermium, si quæ forsan non solutæ essent, liberetur. Si propter nimiam pinguedinem ægrè per filtrum transiret, tantum aquæ communis affunde, ut tenuior effectus, chartam bibulam promptius penetret. In liquorem hunc ita clarum guttatim instilla liquorem Salis Tartari, qui acrem Ignem Salis occidet, ita ut ex illo Igne Salis, & ex hoc Sale Alkali mediæ naturæ Sal existat, in crystallos concrescens, ac reliquam partem in formâ liquidâ relinquens, quæ vel alba erit, vel flava, secundum Ignem Salis, qui adhibitus est. Liquor autem hic concretum Salem viribus superat, utpote continens essentiam vermium, quæ cum Sale non concrescit, sed in liquore superstes manet. Rem experientia largior docebit.

Quas autem antè præparationem suam hi
ver-

vermes nondum veneno suo spoliati qualitates possederunt, easdem post illam ipsam præparationem obtinent, usu tamen tutas, quæ antea periculosa erant. Horum autem vermium proprietates hæ sunt: Non solum ex corpore omnes Podagricos humores educunt, sed etiam præ cæteris omnibus Medicamentis Calculum ex renibus & vesica expellunt, atque porro ejusmodi morbos alios curant, qui planè incogniti sunt, & planè incurabiles judicantur. Imò volatilem illam arthritidem, quæ membra pervagatur, omnino tollit. Sed quæstio hinc oritur.

LXXII. *An etiam quivis humidus Ignis Salis ad hunc laborem idoneus sit?*

Laborem hunc ipsum quidem quovis Igne humido perfici posse ajo, sive ex Vitriolo, sive ex vulgari Sale, sive ex Sale petræ paratus sit. Differentiam verò magnam ab iisdem Sali- bus proficisci affirmo. Concentratus Spiritus Nitri, post mortificationem suam cum Sale fixo in Salem petræ concrescit. Concentratus Spiritus Salis in quadratas crystallos abit. Idem faciunt oleum Vitrioli, & Sal Tartari. Sal ex Sale communi in hac operatione existens suavitate cæteris antecellit; Qui à Vitriolo proficiscitur, amaritudine suâ nauseam parit, & qui Sali petræ ortum suum debet, mediæ est naturæ.

naturæ. Omnes tres tamen laxante & purgant^e facultate efficaces, urinam quoque promovent, fortius aut remissius, prout vermes fuerunt, ad quorum solutionem Ignis dicti adhibiti sunt.

NB. Liquoris operatio Salium viribus semper antecellit. Quando acres Spiritus Salis non lixivio Tartari, sed urinæ, aut Salis Armoniaci Spiritu mortificantur, Sal & liquor longè fortiores evadunt, quam per Salis Tartari præcipitationem. Spiritus Salis Armoniaci ut plurimum solutos & correctos vermes in pulverem præcipitat, qui aqua communi ablutus, & acrimoniâ suâ liberatus, in siccâ formâ ad Medicinæ usum adhibetur. Hoc lixivium non præstat, sed vermes in formâ liquoris semper conservat.

LXXIII. *Quæstio. An etiam plura alia scitu milia ex hac venenosorum vermium solutione addisci possint?*

Responso. Imò. Nam hæc operatio non solum omnium vermium bonas & malas proprietates docet, sed etiam evidenter demonstrat, quod unumquodque Animal, cujuscunque sit generis, imò ipsi homines, quando in agone constituti mortem ingruere sentiunt, internos naturæ motus, quibus in vitâ præditi fuerunt, patefaciant, & in conspectum producant.

I

LXXIV.

LXXIV. *Uniuscujusque Vermis in terrâ,
Piscis in aquâ, Avis in aëre, imò ipsius Hominis
internam naturam cognoscendi Modus.*

SCarabæum, stercoris equini incolam, aut Salium cupri colore tinctum, immittens Aquæ forti, vitro aliquo contentæ, videbis, quod in extremâ moriendi necessitate, ex Aquâ forti emergere non conabitur, sed secundum innatam sibi proprietatem in terram se abscondere niteatur. Quia verò vitri fundum nimis durum perforare nequit, frustra tamdiu voti sui compos fieri molitur, ac fundum tundendo perforare tentat, donec moriatur. Hinc videre licet, quodnam ultimum ipsius refugium fuerit, nimirum in terram se abscondendo imminentem mortem effugere.

Musca Aquæ forti imposita fundum non petet, sed omnem operam dabit, ut ex Aquâ forti emergat, quia vivens semper in aërem contendit, sicut omnia volatilia facere solent. Piscis ad angustias reductus in Aquæ fundum se recipiendo periculum declinare studet.

Pari ratione in apertum prodit natura hominum in extremas difficultates conjectorum. Homo pius, qui semper de Deo in vitâ suâ cogitavit, eidem constanter in agone adhærebit, atque ad eundem, in quo semper spem suam repositam habuit, moribundus refugium suum capiet,

piet, inde auxilium præstolaturus, unde illud semper speravit.

Impius autem, qui in totâ suâ vitâ Deum neque timuit, neque ante oculos habuit, sed cogitationibus suis voluntati Satanæ semper submitit, ægrè admodum in extremis angustiis aliud auxilium implorabit, quàm ejus cui omnibus suis cogitationibus & actionibus in vitâ suâ adhæsit. Multò potius igitur in angustiis suis exclamabit; O vos montes, obruite & tegite me, ut iræ Dei me subtraham. Nihil adjumenti tamen ipsis tales ploratus & ejulatus conferent, audituris potius Diabolum dicturum: Adeste vos mei fideles auxiliares, & instrumenta, fruimini eadem felicitate, quâ ego; habitabitis nimirum mecum in foetidâ, & tenebris oppletâ abyssu omnis perditionis, cum omnibus Diabolis, ubi nil nisi ploratus erit & dentium fragor. Hoc ultimum præmium, hunc ultimum honorem vobis largiri possum, pro omnibus vestris fidelibus officiis, quæ in vita vestra mihi præstitistis; dum turpibus criminibus calumniati estis, & inquietissimis turbis perturbastis eos, qui proximum suum multis beneficiis affecerunt, quorum conatus pios, ex voluntate meâ, scitè impedivistis.

O F. & H. vos estis illa instrumenta Diabolica, qui in Satanæ gratiam, Patriæ prosperitatem omnibus viribus impedire studuistis. Re-

dite ad frugem , & refipiscite , dum vobis tempus hoc facere concedit.

LXXV. *Bonorum Medicamentorum ex venenatis Vegetabilibus , per concentratos Spiritus Salium, Preparatio.*

IGnes nostros Salium humidos cuncta destruere quidem , sed nihil ex iis comburere , aut depellere , sicut solent facere vulgares ignes , hactenus docuimus. Hoc verum esse etiam Vegetabilia testantur , quæ nostris humidis Ignibus immissa solvuntur , & in aquam abeunt. Oleum verò , quod complexa fuere , separatur , ac supremum locum occupans eidem innatat , ita ut ab eodem secerni possit , ut de Vermibus Majalibus supra indicavimus. Eadem etiam ratione , à Spiritibus Salium herbæ essentia segregari potest , sicut ibidem indicavimus. Olea , quæ operatione hac ex herbis , & cæteris Vegetabilibus eliciuntur , magnas & peculiare virtutes obtinent , quia humidorum Ignium efficaciam optimè corriguntur , & emendantur , quam correctionem & emendationem ipsis distillationes & expressiones neutiquam conciliant.

LXXVI.

LXXVI. *Subjectorum nimis vehementer purgantium Correctio, per humidos Ignes, ut tutò ipsorum usus admitatur.*

Dictâ ratione Diagridio, Helleboro, Cataputizæ Gummi Gultæ, aliisque vehementer purgantibus subjectis, venenata sua facultas adimi, & in suaviorem ac mitiorem converti potest.

LXXVII. *Correctio nimis vehementer operantium Diureticorum, ut tutò adhiberi in Calculi curatione queant.*

Solve, per nostros Ignes concentratos Cantharides, Vermes Majales, Lumbricos, Millepedes, & sequere modos illos operandi, quos aptè præscripsimus: Excellens & tutum Medicamentum, vesicæ & renum Calculo medendi facultatem habens, acquies.

LXXVIII. *Narcoticorum, & Somniferorum Subjectorum, per humidos nostros Ignes emendatio, ut sine periculo vires suas exercent.*

Opium, semen Hyosciami, Mandragoram, aut simile Subjectum concilians somnum per-

perfunde concentrato Spiritu Salis, quod in eo liquefcet. Oleum fi adfuerit, quod in femine Hyofciami frequens eft, fe fe parabit, & fummo liquori infidebit, quod à liquore fecernendum, & accuratè custodiendum eft, quia temporibus folummodo illitum mox fomnum excitat. Liquor ad internum ufum adhibetur, ficut fuprà in præparationibus docuimus.

LXXIX. *Venenatorum Subjectorum fimul purgantium, sudorem provocantium, urinam propellentium, & fomnum excitantium, per Ignem noftros, emendatio, ut non modò tuta evadant, fed etiam multum boni in Medicinâ efficiant.*

IN horum fubjectorum numero funt Staphisagria, five femen herbæ pedicularis, Coculi de Levante, Nuces Vomicae, ac ejufdem facultatis alia plura, quæ eodem modo, ut priora, ac iifdem operationibus tractantur.

Hac ac fimili ratione omnia venenofa, atque vehementer operantia Vegetabilia, & Animalia, quæ aliàs optimis virtutibus prædita quidem funt, fed propter vehementes fuas operationes, fine periculo intra corpus fumi nequeunt, corrigi poffunt, ut tutò ad internum ufum admittantur, & in Medicinâ magni momenti effectus producant.

LXXX.

LXXX. *An etiam venenata Mineralia, perinde ac Vegetabilia, & Animalia, nostro Arcano, & humido Igne Salis corrigi, & in salubria Medicamenta converti possint?*

Sciendum est, quod non solum venenata Animalia, & Vegetabilia, sed etiam omnia Mineralia veneno pollentia emendari, atque præsentissima ipsorum venena in optima Medicamenta converti queant. Exempli causâ :

LXXXI. *Quomodo venenata, & fugacia Mineralia nostris humidis Ignibus, invertenda sint; ut fugax, fixum, & venenum Medicamentum evadat.*

R. **A**lbi aut rubri Arsenici partem 1. eique affunde duas aut tres partes Ignis ex Nitro concentrati, quas ex cucurbitâ arenæ impositâ per Alembicum evocabis: Materiam residuam ex vitro exime, & aquâ communi elue, quo facto habebis Arsenicum diaphoreticum, tuto usu, intra corpus, admittendum, parvâ tamen dosi, quia vomitum quandoque excitat, præcipuè quando Nitrosus Ignis aliquanto debilior extiterit. Ut autem vomitus ejusmodi præcaveatur, Ignis dictus bis, aut ter ab Arsenico, per Alembicum, abstrahendus est, ut venenum eò melius occidatur, & fugacitas infixi-

in fixitatem mutetur, ac idem Arsenicum postea cum aliis Metallis, sine veneni periculo, liquari & tractari possit, quod antea factu impossibile erat. Nam Arsenicum, cui suum venenum ademptum non est, sine magno periculo intra corpus non admittitur. Nec cā de causā hīc talium ex Arsenico, similibusque venenosis Mineralibus, Medicamentorum præparatio inferitur, ut in usum Medicum introducantur, quoniam alia tutiora Medicamenta haberi possunt. Noster scopus solus hic est, ut demonstremus, etiam venenosissima, & fugacissima Mineralia nostro humido Igne inverti, veneno suo spoliari, & fixa reddi posse.

LXXXII. *Modus immutandi fugacia & facilis fluxus Mineralia, per humidos Salium Ignes, ut fixa fusionem ægrè admittant.*

EXemplo nobis sunt Stannum, aut zincum, quæ facillimæ fusionis Metallis annumerata, etiam fugacissima esse censentur. In vulgus enim notum est, stannum parvo admodum igne liquari, & etiam in fumum abire, si in fluxu continuo conservetur. Si autem continuo motu in cinerem torretur, fixum evadit, nec ullā Ignis violentiā se ad pristinum suum corpus reduci patitur, sed in vitrum mutatur.

Eadem

Eadem ratione stannum , zincum , aliaque Metalla fugacia nostris Ignibus humidis torremus , & in cineres , ad pristinum suum corpus non redeuntes , comburimus , quando nimirum liquores nostros Igneos ipsis affundimus , ut unà incalescant , vel etiam per abstractionem , liquoribus istis , ipsa Metalla rursus liberentur. Hæc enim intar mortuorum cinerum in fundo remanent , nec unquam se ullo pacto ad pristina sua corpora reduci sinunt.

NB. Quicumque autem novit , ejusmodi materias & pulveres adhibere , qui tales cineres ad sua pristina , & fusibilia corpora revocare solent , is labore suo frustra non defungetur , multò melioris & nobilioris naturæ Metallum consequuturus , quam stannum , cujus plurima pars interna Aurum & Argentum existit.

Nemo autem opinetur , se talem reductionem , Boracis , aut Salium ope , perfecturum. Minimè gentium : Ad hunc enim laborem Metallicæ materiæ , ad fluxum promovendum requisitæ , pertinent , quarum passim in Scriptis meis præparationes diversimodas docui , sed non sub eo nomine , quo ipsis hæc potentia tribuitur , utpote quas in aliis transmutationibus Metallicis adhibendas indicavi.

LXXXIII. *Quomodo Mercurius fugax
figendus sit, ut candefactionem admittat.*

Vulgari Sulphure Mercurium vulgi in nigrum cinerem coagula, atque hunc eundem cinerem igne Vitrioli concentrato, seu potius eo igne, qui ex ipso Sulphure extractus est, misce, ita ut ex hac misturâ tenuis massa evadat, de quâ circiter unum aut duos lotones linteis, sive ex lino, sive ex gossypio textis, ita involve, ut semper unum circumeat alterum, & Mercurius medium locum occupet. Hoc glomus, sive hunc globum filo probè & firmiter liga, atque igne undique circumda, ut lintea illa cuncta candefacta in prunas mutantur. Totam hanc massam candentem exime, ut refrigescat: lintea combusta remove, quibus remotis, invenies Mercurium in rubrum pulverem mutatum, non tamen in Metalla ingressum habentem, neque in Medicinâ aliquid momenti alicujus præstantem, quia in mortuam terram, nostri Ignis combustione, conversus est. Nec ideò etiam coagulationem hanc hîc appono, ut ex eâ lucri quid capiatur, sed eâ tantum causâ, ut maximæ Ignium nostrorum vires, ejus operatione demonstrantur.

LXXXIV.

LXXXIV. *Aliud Experimentum facilius demonstrans possibilitatem, per nostros Ignēs Salium Arcanos, reddendi Mercurium in igne constantem, quod notus, & vulgaris Ignis efficere nequit.*

Vulgaris & flavi Sulphuris partem 1. in crucibulo, aut sartagine terrea liquefac, eique instar olei liquefacto injice 2. partes Mercurii vulgaris, ac materiam spatulâ crebrò misce, ut Sulphur Mercurium assumat, & cum eodem in nigram massam abeat, cui massæ adhuc tantum Sulphuris adjungendum, quantum totius massæ in sartagine existentis pondus erit. Cuncta simul liquefacienda, & probè movendo tamdiu commiscenda sunt, donec cinereum colorem sibi adsciverint. Massæ in fluxu versanti intingenda sunt licia linea, qualia aliàs solent esse, quæ dolia sulphurato odore imbuunt, ut à mucore conserventur. Talia licia, filo ferreo adunco appensa, accendi possunt, quâ incensione comburuntur, Sulphure & Mercurii parte in auras evanescente, parte verò per Sulphuris flammam calcinatâ & fixâ, combusto linteo adhærente. Quibus autem viribus hic calcinatus Mercurius polleat, dicere nequeo, ut qui nullum aliud experimentum eodem feci, operationemque hanc ejus rei gratiâ solummodo hîc inserui, ut nostrorum
rum

rum humidorum Ignium potestas innouescat. Meditationes & inquisitiones plures ea quidem patefacient, quæ aliàs nec quæsitæ unquam, nec inventa fuissent. In hoc enim labore duplex Ignis operatur; Visibilis nimirum flamma, & invisibilis Ignis humidus, quem Sulphur occultat, & sui corporis combustione manifestat, ac visibilem & efficacem reddit. Grave enim oleum illud Sulphuris acidum, quod in quouis Sulphure occultum hæret, maximas in Metallicis res præstat, & quia flamma, sive Ignis externus, Sulphuris internum, acrem ac humidum Ignem exasperat, & impellit, acida illa qualitas aggreditur subjectum illud, quod ipsi adjunctum est, idem destruendo, & in fixiorem statum provehendo. Itaque quod toties dixi, iterum repeto & inculco, constanter asserens, multa sub hoc labore occulta jacere, ac sedulis naturæ indagatoribus, ad magnarum rerum acquisitionem, viam strata esse. Plura de talibus transmutationibus, in aliis meorum Scriptorum locis, prolixius indicabuntur.

Sed hîc dicere aut cogitare haud pauci possent, quo pacto Glauberus cunctarum harum rerum mirabilium, quæ hætenus nec auditæ, nec lectæ sunt, compos fieri potuit? His respondeo; Cunctarum rerum accuratâ inquisitione tantarum rerum cognitionem acquisiuit. Otando enim, dormiendo, & ignaviæ atque pigritiæ indulgendo nihil addiscitur. Qui
naturæ

naturæ penetralia perscrutari studet, ingenii acumine cuncta perquirat, & manus ad labores adhibeat oportet. Ut autem cupido veritatis indagatori, aliquo modo, hac in re, satisfaciam, consultum mihi videtur hîc mentionem facere occasionis, quæ non studio me inquirentem hanc coagulationem Mercurii, casu ad eandem perduxit, & præcipuè monstravit excellens arcanum, cuncta vina, aceta, & alios ejusmodi potus, facilitè ac citò ad claritatem & pelluciditatem promovendi; Quale secretum, ego credo, hætenus nemini innotuit, ea de causa dignum, ut in generis humani communem utilitatem hîc apponatur.

L X X X V. *Historia vini tenacis ac corrupti, ad suam claritatem & bonitatem pristinam, reductionem & restitutionem enarrans.*

VInum in dolio quodam meo viscidum, & tenax evaserat: ejus corrigendi causâ victor accersitus, more solito illud in aliud recens dolium transfudit, ac omne artificium adhibuit, ut illud emendaret. Trans mittebat autem aliquoties per longam fistulam ex bracteis seu laminis albis paratam, & multis foraminibus parvis pertusam, ac alia quoque media, quæcunque noverat, frustra tamen singula, adhi-

adhibebat. Tandem haud exiguam Salis copiam vino injiciebat, & utrumque vehementer concutiebat, irritum tamen labore, ita ut mihi meum vinum, postquam omnem ejus restituendi spem abjecisset, corruptum relinqueret.

Sed quia nimis multum Salis vino injectum fuerat, adeò etiam, ut gustu ipso percipi Sal potuerit, vinum ipsum ad bibendum ineptum erat, licet ad pristinam claritatem rediisset. Nihil proinde aliud restabat, quam ut distillatione Spiritus ipsius eliceretur. Nihilominus tamen in animum inducebam adhuc tentare, an fieri omninò posset, ut tenacitate illà suà liberaretur. Incendebam igitur licia sulphurata, conspersa minerâ plumbi, in pulverem redactâ, vinumque fumo illo imbuebam, sicut aliàs fieri solet, si per corruptionem ex statu bonitatis suæ vina dejecta sunt. Adjunxi autem plumbi Mineram, quia dum Sulphur per flammam consumitur, plumbi fumus vinum penetrans, omnes fordes præcipitat. Sed experimentum hoc mihi non succedebat. Tandem Mercurium, suprâ dicto modo Sulphuri mixtum, sive licia eodem imbuta incendi, sperans, quod Mercurius in fumum transmutatus vinum ingressurus esset. Verum enimverò contrarium planè usu venit, cum Sulphur quidem incendio consumeretur, sed Mercurius nullum de se fumum ederet, atque è contrario
in

in pulverem rubrum mutatus, liciis combustis adhæreret. Post adustiones has, Mercurialis hujus Sulphuris, aliquoties repetitas, vinum non Sulphur, ut aliàs solet, sed Moschum aut Ambram redolebat, & pristinam suam claritatem recuperabat, nihilominus tamen ob nimiam Salis copiam ineptum, quod biberetur.

Hoc mihi usu venit, quod accuratiore meditatione alii expendere possunt, forsan ex hac historiâ percepturi ea, quæ in aliis rebus utilitatem aliquam conferre possunt. Non enim frustra eandem hîc commemoro. Sapienti sat dictum. Viam alicui monstrasse sufficit. In eâ si pergere recusat, sibi culpam imputet.

LXXXVI. *Quomodo nostri humidi Ignes Salis, flavum, & vulgare Sulphur, aliquo modo, figere possint, ut eque in Medicinâ, quàm in Alchymia cum emolumento, ad usum adhiberi possit.*

R. I. **P**Artem flavi Sulphuris in pulverem contriti, atque pondus hoc quater vel quinquies superantem Ignem Salis petræ concentratum, quem dicto pulveri in cucurbitâ vitreâ affundes, & per Alembicum aliquoties abstrahes; Hoc facto Sulphur in cucurbitâ tandem rubrum colorem acquirendo pellucidum evadit.

Si in aëre in pingue oleum diffluit, probè operatio

operatio peracta est : Sin minus , labor iterandus erit , aut illo ipso igne , aut recente aliquo , quod melius est . Toties enim dicti Ignes abstrahendi sunt , donec in pingue Oleum diffluat ; Oleum inquam Sulphuris , quod magnis viribus dotatum , non modo in Alchymia , & Medicina , verum etiam in aliis artibus commodo admodum quæstuoso usurpatur . Præcipuè autem Balsamus est egregius , cunctis pulmonum ægitudinibus & aliis putrefacientibus corruptionibus resistens , ut ex sequuturis Centuriis , prolixius hæc tractaturis , patebit .

*LXXXVII. Modus per nostros
Ignes Salium humidos , Antimonium in
niveum Medicamentum convertendi , quod
contra pestem , febres omnes , atque alios morbos
cum fructu usurpabitur .*

QUando Regulus Antimonii per se , sine ferro factus , & in pulverem comminutus , concentrato Igne Salispetræ perfunditur , & aliquandiu in calidâ arenâ detinetur , humidus Ignis , Antimonii Regulum , in album pulverem comburit . Postquam cuncta lactis albi colorem induerunt , aqua communis affunditur , quæ ignem Nitri attrahit , postea rursus aliis laboribus idoneum , & Spiritus Nitri vices obeuntem . Pulvis albus multis

tis aquæ lotionibus dulcis redditus & siccatus ,
excellētis Diaphoretici Medicamenti munia
obit , tutoque usu Pesti , omnibus febribus , &
aliis morbis , per Diaphoresin abigendis , validè
resistit.

LXXXVIII. *Quo pacto per Nitrosum
Ignem , nigrum & crudum Antimonium ,
in album pulverem redigendum , & combusti-
bile , ac flavum Sulphur ab eo separandum sit ,
ut quasi Panacea omnibus morbis resistat , &
per 4. Emunctoria , Vomitus , Sedes , Sudorem
& Urinam operetur.*

ANtimonium tantò melius ac nobilius est ,
quantò longioribus & pulchrioribus radiis
concretum apparet , idèd præ cæteris in Me-
dicinâ majoris efficaciz ; Huic in pulverem
contrito affunditur ignis Nitrosi quantum il-
lius solutioni sufficit , qui mox in frigore solu-
tionis laborem ordietur. Eo absoluto vitrum
arenæ calidæ imponendum , ut totum Antimo-
nium solvatur , & flavum Sulphur ejus , instar
flavi pulveris , solutioni supernatet. Refrige-
rata solutio per linteum purum percolata ,
in linteo Sulphur relinquit , suum usum in
Medicinâ & Alchymiâ peculiarem habens ;
Ipsi verò aqua communis affunditur , Ni-
trosum Ignem extinguendi & debilitandi
K causâ,

causâ , ut Antimonium in tenerum & niveum pulverem mutatum ad fundum demittat , qui probè lotus & ficcatus , Panaceæ loco ad multos morbos abigendos adhiberi potest, quippe singulari efficacîâ per cuncta emunctoria operans , tutò tamen , nisi quis nimis ineptè & imperitè ipsius administratione abutatur. Pollet autem omnibus iis viribus , quas subrufæ meæ Panaceæ adscripsi.

LXXXIX. *Quâ ratione Salis culinarii Ignis concentratus Antimonium , instar Butyri, ex retortâ expellat , & materiam exhibeat , in Medicinâ & Alchymiâ cum utilitate adhibendam.*

ANtimonii Regulo in pulverem contuso affunditur grave Salis communis oleum concentratum , quod ex retortâ per distillationem rursus abstractum , ex Regulo Antimonii tantum abstrahit , quantum potest , instar butyri crassi ascendens. Ignis est ingens , & ad maturationem aliquot Metallorum immaturorum admodum aptus , qui & in ipsâ Chyrgiâ utilissimus , incurabilium , & cancrolo-
rum ulcerum curandorum basiñ & fundamen-
tum locat. Si huic oleo aquam affuderis , ab ipso Antimonium in formâ pulveris albi ad fundum præceps datur , eluendum postea & ex-
ficcandum , ut in pulverem illum album reda-
ctum,

Etum, medicamentum bonum evadat, in omnibus iis morbis usurpandum, ad quos præcedentia medicamenta usurpantur, eâ tamen cautione, ut ejus parva saltem dosis in usum veniat, eò quod potentioribus viribus operatur, quàm præcedentia medicamenta Nitrosi ignis ope parata, & quidem hanc ob causam, quia Oleum Salis communis res fugaces reddit, quas Nitrosi ignes constantiores in igne efficiunt.

X C. *Modus Nitrosi Ignis operatione, Mercurium in rubrum & fortiter purgans Medicamentum convertendi.*

AB unâ parte Mercurii purgati abstrahuntur, in cucurbitâ vitreâ, per distillationem, 2. aut 3. partes Nitrosi nostri Ignis, qui Mercurium longè fixiorem reddit, quàm si Aqua fortis multoties ab eo per distillationem evocata esset. Ruber hic Mercurius, aquâ communi, falsedine suâ liberatus, validum Purgans evadit, dosi exiguâ, nimirum uno, duobus, tribus, aut ad summum quatuor granis usum suum definiens, atque in Morbo Gallico, aliisque similis farinæ detestandis morbis, non sine curationis effectu, adhibendum.

Pari ratione non solum varia & excellentia Medicamenta, nostrorum humidorum Ignium operationibus, facile parari, sed etiam magni

K

mo-

momenti res in Alchymia, aliisque artibus effici possunt, de quibus hac vice, prolixiorē ingredi narrationem, tempus non permittit, eam in proximè sequuturas Centurias remittens.

Quandoquidem verò Spiritus Salis concentratos, in hoc Opusculo, humidos Ignēs appello, externā quidem specie, nullam ullius ignis imaginem præ se ferentes, necessarium esse arbitror, ut demonstratione firmiore ostendam, quod non solum viribus igneis polleant, verum etiam, post interiorum ad exteriora, & exteriorum ad interna conversionem factam, veri, visibiles, palpabiles, & sensibiles ignes existant; cumprimis autem Nitrosus ignis, qui omnium optimè dictam nostram sententiam confirmat, quippe ex igneo subjecto Chymicā operatione paratus.

XCI. Internum & flavum nostri humidī, & albi Ignis Nitrosi colorem, ab interioribus ad exteriora convertendi, & visibilem reddendi ratio.

IN Nitro flavedinem & ruborem oculi, nullius captum superat, sed facili negotio verisimile fit & credibile. Nam cum Salpetræ Solaris fit proles, eidem suo Patri Soli colore, formā, virtute & efficaciam respondeat oportet, si originis & nativitatis suæ fidem facere alicui

alicui voluerit. At Salpetræ albo colore micat ; Sol verò flavam vestem indutus, instar ignis coruscat, aded ut hîc nulla colorum sit convenientia, quamvis aliàs in comburendo, & omnes res maturando, maxima similitudo inveniatur. Hæc solum inter Salempetræ & Solem occurrit differentia, quod ille particulariter tantum omnes res augeat, maturet, & promoveat: Hic verò universaliter cunctis rebus vitam, incrementum, & nutrimentum largiatur, Sale tamen, locio suo in auxilium adscito, ut in hujus libelli fine evidenter probabitur. Equidem credo, si nobis factu facilè esset, nimirum ut ex Salepetræ innatum & internum ruborem ad exteriora convertere, eundemque ab immundo, & crasso suo corpore segregare, & fixum atque constantem reddere sciremus, quod universaliter maximi momenti res peracturi essemus. Sed quis nobis hanc viam ostendet? Nostra peccata, oculis nostris, tenebras cœcitatatis offundunt, ut bonum nec videre, nec prehendere queamus, sed in tenebris errantes toto cœlo à veritate aberremus. Atque hæc Dei est voluntas, ut ita fiat, quoniam ad frugem nos recipere penitus recusamus.

Dubium autem hoc removendi causâ demonstrabo, Solis filium esse Salempetræ, licet externo vultu Patri non respondentem. Idcirco ejus Patrem diço esse flavum Solem, à quo generatus

K 3

est,

est, auxilio tamen albæ Lunæ, quæ mater existit, & ipsi album colorem largitur: Sed sanguinem paternum, & igneas vires internis suis penetrabilibus ipsum occultare ajo. Adeo sapienter à parentibus suis, Sole puta patre, & Lunâ matre Salpetræ signatus est. Pater huic suo filio igneum cor, Mater album & frigidum corpus dedit, unde factum est, ut Hermaphroditicam naturam induerit, simul mas & foemina, calidus & frigidus, ruber & albus, vivificans & occidens existens.

Si jam aliquid boni eliciendi ex ipso cupidi fuerimus, separationis ope rem aggrediamur oportet, ut intimum, calidum, & vivificantem succum mineralem extrahamus, & in optimum Medicamentum convertamus. Separatio autem hæc ipsa licet nondum satis mihi cognita & perspecta sit, non possum tamen intermittere, quin paucorum illorum, quæ mihi hac de re suboluerunt, proximum meum participem reddam. Alii rem accuratiore indagine perquirant, & plura aucupentur: Si Divina voluntas permiserit, plura se offerent: Sin minus, Divinæ tamen benedictioni pro iis gratias agamus, quæ jam largâ manu nobis donavit.

XCII. *De Magnetis sibi simile attrahentis admirandâ Naturâ.*

Iuxta meum simplex, & exiguum iudicium, Salis petraë ruber color, ab albo suo corpore, nullius aliûs rei operatione, melius & commodius, segregari potest, quam alicujus magnetis, cognatione & similitudine ipsum attrahentis.

Exemplo sit Aurum, & vulgare Argentum vivum, mutuo amoris vinculo, atque interna similitudine ita inter se combinata, ut alterum ad se alterum attrahat. Mercurium tractando, si fortè portio ejusdem aliqua in terram deciderit, se in mille ac mille atomos dispergens, nullâ ratione melius colligî poterit, quàm auxilio talis Magnetis, à quo particulæ dispersæ attrahuntur, ut sunt Metalla, & cumprimis Aurum, affinitate proximâ ipsi conjunctum. Latè igitur dispersum hunc Mercurium, cum terrâ, cæterisque sordibus, & quisquiliis, à quibus vix dignosci potest, penitus ipsis contactus, converro, atque sordibus his impono frustulum cupri, argenti, aut auri, quod per sordes probè volutatum, in infinitas particulas, & atomos dispersum Mercurium attrahit, atque ita ex quisquiliis istis extractum recuperat. Postquam Metallum autem satis Mercurii attraxit, & plus attrahere recusat,

lindeolo Mercurius detrahendus est de Metallo, quod denuo per easdem fordes, repetito labore, volutatum, reliquas particulas attrahit, atque ita laboribus toties repetitis, donec omnis extractus fuerit, sine detrimento eundem tibi reddit.

Eodem sanè modo etiam ex Salepetræ, intima, & per totum ejus corpus latè dispersa anima extrahi posset, si modò talis Magnes nobis notus esset, qui cum Nitri Anima maximam affinitatem haberet.

Aliam, & evidentiore appono similitudinem, ut res tantò clarior & manifestior evadat, & eo facilius intelligi possit.

XCIII. *Per spicua, & evidens demonstratio asserens, etiam occulissimas res per Magnetes suos manifestari, & visibiles reddi posse.*

ADmirabilis natura & proprietas vulgaris Magnetis probè consideretur, quem natura duabus planè contrariis virtutibus, unâ nimirum attrahendi, alterâ expellendi donavit. Uno enim latere ferrum ad se trahit, & altero repellit, idque non solum efficit majoribus suis frustis, sed etiam quando in minora frusta comminutus est. Semper enim uno latere ferrum ad se trahit, & altero depellit, hac operatione utrumque Polum, Septentrionalem puta, & Meridionalem respiciens,

Hinc

Hinc par est, ut Philosophus, Chymicus, & Medicus, rerum naturas & proprietates probè cognitas & perspectas habeat, si quam operationem bonam instituere, & bonos effectus producere desiderat, cum sine hac cognitione neutiquam votū compos fieri possit. Etenim grande dedecus est, Philosophi titulo gaudere velle, & nihilominus proprietatis rerum hospitem penitus & ignarum esse. Sed mundus vult decipi, internarum rerum planè rudis, & eorum solummodò rationem habens, quæ in externum aspectum cadunt. Si asinus leoninâ pelle indueretur, cæteris animalibus metum injiceret, eum leonem esse putaturis, idque ob externam tantum vestem, licet nulla facinora leonis editurus esset, nec etiam posset. Prudens tamen homo eminentem aurium longitudinem mox animadverteret, ac proinde ipsum, ut cætera animalia irrationalia, non metueret.

Idem contingeret, si asininâ pelle leo tegeretur; bruta animalia ipsum non reformidarent, sed potius ludibrio haberent, utpote pro asino ipsum habitura. Sed prudens homo ilicò ex tecti leonis actionibus & gestibus agnosceret, externam pellem leonis esse exuvias, & sub iisdem verum leonem delitescere.

Sic cum maximâ parte hominum etiam comparatum esse videmus, qui brutorum more,

K 5

externo

externo rerum aspectu acquiescentes judicant, & internas rerum naturas, ac proprietates planè negligunt ac contemnunt. Hæc unica est causa, quod hætenus & in Medicinâ, & in Alchymiâ parum, aut nihil præstitum sit.

Ut autem ad propositum meum revertar, perspicuis exemplis & operationibus demonstrabo, quod intimæ & occultissimæ rerum naturæ & proprietates per attrahentes, & repellentes magnetes evidentissimè manifestari, & acquiri soleant. Cuncta enim, quæ sunt, amicos suos habent & hostes, quod sequente operatione probatur.

XCIV. Operatio, rerum internas & occultas, atque proprietates, per attrahentes, aut depellentes Magnetes, manifestari, & acquiri posse affirmans.

ALiquot lotones plumbi, Argento penitus carentis, Aquâ forti solve, plumbumque aquâ falsâ affusâ petere fundum coge, quod aquâ dulci ablues, & exsiccabis. Calcis hujus plumbeæ sume 3. aut 4. uncias, eique quintam Auri puri misce, prius in purissimas & subtilissimas atomos redacti, eo modo, quem in aliis Scriptorum meorum locis docui: quæ calx si forsan in promptu tibi non esset, utere aliâ Auri calce, quovis modo parata; sed prior calx tamen ad hanc operationem est aptissima. U-

tram-

tramque calcem , plumbeam scilicet , ac auream in crucibulo colliqua , ut plumbum in fusilem lapidem abeat. Auri autem calx multò quam antea gravior hac operatione prodiens, alba erit, quæ albedo nihil aliud existit , quam purum, & probum argentum, per Sympathiam à Sole Saturno ereptum , & visibile redditum, quod antea spirituale , & invisibile in plumbo latuit.

Hic aliquis quærere posset ; Cum igitur tantum argenti in quovis plumbo occultum lateat, cur nulli reperiantur, qui illud eruant ? Respondeo , plures quidem esse , qui magnas argenti massas ex plumbo eruerent , modò artem intelligerent, & effectus dare possent. At quia Metallorum naturas, & proprietates ignorant , nihil etiam præstare scientes, voti compotes reddi nequeunt. In hac autem extractione duplex causa innotescit, Sympathia nimirum , & Antipathia. Ob agnatam amicitiam Aurum ex plumbo sibi Argentum spirituale aggregat, & ob ingenitum odium, quod ipsi cum Sale intercedit, hunc ipsum à se repellit. Habet igitur Aurum, in extrahendo spirituali Argento ex plumbo, adiutorem , contraria operatione auxiliantem, atque efficientem, ut tantò plus Argenti eruatur, quia Sal plumbo adjunctus , ob ingenitam sibi inimicitiam, quâ ab Argento diffidet, hoc ipsum tanquam hostem suum à se arcet.

Ac quanquam ex tali cum Sale parato plumbo
semper

semper Argentum eliquari potest , etiam sine ullius Auri additione , propter solam inimicitiam , quæ Argento cum Sale intercedit , & efficit ut illud ab hoc , tanquam hoste suo , ex plumbo exturbetur , tantum tamen Argenti non expromitur , ut respondeat dimidiæ parti illius , quod addito Auro evocatur.

Nam quando Aurum attrahit , & Sal expellit , duæ simul actiones fiunt , una per Sympathiam , & altera per Antipathiam , utraque scopum eum petens , ut occultum Argentum & Aurum ex plumbo extrahatur.

Duabus personis in protrahendo curriculo ita unanimiter consentientibus , ut una præcedens illud protrahat , & altera subsequens idem protrudat , fieri non potest , quin promoveatur. Sic & in hac operatione Aurum attrahit , & Sal protrudit , utroque tamen ita operante , ut Saturno seni purum Argentum eripiatur.

Evaporentur in cupellâ plumbi duo centenarii parvi ponderis æqualis , ac uni centenario aliquot libræ puri Auri ad parvum pondus idem accommodatæ , Argenti quidem plus , Auri ope , ex isto centenario prodibit , quàm ex altero , cui nullum Aurum additum erat : sed operationis lucrum non erit magnum , aut etiam quidem nullum , atque ipsa operatio solum palàm faciet , fieri omnino posse , ut Aurum , cum plumbo cupellæ impositum ,
ali-

aliquid ex hoc ipso Argenti eliciat , & gravius pondus acquirat , quem effectum sola Sympathetica facultas producit. Si autem Sal Auro opem tulerit , duplicis operatoris duplex est operatio , dum in Argenti extractione ex plumbo Aurum attrahendo , & Sal extrudendo occupatur.

Necessariò mihi hæc sunt patefacienda , quippe docentia , quo pacto rerum intimæ , occultissimæ , & purissimæ partes à crassioribus sejungi queant , ut alicui innotescant rerum ipsarum naturæ & proprietates , quo amore se invicem complectantur , aut quo odio inter se distendant.

Ex hoc igitur experimento cuiusvis prudenti , & intelligenti facile est discere , & credere , quod etiam ex Salepetræ , aut alio corpore albo , rubra anima elici possit. Quicumque igitur suo proposito Sympathiam , & Antipathiam adjutrices adsciscere noverit , frustra nunquam laborabit , sed quovis tempore ex laboribus suis fructum capiet.

Quemadmodum autem demonstratum est , ex quovis plumbo , Auri ope , bonam Argenti partem extrahi posse , sic etiam idem ex aliis Metallis fieri evidenter probatur , quod & sine adjumento Auri efficietur. Nihilominus tamen fixius Metallum , fugaciorem & puriorem , cæterorum Metallorum impuriorum , partem ,
luben-

lubentius & promptius attrahit, quàm impurius Metallum; imò etiam longè promptius, quando Metallo illi, ex quo aliquid extrahendum est, antea adjungitur hostis aliquis ejus rei, cujus extractioni opera datur.

Idcirco experimentum appositum velim, ne quis ut rem parvi momenti existimet, sed potius accuratâ mentis lance perpendat, ut magni momenti res, ejus probo examine, consequatur.

Sicuti verò evidenti, & perspicuo documento assertum est, tam per Sympathiam, quàm per Antipathiam, ex quovis plumbo fixum Argentum erui posse: Ita etiam facili negotio asseri potest, ex aliis quoque Metallis spirituale Aurum extrahi, partim per Antipathiam, partim per Sympathiam, atque facilius per Antipathiam & Sympathiam conjunctim, ita ut una materia sibi id, quod amore complectitur, attrahat, & altera, quod odit repellat, id quod de plumbo jam probatum est. Si igitur hoc in Metallis fieri potest, quidni & in aliis subjectis idem præstari non posset?

Eapropter ulterius progrediendo videbimus, num etiam fieri possit, ut occultus rubor, eodem modo per Sympathiam, & Antipathiam Salpetræ eripiatur.

Cum igitur ex hætenus dictis intellexerimus,
quod

quod simile sibi simile associet, & à suo dissimili repellatur, nihil aliud nobis restat, quàm ut sciamus, quodnam sit illud simile, à quo Salpetræ se extrahi patiatur.

Salispetræ ortum probè considerantibus nobis non ignotum est, quod ex animalium, ac cumprimis cornutarum pecudum, ut vaccarum, & ovium excrementis originem suam trahat. Ac quoniam oves & vaccæ nonnisi herbis & gramine, in campis nascentibus, vescuntur, eademque Vegetabilia ex Sale terrestri, radiorum solarium adjumento, prodeunt, luce meridianâ clarius liquet, calidum Solem Salispetræ patrem, frigidam noctem matrem, terram nutricem, ac genitricem, & Salem cibum, nutrimentum, & augmentum ejus existere, id quod secundum Macrocosmum intelligatur oportet. Vegetabilia autem, sive omnes frutices, herbæ, & quodvis gramen, quæ in Macrocosmo ex terrâ nascuntur, cum aliâ re nullâ commodius comparari possunt, quàm in Microcosmo cum animalium, & hominum crinibus ac pilis, qui ex Microcosmi terrâ, aut animali corpore nascuntur, sicut frutices & herbæ, atque gramen ex Macrocosmicâ terrâ crescendo emergunt. Hinc animalium capilli, pili, ungues, & cornua, avium item pennæ, & ungues, ut & piscium dentes & squamæ omnino Salispetræ suâ similitudine respondent, utpote ex quibus, juxtâ cum aliis naturæ

turæ superfluis excrementis, facili negotio verus, & bonus Salpetræ conficitur.

Ac veluti ad Vegetabilium in Macrocosmo procreationem, atque incrementum, terra pinguis & falsa, calidus splendor solis, ac pluvia fertilis requiruntur, ut fructus omnis generis nascantur, & maturentur; E contrario autem Salis, tanquam unici nutrimenti, radiorum Solis calidorum, ac pluviarum fertilitatem omnem promoventium penuriâ, pereat, & moriatur oportet, quicquid Vegetabili vitâ fruitur: Sic etiam in humano corpore quamdiu cor hominis prosperâ valetudine utitur, ac centralis Ignis, five Spiritus vitalis, & humidum Radicale non deficiunt, cuncta se benè habent, totumque corpus incrementum sumit, & capilli copiosè crescunt: Contrà verò, deficiente potu ac cibo, totum corpus detrimentum patiendo, consumi, & contabescere incipit, ac capilli defluunt. Ut paucis dicam, cuncta incrementa, & augmenta, tam in Macrocosmo, quàm Microcosmo quiescant, & cessent oportet, quamprimum solis calidi radii cum ipso nutrimento cessare, & deficere incipiunt. Verum idcirco est, quod apud hominem, tanquam Microcosmum, & cætera animalia, capilli comparandi sunt cum arboribus, fruticibus, herbis & gramine Microcosmi, eò quod magna similitudine inter se conveniunt. Idpropter etiam capilli, pili & crines animalium, ut & ungues, ungulæ,

ungulæ, pennæ, ac squamæ ipsorum Salipetræ admodum similes sunt, aded ut una pars alteri maximas vires, atque intimam animam, Sympathetico modo extrahat, atque ita una alteram manifestet: Exempli gratia.

Quando cutis, capilli, ungues, aut unguulæ hominis, aut animalis alicujus, ut & avium pennæ Nitri Spiritu illinuntur, aut unguntur, instar auri flavescent, atque ita quasi aureum colorem induunt. Quæritur autem, unde color iste oriatur? num ex capillis ipsis, an verò ex Spiritu Nitri? Si ex capillis ipsis aureus iste color oriatur, necesse omnino foret, ut se quoque manifestaret, si crines aliis aquis acribus, & fortibus humectarentur, quod tamen nunquam fit, nisi quando Spiritu Nitri unguntur, aut etiam Aqua forti, quæ Spiritum Nitri continet. Apparet igitur ex his manifestè, quod Microcosmi superflua cum Macrocosmi superfluis, herbis nimirum, & gramine maximam affinitatem habeant. Hinc fit, ut una pars alteri parti optimas suas virtutes & vires subtrahat, & visibiles reddat, quæ antea in crassis suis corporibus invisibiles, & impalpabiles latuerunt.

XCV. *Nitro Animam suam Auream
extrahendi modus.*

SI proximæ viæ Nitro animam suam eripiendi insistendum esset, crassum Nitrum primò per distillationem mundandum, postea ex hoc purgato corpore, per commodum magnetem, purissima pars extrahenda, crassæque feces removendæ, ac purissima hæc anima per concentrationem & fixationem ad summum perfectionis & dignitatis gradum deducenda esset.

Quamvis autem hoc in loco modum hunc extrahendi clarioribus verbis proponere possem, ob indignos tamen mihi illud facere non est integrum. Sufficit manu ductio hæc, indicans, quo pacto illud fieri debeat, nimirum per magnetem aliquem, magneticâ operatione, sibi simile attrahentem. Instar Auri flavam ejusmodi Animam Nitri tempore quovis exhibere, & in proximi mei ægritudinibus, ad usum adhibere possum. Sed de his satis multa, de quibus in sequentibus Centuriis prolixiores erimus.

XCVI.

XCVI. *Quomodo humidus & frigidus
Ignis Nitrosus, ad visibilem suam flammam red-
dendum, reducendus sit.*

A Liquor tui concentrati & humidus Ignis Nitrosus unciis in vitro aliquo sensim, & guttatim affunde lixivium ex lignorum cineribus acre, aut potius Nitrum fixatum, & affusionem tam diu continua, donec omnis strepitus, fumus, & ebullitio cesset, ipséque Ignis humidus omnino quiescat, & moriatur. Hoc facto, Igni isti omnis sua corrodens facultas dempta est, qui hac operatione ad priorem suam naturam rediit, in talem Salepetræ mutatus, qualis antè fuit, quàm in Ignem humidum converteretur. Ex hoc Salepetræ, per tot conversiones, & operationes, jam puriore & meliore reddito, iterum per distillationem, & concentrationem novus Ignis humidus est eliciendus, priore & longè melior, & multò fortior. Si verò secundus hic ignis humidus rursus lixivio Nitri fixati extinguitur, atque iterum in Salepetræ mutatur; hic autem novâ distillatione & concentratione in humidum Ignem convertitur, hic ipse ignis longè majoribus viribus pollebit, utpote quavis mortificatione, & vivificatione, uno gradu, fortior, nobilior, & efficacior evadens, sicut & ipse Salpetræ, per ejusmodi conversiones & reductiones, gradibus singulis

L 2

exalta-

exaltatur, ac tandem eò deducitur, ut magis admiranda, quàm communis solet, efficere possit. Nam hujusmodi Salispetræ, ad summum subtilitatis gradum perducti, libra una, communis Salispetræ libris pluribus, longè est efficacior & fortior, viribusque multum præstat. Sed non unicuique convenit scire, quid subtilissimo, & purissimo ejusmodi Salepetræ effici queat.

Veteres Philosophi communis Salispetræ præparationem & usum occultaverunt. Cur & nos non occuleremus, ad summum subtilitatis gradum ejusmodi Salempetræ exaltatum, cum quo communis minimè est conferendus, præcipuè in omnibus laboribus, ad quos hic communis adhiberi solet, multò promptius, & longè melius atque efficacius operante.

Ut veritas meridianâ luce clarior fiat, unam Metallicæ transmutationis operationem subjungam, ex quâ unicuique perspicuum, atque manifestum erit, quid subtilissimus ejusmodi Salispetræ efficere valeat.

XCVII. *Operatio ostendens modum, Salispetræ ad summum subtilitatis gradum promoti auxilio, Metallorum imperfectorum Sulphur superfluum comburens accendendi, & comburendi, sicut ignis communis lignum exurit, ut præter paucum Salem fixum, & cinerem, nihil omnino supersit: sicut & in Metallorum impurorum combustionibus hac, per purissimum nostrum Salempetræ, etiam nihil remanet, nisi Aurum illud, & Argentum fixum, quod in Metallo spiritualiter latuit, & cum scoris combustibilibus relinquitur.*

EX quovis communi Salepetræ, & Sulphure pulverem pyrium confici posse, qui tamen illi bonitate non respondeat, qui ex purificato Salepetræ paratus est, nemo ignorat. Quod purior & subtilior Salpetræ fuerit, eò melior & fortior pulvis pyrius evadit. Idem de cæteris Salispetræ usibus intelligendum est.

Neminem quoque fugit, quod communis Salpetræ vulgaria Metalla exurendo in scorias redigat, & Aurum atque Argentum lavet, & pura relinquat, de quâ igneâ lotionem multa hætenus memoriæ prodidi. Quod autem communis Salpetræ puro, & hic purus purissimo melius & efficacius hanc lotionem expediat, longè à veritate est alienum, quod experientia illi manifestissimè aperiet, qui hujus rei periculum

culum est facturum. Parvus sanè ignis idem non præstabit, quod majori præstare licet, nec hic effectui dabit illud, quod maximus efficiet, quæ res aded evidens est & manifesta, ut nemo reperiatur, qui eam negare auserit.

℞. Reguli Antimonii unam partem, & puri stanni quatuor partes, in crucibulo colliqua, & effunde, ut refrigescat. Hæc massa quodvis ferrum, & quemcumque chalybem fusilem reddit. Ferrum igitur aut chalybem fusurus, crucibulum uno aut altero Metallorum eorundem reple, furno venti impone, ac tamdiu in prunis relinque, donec omnis materia incandescat. Postea, operculo remoto, dictæ massæ ex Regulo Antimonii & stanno commixtæ, dimidiam partem ejus ponderis, quod ferrum, aut chalybs crucibulo immissum habet, in idem crucibulum injice, operculumque impostum prunis contege, ignemque quantum potes, fortiter urge, ut massa injecta ferro aut chalybi fluxum conciliet. Cuncta probè liquata confestim effunde, ne stannum in fumum abiens ferrum liquatum relinquat, ad pristinam suam duritiem rediturum, & se effundi non passurum.

Hæc materia Regulo Antimonii, stanno & ferro aut chalybe constans, aded dura est, ut alifus silex ignem ex eâ excutere possit.

Combustionis igitur supra dictæ periculum facturum, forte aliquod crucibulum ex terrâ figulinâ

linâ factum, & Salepetræ impletum, prunis impone, ut Salpetræ liquecat, porrò bacilli ex stanno & ferro effusione priore formati extremitatem, igne ita candefactam, ut non liquecat, alteram extremitatem forcipe tenens, Salipetræ fuso immitte, ut ferrum cum stanno & Regulo Antimonii instar ligni accendatur, & cum flammâ in fumum abeat. Nam omne ferè stannum & ferrum sunt merum Sulphur, & per flammam consumpta, nihil nisi scorias in crucibulo relinquunt, quæ aquâ ablutæ, & in cupellâ plumbo coctæ & disjectæ, verum Aurum & Argentum, utroque Metallo occultata, reliqua faciunt.

Quando enim Salispetræ adedò puri flammâ impurum ferri & stanni Sulphur exurit, necessarium est, ut remaneat, quicquid in Metallis boni fuerit.

Non idedò autem hanc operationem hîc appono, ut eadem alicui aureos montes pollicear. Minimè gentium. Etenim in eum finem duntaxat hos, & similes labores manifesto, ut cuius innotescat, quod ad puritatem requisitam deductus Salpetræ, imperfecta Metalla, instar ligni exurere soleat, & exinde facili negotio colligi queat, ejusmodi Salempetræ purum vulgari, viribus suis, multum antecellere. Similes verò labores imperfecta Metalla per Salempetræ debito modo purificatum, comburentes, & cum utilitate purum Aurum & Argentum

L 4

acqui-

acquirentes, Centuria sequens, Deo volente, docebit.

Quemadmodum enim Prima hæc Centuria maximam partem de Igne & Sale agit; Ita sequentis potissima pars tractabit de purificati Salispetræ admirabili & magnâ efficacîâ in destruendis, & cum magnâ emendatione, & non exiguo lucro reducendis Metallis. Ac licet utiles ejusmodi emendationes Metallorum, huic Primæ Centuriæ inferendi cupidus fuerim, non tamen illud facere mihi integrum fuit, præcipuè cum adhuc multa alia, utilem concentratorum Spirituum Salis usum concernentia, hic mihi prætereunda fuerint, ob completos jam hujus ipsius Centuriæ numeros, qui me in sequentes Centurias illa rejicere postularunt.

Quandoquidem in hac Centuriâ etiam crebra mentio facta est, de vitris & crucibulis, quibus in humidorum Ignium apparatu, & usu nemo carere potest, ob multa pericula & damna, quibus vulgaria instrumenta, quæ sæpe frangi solent, aut etiam ebullientes materias facillè effundunt, omninò par fuisset, ut hîc etiam manifestarem meam pulchram inventionem, cuncta ejusmodi incommoda præcaventem, cujus in Miraculi Mundi Secundâ Parte memini.

Quia verò ibidem utramque illam inventionem pauperibus dono dedi, iniquum planè esset, iisdem sua eripere, in quos adhuc plura æquiori jure conferenda essent. In hoc igitur casu
ulterius

ulterius progredi non valenti, hoc unicum restat, ut affirmem duntaxat, quod duabus tam excellentibus inventionibus nec Medicina, nec Alchymia carere possit. Si quis tamen earum compos fieri desideret, literas dare poterit ad duos istos viros, quibus easdem tradidi, ut pro pauperibus colligant, quicquid easdem cognoscendi cupidus aliquis erogaverit, repulsam non laturus, sed compos voti futurus, & Secretum consequuturus ab iis, quorum nomina hæc sunt, & quibus facilius erit illius cupidos participes reddere, quod hîc omissis tamen materiis describam.

XCVIII. *Modus vitra in distillatione, & digestionem imponendi, & conservandi, ut materia ebulliens non effundatur.*

℞.

Hac materiâ vitra tua muni, ut impositæ materiæ non effluant, & earum jacturam non facias.

L §

XCIX.

XCIX. *Modus ejusmodi crucibula parandi, quæ Metalla fusa diu conservent, ut nec rum-
pi, nec liquari queant.*

R.

Has materias misce, ac communi aquâ mæ-
fac, ut in massam convertantur, ex quâ per cru-
cibulorum formam, parva & magna crucibula
formabis, gravi malleo ipsa in receptaculum im-
pingendo, secundum modum, quem in Quintâ
Furnorum meorum Parte descripsi. Crucibula
extrude ex formâ, & siccanda aëri expone, quæ
siccata ad usum idonea sunt, nec coctione ali-
quâ in furno figulino indigent. Rectè tracta-
ta diu in prunis stare possunt, nec rimis dehi-
scunt, neque etiam in vehementissimo igne li-
quantur.

C. *Infallibilis Demonstratio, quod in Sale,
& Igne cuncta occulta lateant, vel quod Solis &
Salis ope cuncta generentur, oriantur, crescant,
& augeant.*

Siquidem hujus Opusculi principio Circulum
cum imposito quadrante depictum, & his
verbis, in Sole & Sale omnia, inscriptum præ-
misi, cujus imaginis & inscriptionis veritas
ex tot operationibus in hac Centuriâ descriptis,
satis

satis superque liquet ; Operæ precium mihi visum fuit , in fine hujus tractatus verâ & evidenti demonstratione asserere , quod omnia à Sole & Sale , tanquam præcipuis , & nobilissimis creaturis Dei , procreentur , conserventur , & augeantur , eo tamen sensu , si adfunt rerum semina , quæ multiplicationem postulant.

Licet enim Sol & Sal longè adhuc excellentiora & nobiliora subjecta essent , quàm nunc existunt , attamen ne herbulam quidem aut vermiculum , ut de homine nihil dicam , producere & generare sine semine possunt. Semen si habemus , illud per Solem & Salem propagare à Deo nobis concessum est. Semen ipsum procreare sibi soli Deus reservavit. Semen igitur nobis sufficit , quod , si habemus , per Solis efficaciam , & Salis , universalis illius omnium rerum nutrimenti , vires in infinitum propagare & augere possumus.

Rusticorum universale Medicamentum , & nutrimentum , quo ad conservationem suarum vinearum , agrorum & pascuorum utuntur , est fimus pecudum & pecorum , ex quo ad vitium & arborum radices admoto , & in agros , ac pascua projecto , vegetabilia nutrimentum sibi necessarium attrahunt , crescunt , & ad hominum & bestiarum nutritionem & sustentationem necessarios fructus proferunt.

Quia

Quia verò nutrimentum hoc, à cunctis Vegetabilibus ex bestiarum fimo extractum, nihil aliud est, quam Sal urinosus, & nos Artis beneficio, ex vulgari Sale talem Salem urinosum, loco fimi, in stercorendis & pinguefaciendis agris, adhibendum conficere novimus, fimo illo carere profectò possumus, tali Sale instructi, qui per Ignem Alcalisatus multò latius se extendit, & longè diutius bestiarum fimo in terrâ durat, nutrit & stercoreat. Omnibus autem frugibus & fructibus, longè suaviorem saporem & odorem conciliat, quàm ipse fimo; cujus rei veritatem experietur, qui ejus periculum fecerit. Imò, quod longè majoris est momenti, talium Salium ope frugibus, ac cum primis arborum fructibus, ac uvis fragrantissimus odor conciliari potest, si loco fimi tales sales agris, & hortis adhibentur, & aromata, aliæque fragrantis odoris res Salibus iisdem misceantur, & radicibus Vegetabilium addantur. Exemplo res fiet clarior.

Agri alicujus partem sterilem, eo quod fimo destituitur, vel etiam terram penitus arenosam, aratro inverti, eidemque dicti Salis quantum sufficit, insperge, ipsique terræ arando misce, & frumentum cujuscunque generis insere, quod ex falsâ terrâ, vel arenâ enascetur, augebitur, & centuplo semine laborem sibi adhibitum compensabit, periùde, imò melius, quàm si fimo vulgaris ad stercoreationem istam adhibitus fuisset.

isset. Unde autem illa crescendi facultas, incrementique & multiplicationis vis oritur, nisi ex unico Sale, quo agrum tuum sterilem consecuisti? Nam ex sterili arenâ, & aquâ pluviâ solâ crescendi, & incrementa sumendi nutrimentum, & alimentum sibi adsciscere semen nequit, id quod verum esse facili negotio comperies, si duas ligneas arcas arenâ vulgari compleveris, & alterutrius arenæ, 1. 2. aut 3. inversi illius Salis libras miscueris (prout vel major vel minor arca illa lignea fuerit) atque alterius arcæ arenam solam reliqueris. Si jam utrique arenæ semina diversa mandaveris, & aquâ pluviâ, expositas aëri, rigaveris, ex utraque quidem semina ista crescendo prodibunt, & incrementa sument, sed ex illâ quæ sale conspersa est, longè plenius, & perfectius, aded ut crescendo pergentia, ad perfectam maturitatem perventura sint, cum tamen alterius arcæ semina sensim sint peritura & moritura.

Hinc evidenter patet, crescendi, & incrementa sumendi facultatem, in omnibus rebus, ab unico Sale proficisci. Si igitur pisa, fabæ, avena, hordeum, filigo, triticum, vinum, & omnis generis fructus, Salis beneficio, crescunt, & augentur, necessariò sequitur, quod Sal subiectum sit, & nutrimentum universale. Si hæc vervecino tuo ingenio capere nequis, vervex & fatuus maneto cum tuo Farnero, & L.H.S. qui statuunt,

tuunt, fimum ipsum pinguefacere, & Salem prorsus ad eam rem inutilem esse, quod non solum omnibus meis Scriptis verissimis, ex Diametro repugnat, sed etiam penitus est contrarium verissimis verbis Christi dicentis Luc. 14. v. 34. & Marci 9. vers. 50. Bonus est Sal; si verò Sal infatuatus fuerit, quonam ipsum condietis? & Luc. 18. v. 19. discipulos suos ita alloquentis; Vos estis Sal terræ, quod idem est ac si diceret: Satis à me conditi estis Sale; in mundum jam abite, & millecuplos fructus proferre; vel per totum mundum spargite & augete ac multiplicare ea, quæ vobis dedi. Quàm turpiter se dabunt Hostes mei, qui mea scripta non reipsâ refellunt, aut errorum convincunt, sed ex merâ tantum invidiâ contemnunt, & ludibrio habent. Quâ ratione autem ipsius Christi, qui est æterna veritas, verba, quibus suos discipulos alloquutus est, refutare poterunt? Pudeat vos cum mendaciorum Patre Satanâ, cum quo quàm turpiter vos daturi eritis in novissimo judicio coram Tribunali Divino, in quo ipsa Veritas, & Justitia sedebit, vivos & mortuos judicatura. Veritas hæc consistet immota, quam Sole ipso clariorem, Diaboli ipsi nunquam evertent, nimirum; Omnem nascendi, crescendi, & augmenta fumendi facultatem, ex Sale ortum suum trahere.

Ut autem intelligi possit, quomodo vulgaris Sal, qui aliàs omnem crescendi facultatem illis rebus

rebus, quibus miscetur corrumpere, & extinguere solet, invertendus sit, ut, noxiâ suâ corrosione depositâ, Alcalium, aut Urinosorum Sallium naturam induat, rectè hîc appono modum operationis, ut ita hostibus obscurus maneat, & amicis solis communicetur.

℞. Salis Communis, &c.

probè unâ condefac igne, quo factò, Sal acrimoniâ suâ orbatus Urinosam proprietatem acquirit, & debitâ quantitate, fimi vaccini loco, sterilibus agris adhibitus facit, ut semina ipsis commissa multiplices fructus proferant. Stercoratio tamen hæc crebriores requirit pluvias, quàm ea quæ fimo fit, melior idèd & commodior in paludosis locis, ac cum fimo vaccino, si fieri potest, Salem dictum conjungente, optatissimos effectus producens. Cumprimis autem Sal dictus ad vites, & arbores fructiferas longè est aptior, quàm fimus, utpote uvis, pomis, pyris, ac similibus fructibus arborum longè meliorem largiens saporem, quàm fimus largiri solet. Accedit & hoc vitibus commodum, quod eodem sale conspersæ, per viginti sæpè annos satis nutrimenti habeant, & copiosissimos fructus quotannis ferant, cum fimi nutrimentum vix 5. aut 6. annis sufficiat. Præterea Sal ille longè facilius & etiam minoribus sumptibus in altiores montes portari, & deferri potest, quàm fimus, cujus longè major copia requiritur, quam
Salis

Salis dicti, qui latius fimo se diffundit, & diutius durat. Hoc ipso tempore verno præterito, quibusdam semimortuis vitibus, quæ ex macilentâ arenâ vix ad digiti longitudinem enasci potuerant, Salem ejusmodi inversum admovi, quæ confestim virefcere incipientes, tantâ vi nascendo emerferunt, ut de die in diem tantum augmentum animadverti potuerit. Cum itaque quodâ die nonnullis amicis in Laboratorio meo emendationem Metallorum, quæ Salis vulgaris ope fieri potest, ostenderem, ipsis rem admirantibus, ante Laboratorium vites illas, ex semimortuis suis stipitibus enatas monstravi, qui nonnullas propagines vitium metientes, easdem duobus, aut sesquiritibus mensibus, 6. 7. 10. ac 11. pedum longitudinem crescendo acquisivisse, ac stipitibus suis ex quibus prognatæ erant, bis aut ter crassiores fuisse compererunt. Quæ mutatio, aut transmutatio grandis, in vitibus à Sale profecta, plus admirationis, & utilitatis haberet, quàm illa Metallorum, si eam auri cupidis oculis non aspiceremus, nec auri sacrâ fame laborantibus animis judicaretur. Ac quoniam hæc transmutatio mense Julio est observata, vitibusque ipsis ad enascendum, & incrementa sumenda ferè adhuc tres menses restabant, facili negotio quivis conjicere poterit, quantum incrementi, vitium ligna, unius æstatis spacio, sumere queant.

Sed hæc sufficiant de inversione Salis communis ;

nis , ad facultatem crescendi in rebus omnibus promovendam utilissima , quæ in fine hujus Opusculi indicanda mihi fuit , ut ea demonstrarem , quæ ab initio asserui , quod scilicet in Sale cuncta occulta jaceant , & per rerum semina , Solisque adjumento visibilia , palpabilia , ac essentialia reddantur.

Iisdem Opusculum meum claudens , toties iteratam petitionem repeto , & unumquemque rogo , ut hæc boni æquique consulat , & quæstionum plurium propositione , literarumque descriptione mihi negotium facessere definat : Secreta enim nonnulla mihi peculiariter reservavi , nonnullis amicis solummodò revelanda . Ex his autem , quæ in hoc Opusculum , ut & cætera mea scripta conjecta sunt , ea in usum suum adhibere quis poterit , quæ intelligit ; quæ supra captum suum esse animadvertet , aliis intelligenda relinquet , & pro se non scripta esse cogitabit . Mihi hac vice placuit nonnulla Arcana duntaxat attingere , & unicuique tamen non patefacere . Idem aliis quoque placeat , ideoque mihi molestiam non exhibeant , quod amicè ipsos rogatos volo .

In malam quoque partem rogo ne quis interpretetur , si alicubi nonnulla ita clarè & perspicuè non traduntur , prout quidem desiderari possent . Eam ob causam me excuset velim , præcipuè cum hanc Primam Centuriam admodum festinanter , & quidem aliis gravioribus laboribus oneratus , congefferim , quam aliàs meliore &

M

aptiore

aptiore ordine in lucem edidissem. Cum pri-
mum autem demonstratione trium Capitalium
Secretorum, quæ in V. Parte Prosperitatis Ger-
maniae Magnatibus promisi, promissioni meæ
fatisfecero, ac hybernium tempus laboribus me
superfedere jufferit, non intermittam proximo
vere, si mihi Deus vitam prorogaverit, plures
Centurias in lucem emittere, atque ita Scripto-
rum meorum seriem complere, quod proposi-
tum meum Deus benedictione suâ fortunet.

A M E N.

Admo-

*Admonitio ad Benevolum Lectorem,
sive nemini præscribens Propositio,
quâ ostenditur, quantum emolumenti, ex
meâ non sumptuosâ Auri & Argenti, ex fu-
gacibus Mineris, Extractione, communis
Patria consequi possit.*

NUllum mihi dubium est, quin ignorantia Fratres, hostes mei, merâ invidia impulsî, hoc Opusculum meum, sicuti hætenus præcedentia mea Scripta tractaverunt, summo odio prosequuturi, & nefando ludibrio habituri sint, præcipuè hanc ob causam, quia non expressè, & perspicuè in omnibus locis cuncta tradidi, ut quivis eadem percipere rectè possit. Idèò nullo præjudicio occupatis hîc significo, idem de industriâ me fecisse, præcipuè ob hanc causam, ut potissima nobilissimæ artis Alchymia fundamenta indignissimos calumniatores, ac veritatis hostes celentur, & solis Amicis reserventur.

Firmiter quidem mihi proposueram hoc Opusculum imprimendo non divulgare, sed nonnullis describendum dare, ut soli veri Amatores Artis ejusdem participes reddi possent.

Quia verò mihi descriptores boni defuerunt, Typographo imprimendum dedi, omissis tamen hinc inde nonnullis vocibus, ne cuncta

M 2

inter

inter hostes divulgantur, sed majoris momenti arcana apud amicos, in quorum gratiam hoc Opusculum conscripsimus, manerent. Nam multa majora, & excellentiora Secreta, quàm quidem externâ specie præ se fert, tectè passim revelat. Ac si nihil aliud eodè detexissem, quam solum illum modum ex pauperibus mineris, quæ fusionis sumptus compensare nequeunt, per aquas non sumptuosas, copiosum Aurum, Argentum & Cuprum, cum emolumento extrahendi, Patriam tamen communem hoc ipso solo Arcano haud exiguo beneficio affecissem, quoniam ferè per totam Germaniam passim consimiles pauperes mineræ inveniuntur, quæ Aurum, Argentum, ac Cuprum quidem continent, sed communi igne fusionis sibi, eadem Metalla, cum emolumento, eripi neutiquam patiuntur. Inter has Mineras primum locum obtinent, quæ fugax Aurum & Argentum comprehendentes, eadem, igne fusionis vehementis per fumum abacta, amittunt, quæ tamen à meis Aquis attrahentibus, conservantur, figuntur, & permanentia redduntur: Aded ut etiam ex fugacissimis mineris, & venis Metallicis, bonum Aurum & Argentum, haud sine utilitate extrahi queant. Annon igitur maximum commodum communi Patriæ talia opera allatura essent, si pluribus in locis instituerentur?

Commodum tam ingens in Prosperitatis Germaniæ V. Parte jam prolixè indicavi, & idem
con-

consequendi modum nonnullis in meo Laboratorio aperte monstravi, qui illum cognoscendi desiderio tenebantur: Imò demonstrando aliis veritatem illius adhuc occupatus sum, ut Patriæ communi, ante vitæ meæ finem, fidelibus meritis inserviando nunquam cessem. Fateor tamen, ejusmodi laboribus haud parum molestiæ senectuti meæ exhiberi, ideo firmiter statuenti, nonnisi hanc æstatem tam laboriosis demonstrationibus impendere, subsequens vero tempus quietâ vitâ transigere, & junioribus ac robustioribus Ignis & Salis curam committere. Laboribus ejusmodi, quantum in me situm fuit, defunctus sum; idem alii faciant, ut majora in lucem producant. Equidem nunquam tædio affectus sum, nullisque unquam sumptibus peperi, ut hocce biennio, in Patriæ gratiam, Laboratorium meum conservarem, quibus laboribus, sumptibusque hac æstate finem imponere in animum induxi, illudque indicare unicuique in præsentia volui.

Interim tamen, quamdiu mihi Divina voluntas vitam prorogaverit, singulis dimidiis annis aliquot mearum Centuriarum promissarum in lucem emittam, omnia mea Scripta hætenus edita illustraturas, & ad umbilicum deducturas, ut unicuique, si saltem manum admoverit, copiosam ex iis utilitatem haurire integrum futurum sit.

Quò autem communi Patriæ, in multis locis, Inventæ meæ prodesse queant, operæ præcium duxi, de iisdem meditationes meas breviter indicare, ac indicium facere modi, quo illud quàm commodissimè fieri posse arbitrer.

Primò satis superque notum esse arbitror, Principes ac Magnates longè aliis oneribus & negotiis districtos esse, quàm ut hinc inde in regionibus sibi subiectis fodinarum Metallicarum inquisitione & curâ occupentur. Has autem curas si ministris suis committere deberent, conviviis potius hos ipsos, quàm minerarum & venarum in sylvis & montibus, investigatione laboriosâ, tempus transmissuros esse. Ipsi autem subditi, talium Artium omninò rudes & ignari, quo pacto, & quo eventu ejusmodi labores susceperunt, in proclivi est alicui conjicere. Hæ causæ sunt, cur tanti momenti res sine utilitate abeat, & planè negligatur. Meo autem judicio quantumvis exiguo, Princeps aliquis, cui obedientiâ debitâ plures subditi obnoxii sunt, quotannis magnum Auri & Argenti thesaurum collecturus esset, & quidem sine sumptibus, si Laboratorium duntaxat exiguum constitueret, in quo pauperes Mineræ aquis debitis extraherentur, concessâ tamen subditis, quicunque ad talium Artium cognitionem anhelarent, facultate, Laboratorium tale frequentandi, & ibidem tales artes addiscendi, adjunctâ hac conditione, ut unusquisque Extractionis dictæ

dictæ auxilio, Aurum, Argentum, & Cuprum, ex pauperibus mineris excocta, in officinam Monetariam afferret, pro precio tali, quo ubique æstimantur, & extra regionem non exportaret. Hac ratione non modo summus Magistratus, sine ullo sumptu & labore, ex monetâ emolumentum haud exiguum consequeretur, verum etiam unusquisque talibus mineris pauperibus inquirendis summam operam daret, ut Aurum, Argentum, aliaque Metalla ex pauperibus illis venis Metallicis nancisceretur, ac sibi suisque lucrum pareret.

Si autem Princeps, aut Magistratus aliquis, talis operis sibi soli reservati exercitium, subditis suis permittere nollet, unusquisque facili negotio animadvertere potest, haud quemquam talium minerarum investigationi operam datum, sed potius eas absconditurum esse, præcipuè si Magistratus, ut fieri quandoque solet, subditos suos ad labores ejusmodi coactus esset.

Hæc juxta meam simplicem, & nemini quid præscribentem sententiam, proxima esset via, sine ullius hominis detrimento, sed multorum hominum salute & adjumento, reddendi Patriæ nostræ aureas & argenteas monetas, quibus extranei ipsam orbarunt. Sed nullâ ratione futurum esset, nisi Magistratus ipsi tali opere instituendo initium facerent, invitaturi, & incitaturi hac ratione subditos ad suscipiendos ejusmodi labores, toti Patriæ ingentes Thesauros comparaturos.

raturus. Hoc modo plurimis in locis officinæ monetariæ divites institui possent, loco illarum, quæ hodierno tempore tam parcè, monetas haud parum cupri admixtum habentes, subministrant.

Hæc pauca, in gratiam salutis Patriæ communis, admonere volui, simplicem duntaxat opinionem meam detegendo, & nemini aliquem ordinem præscribendo, eâ spe fretus, à nemine, cujuscunque ordinis & conditionis etiam fuerit, aliter ac æqui bonique consultum iri.

Secundò quisque ex Principibus & Magnatibus communem suorum pauperum salutem maximè promoveret, si publicè monstrandam curaret rationem Salis communis, unius horulæ candefactione, invertendi, & eò deducendi, ut fimi vaccini loco, ad macrarum vinearum, hortorum minus fertilium, & cæterorum agrorum in ferendis frugibus segniorum, pinguefactionem, & emendationem adhiberi queat. Magna enim ex hac ipsâ Arte, aut scientiâ in Regionem aliquam utilitas redundatura esset. Nam passim multæ vineæ, & multi agri ob vaccini fimi inopiam, culturâ debitâ carent, alioqui magnâ tam subditos, quàm Magistratus utilitate & fructu ingente affecturi, si hoc modo pinguefieri, & fertiles reddi possent. Adde quod omnia vina copiosiore proventu proditura, longè suaviorem & gratiorem saporem tali medio consequutura sint,

sint, quàm si vaccino fimo vineæ & agri sterco-
rantur. Sed de hac re plura vide in continuatione
Miraculi Mundi.

Ne quis eò audaciæ progrediatur, ut boni
quid, cujus rudis planè & ignarus est, ludi-
brio & contemptui habeat; sed potius rem
ipsam, ante periculum faciendo, perscrute-
tur, quàm ejus judicium immaturius suscipiat.
Quicquid verò in hac Primâ Centuriâ, festi-
nante calamo, ob laboriosas, in meo Labo-
ratorio, demonstrationes factas, ac temporis
defectum scriptâ, nimis breviter, & mi-
nus perspicuè traditum est, illud in sequutu-
ris Centuriis declarabitur, & magis perspicuum
reddetur, quas Lector Benevolus patienter ex-
pectabit.

Tandem colophonis loco hoc monendum
censui, obnixè rogando, nequis suspicetur,
quod nuperis illis, à falso illo Sendivogii Fi-
lio sparsis, calumniis respondere, & me ip-
sum defendere nesciam, quandoquidem ha-
ctenus factum non est, licet idem in V. Parte
Prosperitatis Patriæ pollicitus sim. Jam enim
à me Responsio est elaborata, quæ hujus Cen-
turiæ finis, appendicis loco, accessisset, nisi bo-
norum Amicorum suasu, ob certas causas, hac
vice omissa fuisset. Sufficit etiam, quod mea
Scripta satis apertè loquentia, & sibi ipsis
patrocinantia, nullo alio patrocinio egeant.
Sutor ille mendaciorum Scripta mea modò

M 5

laudibus

laudibus in cœlum attollit, modò vilissimis contumeliis despicit, modò rursus de meliore notâ commendat, atque iterum cothurno quovis instabilior, penitus reprobatur. Neutiquam igitur dignus est, ut antè refutetur, quàm inconstantiam suam turpissimam in ordinem redigat. Scribant omnes Artis ofores & hostes, quicquid voluerint, aut quicquid in buccam ipsis venerit, nihil profectò aliud consequentur, quàm ut hostile suum odium, quo artem & veritatem prosequuntur, prodant, & stimulum calcibus feriant. Verissima enim Scripta mea pro seipsis verba faciunt, & propria defensione se tuentur: Nec tanti etiam facio calumniatores istos nauci, cum quibus digladiatione verborum inutili congreddiar, & temporis preciosi jacturam faciam.

Mendacium illud, quò alter calumniatorum illorum famam meam bonam inquinare conatus est, quod videlicet ex magnorum Principum aulis multum pecuniæ conquissiverim, & nihil tamen præstiterim eorum, quæ pro tanta pecunia præstare pollicitus sim, nullo unquam tempore probabit, cum contrarium singulis horis ego admodum evidenter probare possim. Sed verborum nihil efficientium velitatione mihi hac vice supersedendum, aliaque media quærenda erunt, quæ non solum verbis nudis, sed etiam reipsâ tam nefarii calumniatoris nequissima mendacia refellant. Nam si unicuique nebuloni liberum esset, fictis calumniis, & mendaciis nefariis, cujus-

cujusque viri honesti famam, pro lubitu lædere, ac postea in angulum aliquem se abdere, ut à nemine reperiri queat, nemo sane vir honestus nominis sui famam tueri posset, qui tamen Christiani nomen gerere non mereretur, si tam impiorum facinorum patiens, tantorum nebularum malitiam impunem dimitteret. Sed patientia brevis & tranquilla innocentes expedire solet, Deo media subministrante, quibus veritas in apertum producit, & mendacia opprimuntur.

Altera Admonitio brevior.

NEmini ignota sunt Arcana, quæ antehac, in Quintâ Parte Prosperitatis Germaniæ, Principibus ac Magnatibus revelare pollicitus sum, & quod ejus rei causâ nullis sumptibus, nullisque laboribus pepercerim, dum commodum Laboratorium construendum curavi, in quo omnibus iis, qui tantarum rerum cupidi fuerunt, tria illa Secreta promissa à me publicè monstrata & demonstrata fuerunt. Quoniam autem nonnulli perversi homines merita mea, ex fideli & sincero animo profecta, non debitâ mercede, sed damnis compensarunt; ansam arripui in posterum ejusmodi demonstrationum laboribus supersedendi, & tempus meum, in celebrando Dei honore, & proximis
mei

Ne autem probi homines penitus luant ea ,
quæ à malis commissa sunt , Deo dante in ani-
mum induxi , hæc hyeme in chartam conjicere ,
non solum ea , quæ in Patriæ gratiam & emo-
lumentum , hæcenus à me , in Laboratorio meo ,
demonstrata sunt , sed etiam ea arcana , quæ ma-
joris momenti , emolumentum maximum , toti
generi humano , conferre possunt , ut ita , in
universi Globi terreni locis omnibus , cuncti
mortales , hisce temporibus ultimis , eorum par-
ticipes fieri , & iisdem frui possint. Interim ami-
cè & obnixè rogo , ut nemo mihi negotium fa-
cessat , ob retentam & servatam penes me Cla-
vem nonnullorum hujus Opusculi locorum ob-
scuriorum , quæ suo tempore clara & perspicua
in lucem edentur. Firmiter enim statui , & mi-
hi proposui hæcenus , nulli ignoto quicquam
amplius communicare ; sed omnes meas excel-
lentes inventiones , & inauditi hæcenus emolu-
menti Secreta , malis juxta cum bonis pateface-
re , his ansam præbiturus , ut in bonitate suâ con-
stanter perseverent , in illorum verò capitibus ,
si ad frugem se non receperint , prunas colle-
cturus , atque ita toti Mundo patefacturus ,
quanta merita (absit tamen jactantia verbis)
in communem Patriam contulerim. Aliàs totam
hanc hyemem proximam ejusmodi Demonstra-
tionibus impendissem , ut Patriæ commodis ser-
virem , nisi tam turpiter à malis hominibus de-
ceptus fuisset , quod omninò manifestare debui ,
ac

ac volui, ne quis caufarum, à quibus ad meam
fententiam impulsus fuim, ignarus effet. Tan-
dem, ficut jam læpius feci, iterum attestor, quod
tria illa, in Prosperitate Patriæ, promiffa Ar-
cana, ubicunque ligna, Sal, & Metalla fe offe-
runt, summo emolumento exerceri poffint : Cu-
jus rei veritatem, proximis temporibus, eviden-
tiffimè monftrabo, & demonftrabo, fi vitam
Deus mihi prorogaverit.

F I N I S.

